

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 7. heinäkuuta 2023
(OR. en)

11624/23

Toimielinten välinen asia:
2023/0234 (COD)

ENV 826
COMPET 739
SAN 448
MI 600
IND 374
CONSOM 267
ENT 158
FOOD 57
AGRI 383
CODEC 1320

EHDOTUS

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	6. heinäkuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 420 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 420 final.

Liite: COM(2023) 420 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 5.7.2023
COM(2023) 420 final

2023/0234 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2023) 420 final} - {SWD(2023) 420 final} - {SWD(2023) 421 final} -
{SWD(2023) 422 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa¹ ja kiertotalouden toimintasuunnitelmassa² kehoitetaan tehostamaan ja nopeuttamaan EU:n ja jäsenvaltioiden toimia tekstiili- ja elintarvikealojen ympäristökestävyyden varmistamiseksi, koska ne kuuluvat eniten resursseja vaativiin aloihin, jotka aiheuttavat merkittäviä kielteisiä ulkoisia ympäristövaikutuksia ja joilla rahoituksen niukkuus ja tekniset puutteet haittaavat siirtymistä kohti kiertotaloutta ja hiilestä irtautumista. Elintarviketeollisuus ja tekstiiliteollisuus ovat eniten ja neljänneksi eniten resursseja kuluttavat alat³, eivätkä ne noudata kaikilta osin jätehierarkiassa vahvistettuja jätehuoltoa koskevia EU:n peruseriaatteita, joiden mukaan jätteen syntymisen ehkäiseminen on asetettava etusijalle ja jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys toiselle sijalle. Tässä jätepuitedirektiivin⁴ muuttamista koskevassa ehdotuksessa keskitytään tehtyjen sitoumusten perusteella kahteen resurssi-intensiiviseen alaan, tekstiiliteollisuuteen ja elintarviketeollisuuteen, ja ehdotuksella on seuraavat yleiset tavoitteet:

- ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentäminen ja jätehierarkian mukaiseen tekstiilijätteen jätehuoltoon liittyvä ympäristön laadun ja kansanterveyden parantaminen
- elintarvikejärjestelmien elintarvikejätteen syntymiseen liittyvien ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentäminen; ehkäisemällä elintarvikejätteen syntymistä myös edistettäisiin ruokaturvaa.

Tekstiilijäte

Vaikka jätteen syntymisen ehkäiseminen on jätepuitedirektiivin keskeinen tavoite ja vaikka myös yksityiset toimijat toteuttavat toimia kansallisella tasolla, jätettä syntyy yleisesti ottaen yhä enemmän ja havaittavissa on vain jätteen syntymisen ”suhteellista irtikytkentää” talouskasvusta.⁵ Tämä kaikkea jätettä koskeva kehityssuuntaus on havaittavissa myös tekstiilijätteen kohdalla. Sen osalta kehitystä kuitenkin kärjistää niin kutsuttu pikamuoti, jolle on ominaista se, että markkinoille saatetaan nopeampaan tahtiin mallistoja⁶, joiden matalahintaisiin tuotteisiin ei ole sisällytetty ympäristökustannuksia⁷. Tämä kannustaa asiakkaita tekemään ostoksia impulsiivisesti ja ostamaan suurempia määriä vaatteita⁸. Tämä tekstiilien kulutuksen kasvu lisää tekstiilijätteen määrää. Yhteisen tutkimuskeskuksen parhaillaan käynnissä olevan tutkimuksen mukaan⁹ tekstiilijätteen kokonaismäärä, joka kattaa vaatteet ja jalkineet, kodintekstiilit, tekniset tekstiilit sekä teollisuus- ja tuotantojätteen, oli

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Euroopan neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma* (COM(2019) 640 final).

² Uusi kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma. Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta (COM(2020) 98 final, 11.3.2020).

³ [EU Transition Pathways \(europa.eu\)](https://europea.eu).

⁴ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

⁵ Euroopan ympäristökeskus, *Waste prevention in Europe*, 2021, [Waste prevention in Europe – Euroopan ympäristökeskus \(europa.eu\)](https://europea.eu).

⁶ Lai, O., *What is fast fashion*, Earth.org, 2021, <https://earth.org/what-is-fast-fashion>

⁷ Sidosryhmien työpaja.

⁸ Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/858144>

⁹ Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, *Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*, 2023 (laadittavana).

vuonna 2019 kaikkiaan 12,6 miljoonaa tonnia (10,9 miljoonaa tonnia kulutusjätettä ja 1,7 miljoonaa tonnia teollisuus- ja tuotantojätettä). Vaatteista ja jalkineista syntyi EU:ssa jätettä 5,2 miljoonaa tonnia eli 12 kiloa henkeä kohti vuodessa.

Yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimuksen¹⁰ mukaan tällä hetkellä noin 78 prosenttia kulutusjätteestä, joka kattaa vaatteet ja jalkineet, kodintekstiilit ja tekniset tekstiilit, ei kerätä erikseen, vaan se päätyy sekatalousjätteeseen, joka toimitetaan poltettavaksi tai kaatopaikalle. Resurssitehoton jätehuolto ei ole jätehierarkian mukaista ja aiheuttaa ympäristöhaittoja EU:ssa ja kolmansissa maissa kasvihuonekaasupäästöjen, vedenkulutuksen, pilaantumisen ja maankäytön liiallisen lisääntymisen kautta. Erilliskeräystä tekstiilijätteestä, jonka osuus kotitalouksista tulevasta tekstiilijätteestä on vain 22 prosenttia, noin 32 prosenttia kierrätetään EU:ssa (noin 20 % EU:n ulkopuolella), noin 8 prosenttia käytetään uudelleen EU:ssa (noin 38 % EU:n ulkopuolella) ja loput päätyy vientiin.

Jätepuitedirektiivissä säädetty tekstiilijätteen erilliskeräystä koskeva velvoite tulee voimaan 1. tammikuuta 2025. Jäsenvaltioilta saatujen tietojen mukaan arvioidaan, että erilliskeräysjärjestelmät sekä lajittelu- ja kierrätysinfrastruktuurit eivät todennäköisesti ole valmiita käsittelemään odotettavissa olevia kerättäviä lisämääriä. Odotettavissa on, että lajittelu tapahtuu useimmissa jäsenvaltioissa lähellä jätteenkeräyspisteitä ja laajemmassa mittakaavassa niissä jäsenvaltioissa, joissa markkinaolosuhteet ovat suotuisat (joissa esimerkiksi jätehuollon kustannukset ovat pienemmät, on olemassa skaalautuvaa infrastruktuuria ja osaamista ja kierrätys-/tuotantokeskukset ja satamat sijaitsevat lähellä). Kierrätystä ei odoteta harjoitettavan kaikissa maissa, vaan se tapahtuu todennäköisesti tekstiilien tuotantokeskusten ja olemassa olevien infrastruktuurien läheisyydessä.

Tekstiiliala on resurssi-intensiivinen. Sekä raaka-aineiden että tekstiilien tuotannon osalta suurin osa EU:ssa tapahtuvaan vaatteiden, jalkineiden ja kodintekstiilien kulutukseen liittyvistä paineista ja vaikutuksista ilmenee muualla maailmassa. Vaikka suurin osa EU:ssa tapahtuvan tekstiilien kulutuksen aiheuttamista ympäristöpaineista kohdistuu kolmansiin maihin¹¹, nämä paineet vaikuttavat maailmanlaajuisten vaikutustensa vuoksi myös EU:hun. Euroopan ympäristökeskus arvioi, että EU:ssa vuonna 2020 kulutettujen vaatteiden, tekstiilien ja jalkineiden tuottamiseksi käytetyistä primääriraaka-aineista 80 prosenttia ja vedestä 88 prosenttia kulutettiin kolmansissa maissa ja myös 92 prosenttia tähän liittyvästä maankäytöstä ja 73 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistä tapahtui EU:n ulkopuolella. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt ovat maailmanlaajuinen ilmiö, eivätkä ne rajoitu tiettyihin rajoihin tai alueisiin. Lisäksi toimitusketjussa työskenteli koko maailmassa kokoaikavastaavina laskettuna lähes 13 miljoonaa työntekijää.¹² Näin ollen tekstiilijätteen syntymisen ehkäiseminen, uudelleenkäyttö ja kierrätys voivat auttaa pienentämään alan ympäristöjalanjälkeä.

Käytettyjen vaatteiden ja kodintekstiilien jätehuoltokustannuksia ei myöskään sisällytetä uusien tuotteiden hintaan. Keräys- ja käsittelykustannukset olisivat keskimäärin noin 12 senttiä tuotetta kohden. Kustannukset vaihtelevat kuitenkin tuotetyypeittäin, sillä useita erityyppisiä tekstiilikuituja ja häiriöitä aiheuttavia osia (esimerkiksi nappeja ja vetoketjuja) sisältävien tekstiilien käsittely maksaa enemmän, kun taas vain yhdestä kuitutyyppistä valmistettujen tekstiilien, joissa ei ole häiriöitä aiheuttavia osia, kuten t-paitojen, käsittely on halvempaa. Koska suuria määriä tekstiilijätettä loppukäsitellään tällä hetkellä

¹⁰ Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, *Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*, 2023 (laadittavana).

¹¹ Euroopan ympäristökeskus, 2019.

¹² EEA, *Textiles and the environment: the role of design in Europe's circular economy* (2022). Saatavilla osoitteessa <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-and-the-environment-the>

jäännösjätteessä, myöskään loppukäsittelyn kustannuksia ja sen aiheuttamia ympäristövaikutuksia, mukaan lukien polttamisesta ja kaatopaikoille sijoittamisesta aiheutuvat päästöt, ei sisällytetä tuotteiden hintaan. Muita ulkoisvaikutuksia ovat muun muassa kolmansiin maihin valheellisesti uudelleenkäytön varjolla viedyn tekstiilijätteen ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset erityisesti sellaisten vietyjen lajittelemattomien tekstiilien osalta, joista merkittävä osa päättyy (laittomille) kaatopaikoille.

Tekstiilien ja tekstiilijätteen määritelmien hajanaisuus aiheuttaa hallinnollista raskautta ja muodostaa esteitä rajat ylittävälle siirroille. Jäsenvaltioiden erilaiset politiikka- ja sääntelysignaalit ja tietopuutteet (esimerkiksi raaka-aineiden laadusta) haittaavat kierrätysteollisuuden ja uudelleenkäytön laajentamista ja häiritsevät sisämarkkinoiden tasapuolisia toimintaedellytyksiä paitsi tekstiilien kierrätyksen monimutkaisuuden myös tekstiilijätteen vaihtelevan koostumuksen vuoksi. Tämä haittaa tekstiilialan siirtymistä kiertotalouteen ja lisäksi estää laadukkaiden työpaikkojen ja lisäarvon luomisen EU:ssa. Riittämättömän lajittelu- ja kierrätysinfrastruktuurin vuoksi tekstiilejä ei todennäköisesti käsitellä jätehierarkian mukaisesti silloinkaan, kun erilliskeräysvelvoite on tullut voimaan. Vähäistä lisäarvoa tuottavaa valmistusta harjoitetaan pääasiassa kolmansissa maissa. Tuodun tekstiilijätteen tuotanto ja loppukäsittely aiheuttavat merkittäviä kielteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla.¹³

Tämän vuoksi tämän ehdotuksen erityistavoitteina tekstiilijätteen osalta on parantaa tekstiilijätteen jätehuoltoa jätepuitedirektiivissä vahvistetun jätehierarkian¹⁴ mukaisesti, asettaa jätteiden syntymisen ehkäiseminen ja tekstiilien valmistelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys etusijalle muihin hyödyntämisvaihtoehtoihin ja loppukäsittelyyn nähden sekä panna täytäntöön saastuttaja maksaa -periaate. Kiertotalouden toimintasuunnitelmassa¹⁵ ja kestäviä, kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskevassa EU:n strategiassa¹⁶, jäljempänä 'tekstiilistrategia', kehoitetaan tehostamaan ja nopeuttamaan EU:n ja jäsenvaltioiden toimia tekstiilijätteen ehkäisemiseksi ja tekstiilien kierron parantamiseksi, koska tekstiiliala on resurssi-intensiivinen ala, joka aiheuttaa merkittäviä kielteisiä ulkoisia ympäristövaikutuksia ja jolla rahoituksen niukkuus ja tekniset puutteet haittaavat siirtymistä kiertotalouteen.

Elintarvikejäte

Elintarvikejäte on yksi merkittävimmistä maatalouselintarvikeketjun tehottomuutta aiheuttavista tekijöistä. Se aiheuttaa kielteisiä ympäristö- ja ilmastovaikutuksia. Elintarvikkeiden kulutus on merkittävin EU:ssa tapahtuvan kulutuksen ympäristövaikutuksia¹⁷ lisäävä ja luonnon monimuotoisuutta koskevaa jalanjälkeä¹⁸ kasvattava tekijä.

¹³ Ellen Mac Arthur Foundation, 2017, <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>

¹⁴ Jätehierarkia on jätepuitedirektiivin keskeinen käsite, jossa jätehuolto- ja loppukäsittelytoimet asetetaan etusijajärjestykseen: ensimmäisellä sijalla on jätteen syntymisen ehkäiseminen (mukaan lukien uudelleenkäyttö), sen jälkeen tulevat jätehuoltotoiminnot eli uudelleenkäyttöön valmistelu, kierrätys ja hyödyntäminen, ja viimeisellä sijalla on loppukäsittely. Se on toteutettu erityisillä säännöillä ja suorituskykytavoitteilla, muun muassa asettamalla erilliskeräystä koskevia velvoitteita sekä jätteen syntymisen ehkäisemistä, kierrätystä tai jätteen ohjaamista muualle kuin kaatopaikoille koskevia tavoitteita.

¹⁵ COM(2020) 98 final.

¹⁶ COM(2022) 141 final.

¹⁷ Sanyé-Mengual, E. ja Sala, S. (2023), *Consumption Footprint and Domestic Footprint: Assessing the environmental impacts of EU consumption and production*.

¹⁸ Sanyé-Mengual, E., Biganzoli, F., Valente, A., Pfister, S. ja Sala, S. (2023), *What are the main environmental impacts and products contributing to the biodiversity footprint of EU consumption? A comparison of life cycle impact assessment methods and models*.

Kun elintarvike heitetään pois, kaikki siihen käytetty energia ja resurssit vapautuvat ja niiden ympäristövaikutukset, kuten elintarvikeketjussa kumuloituvat kasvihuonekaasupäästöt, toteutuvat edelleen ilman, että siitä on hyötyä ihmisten ravinnon kannalta. Jalostettujen, kuljetettujen ja ruoaksi valmistettujen mutta kulutusvaiheessa haaskattujen elintarvikkeiden ympäristövaikutus on suurempi kuin tiloilla menetettyjen jalostamattomien elintarvikkeiden. EU:ssa syntyi vuonna 2020 kaikkiaan 58,5 miljoonaa tonnia elintarvikejätettä¹⁹, ja tämä aiheutti 252 miljoonan tonnin hiilidioksidiekvivalenttipäästöt²⁰. Tämä on 16 prosenttia EU:n elintarvikejärjestelmän yhteenlasketusta kasvihuonekaasuvaikutuksesta. Lisäksi elintarvikejäte kuormittaa tarpeettomasti rajallisia luonnonvaroja. Esimerkiksi lopulta pois heitettävien elintarvikkeiden tuottamiseen kulutetun veden määräksi voidaan määrittää 342 miljardia m³-ekvivalenttia²¹, mikä on 12 prosenttia EU:n elintarvikkeiden tuotannon ja kulutuksen kokonaisvaikutuksesta. Lisäksi elintarvikejätteen osuus maankäyttötoiminnan aiheuttamista maaperään kohdistuvista vaikutuksista on 16 prosenttia²² ja kaikista merten rehevöitymistä aiheuttavista vaikutuksista 15 prosenttia^{23,24}.

Taloudellisten seurausten osalta voidaan todeta, että 58,5 miljoonan elintarvikejätetonnin markkina-arvoksi on arvioitu 132 miljardia euroa.²⁵ Näihin kustannuksiin kuuluvat elintarvikealan toimijoiden elintarvikeketjun kussakin vaiheessa menettämät resurssit mutta myös kotitalouksien tarpeettomat menot. Lisäksi elintarvikejätteen keräys- ja käsittelykustannusten arvioidaan olevan 9,3 miljardia euroa.²⁶

Elintarvikkeiden haaskauksella on merkittäviä sosiaalisia seurauksia. Se aiheuttaa sellaisten resurssien tarpeetonta käyttöä, jotka voitaisiin kohdentaa muualle. Elintarvikemenojen (maatalouselintarvikkeiden ja ravitsemispalvelujen) keskimääräinen osuus kotitalouksien kokonaismenoista EU:ssa on noin 19 prosenttia.²⁷ Ihmisravinnoksi kelpaavien elintarvikkeiden päätyminen jätteeksi sen sijaan, että ne jaettaisiin elintarvikkeita tarvitseville muun muassa elintarvikelahjoitusten kautta, on myös menetetty mahdollisuus, kun otetaan huomioon elintarviketurvaan kohdistuvien haasteiden lisääntyminen. Vaikka elintarvikkeiden saatavuus on Euroopassa varmistettu, elintarvikkeiden kohtuuhintaisuus aiheuttaa huolta yhä

¹⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_wasfw/default/table?lang=en

²⁰ Laskettu käyttämällä seuraavassa julkaisussa esitettyä kulutusjalanjälkimenetelmää: Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, Sanyé Mengual, E. ja Sala, S., *Consumption footprint and domestic footprint: assessing the environmental impacts of EU consumption and production: life cycle assessment to support the European Green Deal*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/218540>

²¹ Maailmanlaajuinen m³-ekvivalentti tarkoittaa maailmassa keskimäärin kulutettua kuutiometriä. Keskiarvo tarkoittaa kulutuksella painotettua keskiarvoa, joten se edustaa niitä paikkoja, joissa vettä tällä hetkellä kulutetaan.

²² Tämä on arvioitu ottaen huomioon vaikutukset neljään maaperän ominaisuuteen – bioottiseen tuotantoon, eroosionkestävyyteen, pohjavesien uusiutumiseen ja mekaaniseen suodattukseen –, jotka on esitetty seuraavassa artikkelissa: De Laurentiis, V., Secchi, M., Bos, U., Horn, R., Laurent, A. ja Sala, S., *Soil quality index: Exploring options for a comprehensive assessment of land use impacts in LCA*, Journal of Cleaner Production, 215, s. 63–74, 2019.

²³ Kulutusjalanjälki kattaa ympäristöjalanjäljen 16 vaikutusluokkaa (Euroopan komissio, 2021), mukaan lukien pääasiassa fosforipäästöistä johtuva makean veden rehevöityminen.

²⁴ EUVL L 471, 30.12.2021, s. 1–396.

²⁵ Eurostat, 2022 (ks. sivulla 32 oleva alaviite 92).

²⁶ Manfredi, S. ja Cristobal, J., *Towards more sustainable management of European food waste: Methodological approach and numerical application*, Waste Management and Research, 34(9), 957–968, 2016, <https://doi.org/10.1177/0734242X16652965>

²⁷ Euroopan komissio, maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto, *EU agricultural outlook for markets, income and environment 2022–2032*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2023, s. 43, <https://data.europa.eu/doi/10.2762/29222>. Huom. Vaihtelu on hyvin vähäistä (alle 1 %), koska MAGNET-mallissa käytettiin hieman eri perustasoa.

useammalle EU:n kansalaiselle: 32,6 miljoonalla ihmisellä ei ole varaa lihaa, kanaa tai kalaa (tai niiden kasvisperäistä vastinetta) sisältävään ateriaan joka toinen päivä.²⁸ Lisäksi monet kuluttajat katsovat, että elintarvikkeiden haaskaukseen liittyy merkittävä eettinen ulottuvuus.²⁹

Tässä yhteydessä EU ja sen jäsenvaltiot sitoutuivat saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteen 12.3, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä on puolitettava maailmanlaajuinen elintarvikejätteen määrä henkeä kohti jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähennettävä ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.

EU on toteuttanut ruokahävikin ja elintarvikejätteen vähentämistä koskevaa toimintasuunnitelmaa, johon sisältyy sekä sääntely- että muita toimia, alun perin osana vuoden 2015 kiertotalouden toimintasuunnitelmaa ja vuodesta 2020 lähtien osana EU:n Pelloilta pöytään -strategiaa³⁰. Tässä yhteydessä komissio pyrkii paitsi asettamaan jäsenvaltioille selkeitä velvoitteita elintarvikejätteen vähentämiseksi myös luomaan toimintaympäristön, joka tukee jäsenvaltioita tehokkaiden toimien toteuttamisessa.

Vuonna 2018 tarkistetussa jätepuitedirektiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot laativat erityisiä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia ohjelmia jätehierarkian mukaisesti. Puitedirektiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot vähentävät elintarvikejätettä elintarvikeketjun jokaisessa vaiheessa, seuraavat elintarvikejätteen määriä ja raportoivat saavutetusta edistyksestä. Komissio hyväksyi vuonna 2019 yhteisen menetelmän elintarvikejätteen määrän määrittämistä varten³¹, jota käytetään elintarvikejätteen EU:n laajuisen seurannan perustana.

Tukeakseen jäsenvaltioita toimien toteuttamisessa komissio on vuodesta 2015 lähtien tehnyt aloitteita asiaa koskevan lainsäädännön selventämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi (esimerkiksi EU:n ohjeet elintarvikkeiden lahjoittamisesta³², elintarvikehygieniää koskevien sääntöjen muuttaminen turvallisten elintarvikelahjoituskäytäntöjen helpottamiseksi sekä ohjeet sellaisten elintarvikkeiden rehukäyttöä varten, joita ei enää ole tarkoitettu ihmisravinnoksi³³). Lisäksi komissio perusti vuonna 2016 usean sidosryhmän EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumiin³⁴, joka tukee kaikkia toimijoita elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen tähtäävien toimenpiteiden määrittelyssä, parhaiden käytäntöjen jakamisessa ja edistymisen arvioinnissa. Foorumi on myös hyväksynyt omia tuotoksiaan (esimerkiksi suosituksia elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi³⁵) ja tukenut EU:n tasolla tehtyä työtä päiväysmerkintäkäytäntöjen³⁶ parantamiseksi. Parhaiden käytäntöjen ja ratkaisujen jakamista elintarvikejätteen vähentämiseksi kaikkialla EU:ssa helpotetaan myös EU:n ruokahävikin ja -jätteen syntymisen ehkäisemistä käsittelevän verkkoportaalin³⁷ avulla.

²⁸ Eurostat, lokakuu 2022, *Living conditions in Europe – material deprivation and economic strain – Statistics Explained*.

²⁹ Tarve varmistaa elintarvikkeiden saatavuus ja elintarvikeketjun solidaarisuus korostuu myös elintarvikejätteen vähentämistä käsitelleen eurooppalaisen kansalaispaneelin suosituksissa. Suositukset esitetään kokonaisuudessaan vaikutustenarvioinnin liitteessä 16.

³⁰ COM(2020) 381 final.

³¹ EUVL L 248, 27.9.2019, s. 77–85.

³² EUVL C 361, 25.10.2017, s. 1–29.

³³ EUVL C 133, 16.4.2018, s. 2–18.

³⁴ https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste/eu-actions-against-food-waste/eu-platform-food-losses-and-food-waste_en

³⁵ https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-05/fs_eu-actions_action_platform_key-rcmnd_en.pdf

³⁶ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/date_marking_en

³⁷ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu-food-loss-waste-prevention-hub/eu-member-state-page/show/FI

RESTwithEU-pilottihankkeessa³⁸ arvioidaan ja suositellaan digitaalisia välineitä ruokahävikin vähentämiseksi ravintola-alalla. Kuluttajakäyttäytymisen muutoksen tukemista käsitellään sitä koskevassa foorumin alaryhmässä, ja EU:n Eurooppalainen kuluttajien ruokahävikkiforumi -pilottihankkeessa laadittu parhaiden käytäntöjen kokoelma julkaistaan kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevan tietopohjan vahvistamiseksi Yhteinen tutkimuskeskus tekee arviointeja elintarvikejätteen syntymistä ehkäisevien toimien tehokkuudesta³⁹ kaikkien toimijoiden käytettävissä olevaan arviointikehykseen tukeutuen. EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmien Horisontti 2020:n⁴⁰ ja Horisontti Euroopan⁴¹ puitteissa käynnistetyt ehdotuspyynnöt ovat tarjonneet uusia tutkimus- ja innovointimahdollisuuksia ruokahävikin ja elintarvikejätteen torjumiseksi. Muita elintarvikejätteen ehkäisemisen rahoitusvälineitä ovat Life-ohjelma ja Interreg Europe -ohjelma. Lisäksi komissio myöntää sisämarkkinaohjelmassa avustuksia, joilla tuetaan jäsenvaltioita ja sidosryhmiä⁴² näiden parantaessa elintarvikejätteen määrän määrittämiseen ja vähentämiseen tähtäävien toimien täytäntöönpanoa yhteistyössä Euroopan terveys- ja digitaaliasioiden toimeenpanoviraston (HADEA) kanssa.

Monet elintarvikealan toimijat koko elintarvikeketjussa ovat toteuttaneet merkittäviä toimia elintarvikejätteen syntymisen vähentämiseksi ja resurssitehokkuuden parantamiseksi. Elintarvikealan vastuullista yritystoimintaa ja markkinointia koskevien EU:n käytäntöjen⁴³ mukaisesti elintarvikejalostajat ja vähittäismyyjät ovat tehneet konkreettisia sitoumuksia elintarvikejätteen vähentämisestä toiminnassaan ja koko toimitusketjussa.

Huolimatta näistä toimista sekä elintarvikejätteen kielteisiä vaikutuksia ja seurauksia koskevan tietoisuuden lisääntymisestä, EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla tehdyistä poliittisista sitoumuksista sekä vuonna 2015 hyväksytyn kiertotalouden toimintasuunnitelman jälkeen toteutetuista EU:n toimenpiteistä elintarvikejätteen syntyminen ei ole vähentynyt riittävästi, jotta kestävä kehityksen tavoitteen 12.3 saavuttamisessa voitaisiin edistyä merkittävästi. Jätepuitedirektiivissä säädettyistä voimassa olevista oikeudellisista velvoitteista ja komission tukitoimista huolimatta EU:ssa tähän mennessä toteutetut toimet ovat olleet hajanaisia eikä niillä ole voitu vähentää elintarvikejätteen määrää merkittävästi.

Sen vuoksi seuraavaksi on välttämätöntä asettaa tavoitteita. Tämän ehdotuksen erityisenä tavoitteena on asettaa jäsenvaltiot selkeästi vastuuseen elintarvikejätteen vähentämisen nopeuttamisesta koko elintarvikeketjussa ja kotitalouksissa jäsenvaltioiden omalla alueella ja antaa tällä tavoin vahva panos kestävä kehityksen tavoitteen 12.3 saavuttamiseksi sekä varmistaa, että kaikki jäsenvaltiot toteuttavat riittäviä, johdonmukaisia toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi edelläkävijöiden toimien mukaisesti.

Tämän pitäisi johtaa siihen, että kaikki jäsenvaltiot toteuttavat kunnianhimoisia toimia ottamalla käyttöön tehokkaimmat toimenpiteet, jotka on räätälöity kunkin jäsenvaltion erityiseen kansalliseen tilanteeseen, sekä pyrkimällä tukemaan kuluttajakäyttäytymisen

³⁸ <https://restwith.eu/>

³⁹ Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, Caldeira, C., Sala, S. ja De Laurentiis, V., *Assessment of Food waste prevent actions. Development of an evaluation framework to assess the performance of food waste prevention actions*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2019.

⁴⁰ Ks. [CHORIZO](#)- ja [ToNoWaste](#)-hankkeet.

⁴¹ Ks. [FOLOU](#)- ja [WASTELESS](#)-hankkeet.

⁴² Esimerkki: [HADEAn vuonna 2022 käynnistämä ehdotuspyyntö, jolla autetaan sidosryhmiä toteuttamaan toimia elintarvikejätteen torjumiseksi](#).

⁴³ Euroopan komissio, elintarviketurvallisuus, *EU Code of Conduct on Responsible Food Business and Marketing Practices*, 2021.

muutosta ja tehostamaan toimien koordinoitua toimijoiden välillä koko elintarvikkeiden arvoketjussa ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden (esimerkiksi tiedeyhteisön, kansalaisjärjestöjen, rahoituslaitosten ja yhteisötalouden toimijoiden) kanssa.

Lisäksi elintarvikejäte valittiin Euroopan tulevaisuutta käsitelleen konferenssin jälkeen eurooppalaisten kansalaispaneelien ensimmäiseksi aiheeksi. Kansalaispaneelin suositukset tukevat komission työtä ja myös jäsenvaltioita niiden laatiessa kansallisia strategioita ja toimintasuunnitelmia elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotettu muutos on jätepuitedirektiivin 11 artiklan 1 kohdan mukainen, sillä siinä edellytetään, että jäsenvaltiot perustavat erilliskeräysjärjestelmät tekstiileille viimeistään 1. tammikuuta 2025. Ehdotuksella otetaan käyttöön laajennettu tuottajan vastuu ja muita politiikkatoimia, joilla pyritään tukemaan tarvittavaa rahoitusta ja yhdenmukaistamaan keräykseen, lajitteluun, uudelleenkäyttöön, uudelleenkäytön valmisteluun ja kierrätykseen erilliskeräysvelvoitteen voimaan tultua tarvittavaan infrastruktuuriin liittyviä tietoja ja lähestymistapoja.

Jätepuitedirektiivin 9 artiklan 6 kohdan mukaan komission on viimeistään 31. joulukuuta 2023 tarkastettava jäsenvaltioiden toimittamia elintarvikejätettä koskevia tietoja, jotta voidaan tarkastella mahdollisuutta asettaa elintarvikejätteen vähentämistä vuoteen 2030 mennessä koskeva unionin laajuinen tavoite, ja annettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus, jonka liitteenä on tarvittaessa lainsäädäntöehdotus. Asettamalla tavoitteita on tarkoitus vahvistaa jätepuitedirektiivin 9 artiklan 1 kohdan nykyisiä säännöksiä, joiden mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä elintarvikejätteen vähentämiseksi koko elintarvikeketjussa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

EU:n tekstiilistrategiassa käsitellään tekstiilien tuotantoa ja kulutusta ja tunnustetaan samalla tekstiilialan merkitys. Siinä esitetään tekstiilialaa koskeva vuoteen 2030 ulottuva visio, jossa asetetaan tavoitteeksi pitkäikäiset, kierrätettävät tekstiilituotteet, jotka on suurelta osin valmistettu kierrätyskuiduista, jotka eivät sisällä vaarallisia aineita ja joiden tuotannossa kunnioitetaan työntekijöiden oikeuksia ja sosiaalisia oikeuksia sekä ympäristöä. Lisäksi strategiassa korostetaan koko arvoketjun kattavan tuottajavastuun, riittävän ja innovatiivisen kuitukierrätyskapasiteetin ja biopohjaisten ratkaisujen sekä tekstiilien polttamisen ja kaatopaikalle viemisen minimoinnin tarvetta. Jätehuollon kannalta erityisen merkityksellistä on se, että EU:n tekstiilistrategiassa ilmoitettiin tekstiilien laajennettua tuottajavastuuta koskevista yhdenmukaistetuista EU:n säännöistä ja taloudellisista kannustimista tuotteiden kestävyysparantamiseksi (maksujen mukauttaminen ympäristönäkökohtien perusteella). Lisäksi siinä korostettiin komission tavoitetta ratkaista tekstiilijätteen vientiin liittyvät haasteet ja edistää ihmisarvoista työtä kaikkialla maailmassa globaalia oikeudenmukaista siirtymää ja kestävä elpymistä varten.⁴⁴

Tällä aloitteella pyritään myös edistämään kiertotalouden toimintasuunnitelman tavoitetta vähentää merkittävästi syntyvän jätteen kokonaismäärää ja puolittaa (kierrättämättömän) yhdyskuntajätteen määrää vuoteen 2030 mennessä. Pakkauksia ja pakkausjätettä koskevan direktiivin tarkistamisella pyritään vähentämään pakkausjätteen syntymistä. Tällä aloitteella sekä pakkauksia ja pakkausjätettä koskevan direktiivin tarkistamisaloitteella puututaan yli

⁴⁴ COM(2022) 66 final.

65 prosenttiin kaikesta syntyvästä yhdyskuntajätteestä (pakkaus-, elintarvike- ja tekstiilijäte), mikä edistää jättepuitedirektiivin ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yleistavoitteen saavuttamista.

Komission ehdotus jätteiden siirtoja koskevaksi asetukseksi⁴⁵ hyväksyttiin 17. marraskuuta 2021, ja tämän ehdotuksen hyväksymisajankohtana sitä koskevat neuvottelut ovat vielä kesken. Tavoitteena on varmistaa, että EU ei vie jätteisiin liittyviä ongelmiaan kolmansiin maihin, ja helpottaa jätteiden siirtoja kierrätystä varten sekä estää samalla jätteiden siirtoja loppukäsiteltäviksi. Toimenpiteisiin sisältyy kriteerejä, joiden avulla voidaan erottaa paremmin toisistaan sekajäte ja muu jäte sekä tekstiilien osalta mahdollisesti vahvistettavat käytetyt tavarat ja jätteet. Lisäksi ehdotetaan tiukempaa OECD:n ulkopuolisiin kolmansiin maihin kohdistuvan viennin järjestelmää sekä velvoitetta tarkastaa kolmansissa maissa sijaitsevien hyödyntämislaitosten suorituskyky. Ehdotuksessa jätteiden siirtoja koskevaksi asetukseksi ehdotetaan lisäksi toimenpiteitä, joilla tehostetaan jätteiden siirtoa koskevien sääntöjen noudattamisen valvontaa myös tekstiilijätteen osalta. Tehdyssä arvioinnissa otetaan huomioon jätteiden siirtoja koskevan asetusehdotuksen vaikutukset. Lisäksi materiaalien siirtoja käsittelevissä toimenpiteissä (toimenpiteet 2.6 ja 2.9) erotetaan toisistaan uudelleenkäytettävät tekstiilit, jotka eivät enää ole jätettä (ja joihin ei näin ollen sovelleta jätteiden siirtoja koskevaa asetusta), ja jätteeksi luokiteltavat tekstiilit, joiden osalta viitataan suoraan ehdotuksen sisältämiin toimenpiteisiin.

Ehdotetulla kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevalla asetuksella⁴⁶ luodaan kehys ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten asettamiseksi tietyille tuoteryhmille, jotta voidaan parantaa merkittävästi niiden kiertotalouteen liittyviä ominaisuuksia, energiatehokkuutta ja muita ympäristökestävyyshäkökohtia. Ekologisen suunnittelun vaatimukset voivat olla ratkaisevan tärkeitä jätteen syntymisen ehkäisemisen ja korkealaatuisen kierrätyksen kannalta, koska ne voivat parantaa tuotteiden kestävyyttä, korjattavuutta, kierrätettävyyttä ja kierrätettyä sisältöä. Tällaisten vaatimusten laatiminen voi myös toimia perustana, jonka pohjalta vahvistetaan yhdenmukaistetut rahoitusosuudet laajennettua tuottajavastuuta koskeviin järjestelmiin. Tekstiilien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten odotetaan olevan käytössä vuoteen 2025 tai 2026 mennessä. Uusien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten käyttöönoton lisäksi tuotteiden ekologista suunnittelua koskevalla asetuksella otetaan käyttöön toimenpiteitä myymättä jääneiden kulutustavaroiden hävittämisen torjumiseksi. Siinä ehdotettiin ensinnäkin, että suurille yrityksille asetettaisiin vaatimus ilmoittaa käytöstä poistettujen, myymättä jääneiden kulutustavaroiden määrä tuotetyypeittäin. Toimenpiteen tarkoituksena on toimia tätä käytäntöä hillitseväenä maineeseen liittyvänä tekijänä sekä samalla tuottaa parempaa näyttöä myymättä jääneiden kulutustavaroiden hävittämisen laajuudesta. Toiseksi tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaan asetukseen sisältyy valtuutus antaa yleisen tiedonantovelvollisuuden nojalla saatavien tietojen perusteella delegeoituja säädöksiä, joilla kielletään tiettyjen myymättä jääneiden kulutustavaroiden, kuten tekstiilien, hävittäminen. Muita merkittäviä unionin toimintapolitiikkoja ovat tekstiilimerkintöjä koskeva asetus⁴⁷ ja kemikaalien rekisteröintiä, arviointia, lupamenettelyjä ja rajoituksia koskeva asetus (REACH)⁴⁸.

⁴⁵ COM(2021) 709 final.

⁴⁶ COM(2022) 142 final.

⁴⁷ EUVL L 272, 18.10.2011, s. 1.

⁴⁸ EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1.

Elintarvikejätteen vähentämistä koskevat oikeudellisesti sitovat tavoitteet tukevat useita muita EU:n politiikkatavoitteita, kuten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, ja sitä kautta myös EU:n yleisiä tavoitteita, jotka koskevat ilmaston neutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä vähintään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2030 ulottuvan ilmastotavoitesuunnitelman⁴⁹ mukaisesti. Elintarvikejätteen vähentäminen johtaa myös kestävämpään maankäyttöön, vähentää merten rehevöitymistä ja lievittää veden niukkuutta Pellolta pöytään -strategiassa esitetyn kestävä elintarvikejärjestelmän perustamista koskevan tavoitteen mukaisesti.

Pellolta pöytään -strategian mukaan on vahvistettava elintarvikejätteen määrien perustaso, jossa on otettu huomioon jäsenvaltioiden ilmoittamat uudet tiedot, ja asetettava viimeistään vuonna 2023 oikeudellisesti sitovat elintarvikejätteen vähentämistavoitteet koko EU:ssa.

Biotalousstrategiassa⁵⁰ kehoitetaan toteuttamaan toimia biojätevirtojen uudelleenkäyttämiseksi, vähentämiseksi ja kierrättämiseksi. Vähentämällä elintarvikejätettä edistetään strategian keskeisiä periaatteita, kuten kiertotaloutta, biomassan kaskadikäyttöä ja jätehierarkian soveltamista.

Helmikuussa 2022 julkaistussa matkailun siirtymäpolussa⁵¹ korostetaan yhtenä keskeisenä toimena ruokahävikin vähentämistä majoitus- ja ravitsemisalalla. Jäsenvaltiot hyväksyivät joulukuussa 2022 Euroopan matkailuohjelmaa 2030 koskevat neuvoston päätelmät⁵² ja kehottivat komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan kiertotalousmallin edistämistä matkailupalveluissa, elintarvikejäte mukaan luettuna.

Elintarvikejätteen on myös todettu olevan yksi tärkeimmistä elintarviketurvaan vaikuttavista tekijöistä sekä tarjonta- että kysyntäpuolella.⁵³ Elintarvikejätteen vähentäminen voi parantaa elintarvikejärjestelmien häiriönsietokykyä ja yleisesti elintarviketurvaa lisäämällä toimitusketjun tehokkuutta ja tuottavuutta sekä elintarvikkeiden kohtuuhintaisuutta. Tehostamalla elintarvikejärjestelmiä ja tukemalla kuluttajakäyttäytymisen muutosta elintarvikkeiden tarpeettoman poisheittämisen välttämiseksi olisi mahdollista ruokkia useampia ihmisiä elintarviketuotannon pysyessä samalla tasolla. Elintarvikejätteen vähentäminen voi siten auttaa vastaamaan odotettuun elintarvikkeiden kysynnän kasvuun ja samalla varmistamaan, että elintarvikejärjestelmämme toimii maapallon sietokyvyn rajoissa. Lisäksi ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen voisi osaltaan alentaa elintarvikkeiden hintoja ja siten mahdollisesti parantaa taloudellisia mahdollisuuksia saada elintarvikkeita.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen⁵⁴, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 192 artiklassa annetaan EU:lle valtuudet toimia ympäristöpolitiikan alalla ympäristön laadun säilyttämiseksi, suojelemiseksi ja parantamiseksi, ihmisten terveyden suojelemiseksi, luonnonvarojen harkitun ja järkevän käytön edistämiseksi ja sellaisten toimenpiteiden

⁴⁹ COM(2020) 562 final.

⁵⁰ COM(2012) 60 final.

⁵¹ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1>

⁵² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15441-2022-INIT/fi/pdf>

⁵³ SWD(2023) 4 final, *Drivers of food security*.

⁵⁴ EUVL C 326, 26.10.2012, s. 47.

edistämiseksi kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

Ehdotuksella muutetaan kohdennetusti jätteistä annettua direktiiviä 2008/98/EY (jätepuitedirektiivi). Jätepuitedirektiivi on ainoa oikeudellinen väline, jolla säännellään tekstiilijätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa EU:ssa, ja se perustuu SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohtaan. Vaikka tekstiilituotteita säännellään useilla säädöksillä (esimerkiksi REACH-asetuksella ja tekstiilimerkintöjä koskevalla asetuksella), jätepuitedirektiivi on ainoa säädös, jolla säännellään kaikkia tekstiilijätehuollon näkökohtia, mukaan lukien erityiset velvoitteet varmistaa erilliskeräystä, käsittelyä ja raportointia koskevat vaatimukset.

Jätepuitedirektiivin kohdennettu muuttaminen perustuu nykyisiin vaatimuksiin, jotka tähtäävät havaittujen sääntelyesteiden poistamiseen ja markkinoiden toimintapuutteiden korjaamiseen. Sillä selkeytetään, tarkennetaan ja yhdenmukaistetaan näitä säännöksiä, jotta voidaan pienentää mahdollisia kansallisia eroja ja luoda edellytykset tekstiilien uudelleenkäyttö- ja kierrätysinfrastruktuurin laajentamiselle. Lisäksi tekstiilialan laajennettua tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden laatimisessa noudatetaan EU:n lainsäädännössä vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia ja pyritään yhdenmukaistamiseen. Tähän tavoitteeseen pyritään myös valtuuttamalla komissio antamaan yksityiskohtaisempia sääntöjä täytäntöönpanosäädöksillä. Yksittäisten toimenpiteiden selkeät soveltamisen aloittamispäivät määritellään niiden toteutettavuuden ja velvoitteiden kohteena olevien sidosryhmien tarvitseman sopeutumisaikana mukaan.

Elintarvikejätteeseen liittyvä jätepuitedirektiivin kohdennettu muuttaminen perustuu nykyisiin vaatimuksiin, jotka koskevat tärkeimpiä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia seikkoja (elintarvikejätteen määrittely ja yhteinen menetelmä elintarvikejätteen määrän määrittämiseksi sekä jäsenvaltioiden velvoitteet vähentää elintarvikejätettä elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa, seurata elintarvikejätteen määrää ja raportoida siitä vuosittain ja laatia kansallisia elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia ohjelmia) ja jätehuoltoon liittyviä näkökohtia (esimerkiksi erilliskeräys).

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Koska tekstiilien arvoketju on taloudellisesta, ympäristöllisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta luonteeltaan rajat ylittävä, tekstiilien myynti, kulutus ja käsittely elinkaaren päättyessä liittyvät kiinteästi sisämarkkinoiden ja maailmanlaajuisten arvoketjujen toimintaan. Suuri riippuvuus raaka-aineista korostaa sitä, että on tärkeää edistää kiertotalouden liiketoimintamalleja primääriraaka-aineiden käytön vähentämiseksi ja sen kielteisiin ulkoisvaikutuksiin liittyvien vaikutusten lieventämiseksi.

Keräys-, lajittelu- ja kierrätysjärjestelmiä on laajennettava, jotta ne ovat valmiit tulevaa erilliskeräysvelvoitetta ja sen kokonaisvaltaista täytäntöönpanoa varten, koska useat sääntelyn ja markkinoiden toiminnan puutteet, jotka vaikuttavat kaikkiin jäsenvaltioihin ja tekstiilien arvoketjun toimijoihin, estävät tällä hetkellä riittävän keräys-, lajittelu- ja kierrätyskapasiteetin tarjoamisen. Tekstiilien jätehuoltoa koskevan EU:n yhteisen lähestymistavan puuttuminen uhkaa aiheuttaa tai pahentaa entisestään sääntelyn hajanaisuutta ja jäte- ja materiaalivirtojen häiriöitä ja haitata siten tekstiilien (tekstiilituotteiden, käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen) rajat ylittävää liikkumista sekä koordinoituja toimia ja nopeita investointeja kaikkialla EU:ssa. Se, että saastuttaja maksaa -periaatetta sovelletaan eri tavoin tekstiilialan laajennettua tuottajan vastuuta koskevissa kansallisissa järjestelmissä, aiheuttaa suuria riskejä siitä, että sääntelyn hajanaisuus ja alan sidosryhmien, pääasiassa pk-yritysten, hallinnollinen rasitus

lisääntyvät. EU:n toimilla puututaan tehokkaammin rajat ylittäviin ulkoisiin ympäristövaikutuksiin, kuten kasvihuonekaasupäästöihin ja tekstiilien (ja muuksi kuin jätteeksi vilpillisesti luokitellun jätteen) vientiin kolmansiin maihin, koska keskeiset ongelmatekijät liittyvät sääntelyn puutteisiin, jotka johtuvat yhdenmukaistettujen määritelmien puuttumisesta ja sääntelyn hajanaisuudesta sekä kaikkia jäsenvaltioita vaivaavasta rahoitusvajeesta.

Kaikki jäsenvaltiot tuottavat elintarvikejätettä, joka aiheuttaa merkittäviä rajat ylittäviä ulkoisia ympäristövaikutuksia. Elintarvikkeiden tuotanto, varastointi, kuljetus ja jalostus sekä elintarvikejätteen loppukäsittely aiheuttavat EU:ssa ympäristö- ja ilmastovaikutuksia (kuten kasvihuonekaasupäästöjä sekä maankäyttöön, luonnon monimuotoisuuteen, vedenkäyttöön ja rehevöitymiseen kohdistuvia vaikutuksia). Lisäksi EU:hun tuotujen elintarvikkeiden tuotannolla voi olla merkittäviä maailmanlaajuisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

Elintarvikejätettä on vähennettävä johdonmukaisesti kaikkialla EU:ssa, jotta kaikissa jäsenvaltioissa varmistetaan luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö sekä ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvarojen käyttöön kohdistuvien kielteisten vaikutusten väheneminen, jonka hyödyt ulottuvat yli valtioiden rajojen. Se, että elintarvikejätteen vähentäminen edistää elintarvikejärjestelmää tehostamalla myös elintarviketurvaa kaikkialla EU:ssa, on tärkeä seikka.

Elintarvikkeilla käydään laajasti kauppaa EU:n markkinoilla, ja yli rajojen toimivat elintarvikeyritykset tarvitsevat johdonmukaisuutta ja selkeyttä tavoitetason suhteen, jotta ne voivat suunnitella elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia investointeja ja toimia. EU:n tasolla noudatettava koordinoitu lähestymistapa voi tuoda luotettavuutta ja jatkuvuutta ja tukea tällä tavoin uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa elintarvikealan toimijoiden keskuudessa elintarvikejätteen vähentämisen nopeuttamiseksi koko elintarvikkeiden arvoketjussa.

Kansainvälisellä, EU:n ja kansallisella tasolla tehdyistä poliittisista sitoumuksista, jättepuitedirektiivin nykyisistä oikeudellisista vaatimuksista ja komission tukitoimista huolimatta elintarvikejätettä koskevat jäsenvaltioiden toimet ovat olleet epätasaisia ja yleisesti ottaen riittämättömiä ratkaisemaan havaitut ongelmat sekä kuluttajiin, yrityksiin ja koko yhteiskuntaan kohdistuvat ympäristöön liittyvät, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset. Elintarvikejätteen syntymisen vähentämistä koskevien toimien vaihtelevuus eri jäsenvaltioissa ja elintarvikealan toimijoiden panosta koskevat eritasoiset odotukset osoittavat, että EU:n tasolla tarvitaan koordinoitumpia, yhdenmukaisempia toimenpiteitä, jotta voidaan saada aikaan riittävän laajaa ja nopeaa edistystä kestäväen kehityksen tavoitteen 12.3 saavuttamiseksi.

Asettamalla elintarvikejätteen vähentämistä koskevia oikeudellisesti sitovia tavoitteita, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava vuoteen 2030 mennessä, on tarkoitus vahvistaa toimia, joilla määritetään ja laajennetaan tehokkaita strategioita ja aloitteita sekä jäsenvaltioissa että niiden välillä yksinkertaistamalla elintarvikealan toimijoiden panosta erityisesti rajat ylittävien toimitusketjujen yhteydessä, auttamalla varmistamaan, että elintarvikejätteen syntymistä edistäviin tekijöihin (markkinat ja käyttäytyminen) puututaan johdonmukaisesti ja samanaikaisesti kaikissa jäsenvaltioissa edelläkävijöiden – joita toistaiseksi on vain vähän – toteuttamien toimien mukaisesti, ja vauhdittamalla tehokkaiden elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien kansallisten strategioiden laatimista levittämällä hyviä käytäntöjä ja hyödyntämällä edelleen elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen liittyvää EU:n tietämispohjaa.

EU:n jätelainsäädännössä asetettavat tavoitteet ovat politiikkaväline, joka edellyttäisi jäsenvaltioilta toimia ja antaisi samalla täyden joustavuuden tarvittavien toimenpiteiden valinnassa. Jäsenvaltiot voivat näin ollen valita vaikuttavimmat ja tehokkaimmat politiikkavälineet omalla alueellaan vallitsevan tilanteen mukaan.

- **Suhteellisuusperiaate**

Jätepuitedirektiivin sääntelyä koskeva lähestymistapa, jossa yhdenmukaistetaan tiettyjä jätehuollon osatekijöitä (määritelmät, jätehierarkian toteuttamiseksi tarvittavat määrälliset tai laadulliset tavoitteet, saastuttaja maksaa -periaate, raportointivaatimukset) ja jätetään tilaa kansallisille ja paikallisille täytäntöönpanotoimenpiteille (jätehuollon suunnittelu ja jätteitä koskevat luvat), on yhdenmukainen sen periaatteen kanssa, jonka mukaan EU:n tason toimien on rajoituttava vain siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä.

Tekstiilijätteen jätehuoltoa koskevien lähestymistapojen suurempi yhdenmukaistaminen kohteena olevien tekstiilien, selkeiden määritelmien, jätehierarkian toteuttamiseksi tarvittavien siirtoja ja käsittelyä koskevien vähimmäisvaatimusten, tekstiilien keräysjärjestelmien organisatoristen ominaisuuksien ja vastuunjaon osalta antaisi tekstiilien arvoketjun asianomaisten sidosryhmien (jäsenvaltiot, yhteiskunnalliset yritykset, jätehuoltotoimijat, tuottajat, muut talouden toimijat, kansalaiset) yhteisten toimien edellyttämää oikeusvarmuutta, jotta voidaan investoida infrastruktuurin kehittämiseen kaikkialla EU:ssa uudelleenkäytön ja kierrätyksen maksimoimiseksi. Nämä toimijat saavuttavat taloudellisia tehokkuusetuja mittakaavaetujen ja säännösten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten alenemisen ansiosta, koska niiden tarvitsee noudattaa vain yhtä EU:n laajuista yhdenmukaista sääntelykehystä, joka edellyttää EU:n tason toimia. Yhdenmukaistettu lähestymistapa rahoitusvajeen korjaamiseksi laajennettua tuottajavastuuta koskevilla yhteisillä säännöillä sekä sellaisten muiden sääntelyesteiden vähentäminen, jotka haittaavat lajiteltavaksi menevän ja lajittelun tuotoksena syntyvän tekstiilijätteen yhdenmukaistamista ja valtioiden rajat ylittäviä siirtoja lajittelua, uudelleenkäyttöä ja kierrätystä varten, keventäisi huomattavasti teollisuudelle ja pk-yrityksille aiheutuvaa taloudellista rasitetta ja auttaisi säilyttämään niiden kilpailukyvyn. On myös huomattava, että koska 99 prosenttia tekstiilialan yrityksistä on pk-yrityksiä, laajennettu tuottajan vastuu toteutettaisiin kollektiivisesti siten, että tuottajavastuujärjestöt kantaisivat vastuun pk-yritysten puolesta, mikä vähentäisi merkittävästi näiden hallinnollista rasitusta. Tähän liittyvää ympäristön laadun parantumista voidaan pitää tärkeänä liitännäishyötynä. Pk-yrityksiin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi mikroyritykset (joissa on enintään 10 työntekijää), joiden osuus alan kaikista yrityksistä on 88 prosenttia, jätetään laajennetun tuottajan vastuun ulkopuolelle, mikä keventää merkittävästi hallinnollista rasitusta ja vähentää pk-yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia.

Tekstiilialan yritykset ovat pääasiassa pk-yrityksiä. Mikroyritysten osuus alan yrityksistä on noin 88 prosenttia. Ehdotus on suunniteltu siten, että sillä minimoidaan erityisesti mikroyrityksiin kohdistuvat taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset varsinkin jättämällä kaikki mikroyritykset laajennetun tuottajavastuun ulkopuolelle. Kaikki muut pk-yritykset (eli pk-yritykset, jotka eivät ole mikroyrityksiä) kuuluisivat edelleen laajennetun tuottajavastuun piiriin. Tukemalla uudelleenkäyttöä ja kierrätystä tuettaisiin samalla myös laajennetun tuottajavastuun piiriin kuuluvia pk-yrityksiä (eli pk-yrityksiä, jotka eivät ole mikroyrityksiä) nykytilanteeseen verrattuna varmistamalla, että ne voivat saada enemmän rahoitusta ja että markkinoilla on saatavilla vakaampia uudelleenkäytettävien ja kierrätettävien tekstiilien syöttöainetoimituksia.

Elintarvikejätteen osalta ehdotetut elintarvikejätteen vähentämistavoitteet eivät aiheuta uusia toimenpiteitä EU:n tasolla. Tavoitteiden asettaminen antaa jäsenvaltioille vapauden valita tehokkaimmat toimenpiteet, jotka on räätälöity kunkin jäsenvaltion erityiseen tilanteeseen. Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia toteuttamaan muita elintarvikejätteen vähentämiseen liittyviä uusia toimenpiteitä niiden toimenpiteiden lisäksi, jotka on jo vahvistettu jätepuitedirektiivissä (eli elintarvikejätteen vähentäminen elintarvikeketjun jokaisessa vaiheessa, elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmien laatiminen, asiaan liittyvien toimien täytäntöönpano ja saavutetun edistymisen seuranta ja raportointi). Lisäksi jäsenvaltiot ovat jo sitoutuneet vuonna 2015 hyväksytyn kestävän kehityksen toimintaohjelman perusteella toteuttamaan toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi edistääkseen kestävän kehityksen tavoitetta 12.3, joka on tosiasiallisesti ei-sitova ja suuntaa antava tavoite.

Pisimmälle edenneistä maista saadut kokemukset osoittavat, että hallitusten tähän mennessä toteuttamat toimenpiteet perustuvat elintarvikeketjun taloudellisten toimijoiden vapaaehtoiseen sitoutumiseen yhteisiin etenemissuunnitelmiin, joilla pyritään saavuttamaan elintarvikejätteen vähentämistä koskeva yhteinen tavoite. EU:n tasolla tarjotaan tällä hetkellä rahoitustukea (toiminta-avustuksina), jolla sidosryhmiä autetaan määrittämään elintarvikejätteen määriä ja toteuttamaan sen syntymisen ehkäisemistä parantavia konkreettisia toimia. Komission tähän mennessä sisämarkkinaohjelman puitteissa käyttöön ottamat avustukset on kohdennettu erityisesti pk-yrityksille, jotta voidaan vastata niiden erityistarpeisiin ja tukea parhaiden käytäntöjen kehittämistä ja levittämistä.

Tietämyksen, parhaiden käytäntöjen, välineiden, ohjeiden ja kokemusten vaihtoa jatketaan EU:n foorumin (ja sen alaryhmien) ja asiaa koskevan verkkosivuston (EU:n verkkopoortaali ruokahävikin ja - jätteen syntymisen ehkäisemisestä) kautta.

Kaiken kaikkiaan ehdotetuilla toimenpiteillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi, mutta niillä varmistetaan ympäristön suojelu.

- **Säädöstyypin valinta**

Edellä esitetyn perusteella direktiivi, jolla muutetaan jätepuitedirektiiviä, on asianmukainen säädösväline. Se mahdollistaa tiettyjen seikkojen yhdenmukaistamisen mutta jättää jäsenvaltioille mahdollisuuden ottaa kansalliset erityispiirteet huomioon, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Jätepuitedirektiivi on ainoa oikeudellinen väline, jolla voidaan säännellä tekstiilijätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa EU:ssa, ja se perustuu SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohtaan. Vaikka tekstiilituotteita säännellään useilla säädöksillä (esimerkiksi REACH-asetuksella ja tekstiilimerkintöjä koskevalla asetuksella), jätepuitedirektiivi on ainoa säädös, jolla säännellään kaikkia tekstiilijätteen jätehuollon näkökohtia, mukaan lukien erityiset velvoitteet varmistaa erilliskeräystä, käsittelyä ja raportointia koskevat vaatimukset.

Myös elintarvikejäte määritellään ja sitä säännellään jätepuitedirektiivissä. Vaikka elintarvikejätteen vähentämiseen tähtääviä yksittäisiä toimenpiteitä säännellään unionin tasolla elintarvikemarkkinoiden toimintaa, elintarviketurvallisuutta tai elintarviketietojen antamista kuluttajille koskevalla lainsäädännöllä, elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskeva yleinen lainsäädäntökehys, mukaan lukien syntyneen elintarvikejätteen seuranta ja raportointi sekä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien kansallisten ohjelmien suunnittelu, sisältyy jätepuitedirektiiviin.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarviointit**

Jälkiarviointeja ei tehty, koska jätepuitedirektiiviä muutettiin viimeksi niinkin äskettäin kuin vuonna 2018. Sen vuoksi olisi ollut ennen aikaista tehdä jälkiarviointi viimeaikaisista muutoksista, joiden kokonaisvaltainen vaikutus ei ole vielä toteutunut. Lisäksi jätepuitedirektiivissä on tiettyjä jätevirtoja koskevia erityisiä uudelleentarkastelulausekkeita, joiden perusteella on määrä analysoida nykyisten säännösten vaikutuksia.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Kuulemismenettely ja -strategia esitettiin ehdotusta koskevassa kannanottopyynnössä *Jätehuollon ympäristövaikutukset – EU:n jätepuitedirektiivin tarkistaminen*⁵⁵ ja alustavassa vaikutustenarvioinnissa *Proposal for a revision of Directive 2008/98/EC on waste – part on food waste reduction target*⁵⁶. Koska molemmilla ehdotuksilla on tarkoitus muuttaa samaa säädöstä saman oikeusperustan nojalla, ne päätettiin yhdistää. Näin ollen touko-elokuussa 2022 järjestetty avoin julkinen kuuleminen kattoi molemmat jätevirrat.

Tekstiilijäte

Komissio sai kannanottopyyntöön 197⁵⁷ erillistä vastausta. Vastaajat edustivat 25:tä maata, joista neljä on EU:n ulkopuolisia maita: Belgiasta saatiin 65 vastausta, mikä kuvaa maan toimialajärjestöjen ja kansalaisjärjestöjen määrää, ja Saksasta saatiin 23, Ranskasta 16, Alankomaista 14 ja Italiasta 12 vastausta.

Kuulemisen tulokset osoittivat, että vastaajat kannattavat yleisesti ottaen tekstiilien jätehuollon parantamista jätehierarkian mukaisesti ja kehottavat toteuttamaan sääntelytoimenpiteitä, joilla puututtaisiin nykyisiin markkinoiden toimintapuutteisiin, jotka suosivat jätteen loppukäsittelyä. Laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien käyttöönotto saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti sai kokonaisuutena katsoen tukea myös asianomaisilta teollisuudenaloilta. Tässä yhteydessä kehoitettiin kuitenkin painokkaasti mahdollisimman pitkälle menevään yhdenmukaistamiseen, jotta rajoitettaisiin tähän pk-yritysten hallitsemaan alaan kohdistuvia vaikutuksia ja varmistettaisiin täydellinen yhdenmukaisuus tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen mukaisten tekstiilituotteiden ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten kanssa, kun laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien maksujen mukauttamista koskevia vaatimuksia pannaan täytäntöön. Kierrätysteollisuuden edustajat muistuttivat, että asiaan liittyvät tekstiilien kierrätysjärjestelmät edellyttävät riittäviä siirtymäaikoja kierrätyskapasiteetin ja -järjestelmien luomiseksi, jotta voidaan varmistaa tuotantopanosten laatu. Vaatteiden nykyinen suunnittelu, jossa käytetään useiden tekstiilien yhdistelmiä, sekä raaka-aineiden valmisteluun kierrätettäväksi tarvittavan automaattisen lajittelutekniikan ja -kapasiteetin puute muodostavat haasteen kierrätykselle. Uudelleenkäyttösektoria ja kansalaisjärjestöjä edustavat

⁵⁵ Euroopan komissio, Kerro mielipiteesi, Julkaistut aloitteet, Jätehuollon ympäristövaikutukset – EU:n jätepuitedirektiivin tarkistaminen, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13225-Jätehuollon-ympäristövaikutukset-EU-jätepuitedirektiivin-tarkistaminen_fi

⁵⁶ Euroopan komissio, Kerro mielipiteesi, Julkaistut aloitteet, Ruokahävikki – vähentämistavoitteet, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13223-Ruokahavikki-vahentamistavoitteet_fi

⁵⁷ Verkkosivun [Jätehuollon ympäristövaikutukset – EU:n jätepuitedirektiivin tarkistaminen \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13225-Jätehuollon-ympäristövaikutukset-EU-jätepuitedirektiivin-tarkistaminen_europa.eu) mukaan vastaajia oli 198, koska yksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromua käsittelevän foorumin vastaus on laskettu mukaan kahdesti.

sidosryhmät viittasivat näyttöön, jonka mukaan käytettyjen vaatteiden käyttö edistää tekstiilijätteen vähentämistä, sekä siihen, että käytettyjen tekstiilien – eikä vain tekstiilijätteen – erilliskeräys on välttämätöntä uudelleenkäytön varmistamiseksi. Tekstiiliteollisuuden edustajat korostivat myös kiertotalouden liiketoimintamallien, kuten tekstiilien vuokraamisen, sosioekonomisia ja ympäristöhyötyjä, joilla voidaan pidentää tekstiilien käyttöikää omaksi hankittuihin tekstiileihin verrattuna. Eri sidosryhmien edustajat korostivat, että on tärkeää varmistaa tekstiilijätteen ja käytettyjen tekstiilien käsitteiden yhdenmukainen soveltaminen tällaisten materiaalien rajat ylittävien siirtojen helpottamiseksi ja käytetyiksi tuotteiksi vilpillisesti luokiteltujen jätteiden laittomien siirtojen torjumiseksi, jotta voidaan ratkaista vietyjen käytettyjen tekstiilien ja etenkin lajittelemattoman tekstiilijätteen ympäristöystävällistä käsittelyä koskevat huolenaiheet, joita eräät sidosryhmät ovat tuoneet esiin. Monet sidosryhmät kehottivat myös painokkaasti yhdenmukaistamaan tekstiilien määritelmiä sekä laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvia tuotteita ja niiden keskeisiä piirteitä erityisesti markkinoiden ja lainsäädännön hajanaisuuden ja hallinnollisen rasituksen riskin vähentämiseksi, kun otetaan huomioon, että useat maat harkitsevat laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien käyttöönottoa.

Julkinen kuuleminen toteutettiin 24. toukokuuta ja 24. elokuuta 2022 välisenä aikana. Siinä kerättiin lisänäyttöä perustasosta, pyydettiin mielipiteitä ja tietoja tekstiilijätteeseen liittyvistä kysymyksistä ja vaihtoehtoisten toimien toteutettavuudesta ja mahdollisista vaikutuksista sekä kerättiin esimerkkejä parhaista käytännöistä ja näkemyksiä siitä, ovatko mahdolliset toimet toissijaisuusperiaatteen mukaisia. Vastauksia saatiin yhteensä 731⁵⁸. Lisäksi 207 vastaajaa toimitti kirjallisia vastauksia. Vastaajat olivat pääasiassa yrityksiä tai elinkeinoelämän järjestöjä ja toimialajärjestöjä (40 %, 299 vastausta) ja EU:n kansalaisia (36 %, 255 vastausta). Vastaajista 94 prosenttia (693 vastausta) on sijoittautunut EU:hun, useimmat Belgiaan (16 %, 119 vastausta)⁵⁹, Saksaan (13 %, 96 vastausta), Italiaan (11 %, 82 vastausta) ja Ranskaan (8 %, 63 vastausta).

On tärkeää korostaa, että tekstiilijäte on se jätelaji, joka huolestuttaa kuulemisen vastaajia vähiten ja että vain 63 prosenttia yrityksistä ja toimialajärjestöistä ilmaisi olevansa huolissaan tekstiilijätteen suhteen. Muut sidosryhmät (EU:n kansalaiset, kansalaisjärjestöt ja viranomaiset) olivat huolestuneempia asiasta. Yli puolet vastaajista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämästä, joka koski heidän osallistumistaan tekstiilijätteen erilliskeräykseen. Tulokset vaihtelivat sen mukaan, mihin sidosryhmään vastaajat kuuluivat. Tekstiilijätteen keräämistä kannattivat voimakkaimmin EU:n kansalaiset ja toiseksi voimakkaimmin viranomaiset. Vähiten tukea tekstiilijätteen kerääminen sai kansalaisjärjestöiltä sekä yrityksiltä ja toimialajärjestöiltä. Kuitenkin vain 40 prosenttia viranomaisista, 32 prosenttia yrityksistä ja toimialajärjestöistä, 28 prosenttia EU:n kansalaisista ja 24 prosenttia kansalaisjärjestöistä (yhteensä 221 vastausta) ilmaisi olevansa tyytyväisiä tai hyvin tyytyväisiä kotipaikkansa jätteenkeräysjärjestelmään tekstiilijätteen keräämisen osalta.

Lähes 30 kannanottoa koski tekstiilijätettä, ja noin puolet niistä saatiin pk-yrityksiltä tai niitä edustavilta järjestöiltä. Pk-yritykset huomauttivat, että tekstiilijätteen käsittelyä varten ei ole tällä hetkellä olemassa laajamittaista suunnitelmaa. Ne korostivat tarvetta edistää tekstiilien kestävyyttä ja laadukkuutta, parantaa niiden uudelleenkäyttöä, valmistella niitä mahdollisuuksien mukaan uudelleenkäyttöä varten ja laajentaa lajittelua riittävästi

⁵⁸ Kaikki saadut vastaukset katsottiin päteviksi.

⁵⁹ Belgiasta tulevien vastaajien suuren määrän oletetaan johtuvan siitä, että monien eri eturyhmiä EU:n toimielimissä edustavien järjestöjen, kuten toimialajärjestöjen, kansalaisjärjestöjen ja kuluttajajärjestöjen, kotipaikka on Brysselissä.

uudelleenkäyttö-, kierrätys- ja käsittelyinfrastruktuuria varten. Pk-yritykset suosittelivat myös, että tekstiilien suunnittelussa ja kulutustottumuksissa olisi saatava aikaan muutoksia ja että tekstiilijätteen määrää olisi vähennettävä kunnianhimoisella jätepolitiikalla. Kierrätysteollisuus esitti samat näkökohdat tekstiilien kestävydestä ja uudelleenkäytöstä sekä lajittelu- ja kierrätyskapasiteetista ja totesi myös, että kierto- ja yhteisötalouden mukaisia tekstiilien arvoketjuja olisi kehitettävä.

Suosituksiin sisältyivät määrällisten uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäyttöön valmistelua koskevien tavoitteiden asettaminen sekä erilliskeräysjärjestelmien parantaminen. Pk-yritykset totesivat, että laajennettua tuottajavastuuta koskevilla järjestelmillä olisi toteutettava jätehierarkia asettamalla jätteen syntymisen ehkäisemistä ja uudelleenkäyttöön valmistelua koskevia määrällisiä tavoitteita, varmistamalla maksujen mukauttaminen ympäristönäkökohtien perusteella ja terve kilpailu kierrätysmarkkinoilla, myöntämällä jätevirran käyttömahdollisuus uudelleenkäyttöä valmisteleville toiminnanharjoittajille ja ottamalla yhteiskunnalliset yritykset mukaan näiden järjestelmien kehittämiseen, hallinnointiin ja toimintaan keskeisinä sidosryhminä. Pk-yritykset kannattivat myös yhdenmukaisuutta muiden sääntelyaloitteiden, kuten tuotteiden ekologista suunnittelua ja jätteiden siirtoja koskevien asetusten sekä jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien kriteerien EU:n tasolla toteutettavan yhdenmukaistamisen, kanssa, ja myös kierrätysteollisuus kannatti tätä. Pk-yritykset huomauttivat myös, että tarvitaan ohjeita tekstiilijätteen korkean erilliskeräystason saavuttamiseksi ja että teknisesti kypsä kuitujen lajittelu- ja esikäsittelykapasiteetti on ratkaisevan tärkeä kulutusjätteen kierrätyksen laajentamiseksi. Joissakin kannanotoissa pohdittiin tekstiilijätteen yhdenmukaistettua määritelmää.

Lisäksi suoritettiin sidosryhmien haastatteluja. Huhti- ja toukokuussa 2022 järjestettiin tiettyjen kaikista sidosryhmistä valittujen edustajien haastatteluja. Haastatteluissa keskityttiin pääasiassa ensin laajempaan soveltamisalaan ja myöhemmässä vaiheessa käytettyihin tekstiileihin ja tekstiilijätteeseen. Ongelman määrittelemiseksi, tavoitteiden laajuuden selvittämiseksi sekä vaihtoehtojen ja toimenpiteiden vaikutuksiin liittyvän näytön keräämiseksi järjestettiin 27 kahdenkeskistä tai ryhmähaastattelua. Sidosryhmien mukaan EU:n laajuiseen laajennetun tuottajavastuun kehykseen olisi sisällyttävä erityisiä osatekijöitä, jotta se olisi tehokas. Uudelleenkäyttöä, korjaamista ja erilliskeräystä koskeviin toimenpiteisiin on sisällyttävä täytäntöönpanokelpoisia sitovia tavoitteita, joilla edistetään tuottajien siirtymistä kiertotalouteen. Aloitteen soveltamisalan osalta eräät sidosryhmät ehdottivat, että keräyksen olisi katettava kodintekstiileihin verrattavissa oleva kotitalouksien ja ammattimaisten toimijoiden tuottama tekstiilijäte, kuten vaatteet, kodin- ja sisustustekstiilit, tekstiileistä valmistetut kassit ja tekstiiliasusteet; ne suhtautuivat kuitenkin epäillen jalkineisiin ja teknisiin tekstiileihin. Ne ehdottivat myös, että soveltamisala olisi ensin suppea ja että sitä laajennettaisiin ajan mittaan, kun infrastruktuuri on saatu käyttöön, ja että tullitariffin CN-koodeja käytettäisiin ehdotetun laajennettua tuottajavastuuta koskevan järjestelmän soveltamisalaan kuuluvien tekstiilien määrittelyyn.

Sidosryhmät esittivät erilaisia näkemyksiä ohjeita koskevasta kysymyksestä. Tavoitteiden osalta sidosryhmät suosittelivat, että olisi laadittava sellaisia tavoitteita, joiden tavoitetasoa nostetaan vähitellen ajan mittaan kulutustasojen mukaan, sekä täytäntöönpanokelpoisia tekstiilituotannon käyttämien resurssien vähentämistä koskevia tavoitteita, kuten kierrätysmateriaalin osuutta koskeva tavoite. Ne korostivat myös, että kaikki tavoitteet olisi yhdistettävä kierrätystekniikoiden laajentamiseen jäsenvaltioissa ja että uudelleenkäyttöä koskevilla tavoitteilla olisi varmistettava, että uudelleenkäyttöä todella tapahtuu. Sidosryhmien mukaan on tärkeää ottaa huomioon, että tekstiilijätteen uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä koskevien tavoitteiden olisi perustuttava jätehierarkiaan.

Käytettyjä tekstiilejä ja tekstiilijätettä koskeva kohdennettu kuuleminen toteutettiin neljällä virtuaalisella sidosryhmätyöpajalla, joissa käytettiin koko ryhmän keskusteluja sekä pienryhmiä ja digitaalisia valkotauluja. Kohdennetumman näytön saamiseksi järjestettiin lisäksi jätepuitedirektiiviä käsittelevän asiantuntijaryhmän (jäsenvaltiot) kokous, haastatteluja ja Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi.

Sidosryhmien kuulemisissa kerätyistä tiedoista oli apua ongelmien ja ensisijaisten toimintavaihtoehtojen määrittelyssä.

Elintarvikejäte

Alustavan vaikutustenarvioinnin yhteydessä saatiin 85 vastausta 17 jäsenvaltiosta ja kahdesta kolmannelta maasta (Yhdistynyt kuningaskunta ja Yhdysvallat). Eniten vastauksia saatiin toimialajärjestöiltä (27) ja seuraavaksi eniten kansalaisjärjestöiltä (18, joista 12 on ympäristöön keskittyviä järjestöjä), yrityksiltä (11), EU:n kansalaisilta (9), kuluttajilta (4) ja ympäristöjärjestöiltä (3). Kuusi viranomaista (mukaan lukien kolme jäsenvaltiota) antoi palautetta palautemekanismin kautta.

Yleisesti ottaen sidosryhmät ilmaisivat tukensa EU:n lainsäädäntöaloitteelle, jota pidettiin olennaisen tärkeänä ilmastoneutraaliutta ja siirtymistä kestäviin elintarvikejärjestelmiin koskevien vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi Pellolta pöytään -strategian mukaisesti. Useimmat sidosryhmät olivat samaa mieltä siitä, että elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden olisi katettava koko toimitusketju (koko elintarvikejärjestelmän kattavan integroidun lähestymistavan mukaisesti) ja että EU:n tulevan tavoitteen olisi oltava kestävä kehityksen tavoitteen 12.3 mukainen. Jotkin teollisuuden (lähinnä alkutuotanto- ja jalostussektoreita edustavat) vastaajat pitivät parempana vain vähittäismyyntiin ja kulutukseen keskittyvää tavoitetta, mutta muut teollisuuden sidosryhmät ja kansalaisjärjestöt kannattavat kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolla varmistetaan kaikkien toimijoiden yhteinen vastuu ja vastuuvuolisuus. Useat sidosryhmät korostivat, että tavoitteiden asettamista varten tarvitaan vankka näyttö sekä perustaso, jossa otetaan huomioon edelläkävijöiden toimet. Noin kolmanneksessa saaduista vastauksista vaadittiin kunnianhimoisia toimia ja korkeaa tavoitetasoa (50 %), ja näihin vastaajiin sisältyivät lähes kaikki kansalaisjärjestöt; jäsenvaltioiden kolmessa kannanotossa sitä vastoin katsottiin, että perus- tai keskitason vaihtoehdot ovat realistisempia. Jotkin (ympäristö- ja kuluttajajärjestöjä sekä yhteiskunnallisia yrityksiä edustavat) sidosryhmät vaativat lisäksi maataloilla tapahtuvan ruokahävikin sisällyttämistä tulevaan lainsäädäntöehdotukseen, kun taas alkutuottajat katsoivat, että tähän hävikkiin ei voida puuttua (sekä oikeudellisista että toiminnallisista syistä). Monet sidosryhmät vaativat politiikan johdonmukaisuutta ja korostivat tarvetta luoda elintarvikkeiden arvoa korostava kulttuuri elintarvikejärjestelmiin liittyvien systeemisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Julkinen kuuleminen, joka alkoi 24. toukokuuta ja päättyi 24. elokuuta 2022, kattoi sekä tekstiili- että elintarvikejätteen. Elintarvikejätteen vähentämisen osalta kaikkia ryhmiä edustavat sidosryhmät olivat samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä (yli 90 %) elintarvikejätteen vähentämisen hyödyistä, joista tärkeimpinä mainittiin, että sen avulla voidaan vähentää ympäristövaikutuksia ja hillitä ilmastomuutosta. Vastaajien mukaan tärkeimmät toimijat, joiden on toteutettava enemmän toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi, ovat kuluttajat, vähittäismyyjät ja muut jakelijat, elintarvikevalmistajat sekä majoitus- ja ravitsemispalvelut. Vastaajat totesivat, että elintarvikejätteen vähentämisen merkittävimmät haasteet liittyvät siihen, että kuluttajien olisi omaksuttava uusia tottumuksia, kuten parempia elintarvikkeiden hallinnan taitoja, ja että yritysten olisi sisällytettävä

elintarvikejätteen syntymisen ehkäiseminen toimintaansa. Viranomaiset pitivät tärkeämpänä sen varmistamista, että toteutetaan riittävästi toimia niin nopeasti, että ne mahdollistavat elintarvikejätteen puolittamista koskevien maailmanlaajuisten sitoumusten täyttämisen vuoteen 2030 mennessä. EU:n mahdollisista toimenpiteistä jätteen syntymisen ehkäisemisen parantamiseksi 74 prosenttia vastaajista (488 vastausta) oli samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä oikeudellisesti sitovien elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden asettamisesta, ja viranomaisten keskuudessa tuki oli vielä laajempaa (86 %, 25 vastausta).

Kaikkiaan 53 julkisessa kuulemisessa saadusta kannanotosta keskityttiin elintarvikejätteeseen tai esitettiin sitä koskevia näkökohtia. Toimialajärjestöiltä saatiin 26 elintarvikejätettä koskevia huomautuksia sisältävää kannanottoa. Voittoa tavoittelemattomilta järjestöiltä saatiin 12, yrityksiltä 8 ja viranomaisilta 7 vastaavaa kannanottoa. Useimmissa kannanotoissa kannatettiin elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden asettamista. Kymmenessä asiakirjassa kannatettiin kunnianhimoisia tavoitteita (elintarvikejätteen vähentäminen 50 %:lla) ja 18 asiakirjassa sitä, että tavoitteita sovelletaan toimitusketjun kaikissa vaiheissa. Kaksi elinkeinoelämän järjestöä oli kuitenkin eri mieltä tavoitteiden asettamisesta alkutuotantovaiheessa. Ne perustelivat tätä vallan epätasapainolla toimitusketjussa sekä markkinadynamiikalla, joka ei ole maataloustuottajien hallittavissa. Useissa kannanotoissa korostettiin, että on tärkeää asettaa etusijalle toimet, joilla on suurin ympäristö- tai ilmastovaikutus, ja pääasiassa toimialajärjestöjen kannanotoissa korostettiin myös pakkausten roolia elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisessä. Toimista ja poliittisista aloitteista, joita EU:n olisi toteutettava, mainittiin yleisimmin päiväysmerkintöjä koskevat säännöt sekä valistukseen ja koulutukseen liittyvät toimet. Eräät sidosryhmät viittasivat myös parannettuihin seurantajärjestelmiin, ja yksi ehdotti verokannustimien tarjoamista elintarvikelahjoituksille. Jotkin sidosryhmät suosittelevat myös, että elintarvikejätettä koskevien toimien ja muiden asiaan liittyvien toimintapolitiikkojen (esimerkiksi merkinnät, ilmastotoimet ja yhteinen maatalouspolitiikka) olisi oltava keskenään yhdenmukaisia.

Tietoja elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä koskevista aloitteista kerättiin kahdella kyselyllä, jotka lähetettiin jäsenvaltioiden asiantuntijoille ja elintarvikkeiden arvoketjun sidosryhmille. Molemmilla kyselytutkimuksilla pyrittiin keräämään määrällistä tietoa elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä koskevien aloitteiden kustannuksista ja syntymättä jääneen elintarvikejätteen määristä. Lisäksi järjestettiin neljä haastattelua valikoitujen kyselyyn vastanneiden sidosryhmien kanssa (kaksi yritystä, yksi voittoa tavoittelematon organisaatio ja yksi viranomainen) lisätietojen ja näkemysten keräämiseksi niiden aloitteista ja/tai kyselyissä annettujen tietojen selventämiseksi.

Lisäksi järjestettiin neljä kohdennettua kuulemiskokousta EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumin kanssa. EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumiin kuuluu kansainvälisiä järjestöjä, EU:n toimielimiä, jäsenvaltioiden asiantuntijoita ja elintarvikeketjun sidosryhmiä, kuten maataloustuottajia, teollisuuden edustajia ja ympäristö-, kuluttaja- ja muita kansalaisjärjestöjä (myös ruokapankkeja ja muita hyväntekeväisyysjärjestöjä). Elintarvikkeiden arvoketjuun kuuluvat yksityissektorin organisaatiot edustavat pk-yrityksiä niiden toimialoilla (esimerkiksi elintarvikkeiden valmistus, vähittäiskauppa ja ravitsemispalvelut).

Yleisimpiä sidosryhmien esiin tuomia kysymyksiä oli elintarvikeketjun kaikkien vaiheiden sisällyttäminen tavoitteiden soveltamisalaan. Eräät sidosryhmät korostivat, että on tärkeää seurata tiloilla ennen sadonkorjuuta tapahtuvaa ruokahävikkiä ja ottaa huomioon elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus (tätä korostivat erityisesti yksityisen sektorin organisaatiot). Ne ilmaisivat myös huolestuneisuutensa vuoden 2020 valinnasta tavoitteiden

asettamisen perustasoksi covid-19-pandemian vaikutusten vuoksi (tätä korostivat eräät jäsenvaltiot ja kansalaisjärjestöt) sekä painottivat mahdollisuutta erottaa toisistaan ja ottaa huomioon syötäväksi kelpaava ja syötäväksi kelpaamaton elintarvikejäte (tämän mainitsivat yksityissektorin organisaatiot) ja mahdollisuutta ottaa huomioon jäsenvaltioiden jo saavuttamat tulokset perustasoa asetettaessa (tätä korostivat jäsenvaltiot ja yksityissektorin organisaatiot).

Vaikutustenarvioinnin viimeistelyn yhteydessä komissio järjesti lisäksi ruokahävikkiä ja elintarvikejätettä käsittelevän jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmän kokouksen (7. maaliskuuta 2023) ja EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumin ja elintarvikejärjestelmien kestävyyttä käsittelevän neuvoo-antavan ryhmän yhteisen kokouksen (13. maaliskuuta 2023). Näissä kokouksissa käsiteltiin uudelleen edellä esitettyjä seikkoja ja annettiin lisäpalautetta eri toimintavaihtoehtoista tavoitteiden asettamiseksi.

Sidosryhmien kuulemisten yhteydessä kerätyt tiedot auttoivat määrittelemään toimintavaihtoehtoja ja vaikuttivat erityisesti siihen, että tavoitteita ei rajoiteta koskemaan kulutus- ja vähittäismyyntivaiheita vaan ne kattavat elintarvikeketjun laajemmin. Sidosryhmien kyselytutkimuksessa kerätyt tiedot elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä aiheutuvista kustannuksista osoittivat, että kustannukset vaihtelivat paljon ja olivat yleensä suurempia kuin kirjallisuudessa esitetyt arvot. Sen vuoksi niitä ei käytetty suoraan tavoitteiden makrotaloudellisten vaikutusten laskentamallissa.

Kansalaispaneeli

Euroopan tulevaisuutta käsitelleen konferenssin jatkotoimena komissio ilmoitti järjestävänsä uuden kansalaispaneelin kierroksen satunnaisesti valittujen kansalaisten kuulemiseksi ennen tiettyjä keskeisiä ehdotuksia Euroopan tasolla. Yhdeksi kolmesta ensimmäisestä kansalaispaneelissa käsiteltävästä aiheesta valittiin elintarvikejäte (virtuaalimaailmojen ja oppimiseen liittyvän liikkuvuuden ohella), ja elintarvikejätteen vähentämistä käsittelevä paneeli kokoontui kolme kertaa joulukuun 2022 ja helmikuun 2023 välillä. Vaikka kansalaispaneeli ei ollut mukana tämän vaikutustenarvioinnin yhteydessä järjestetyissä kuulemistoimissa, kansalaisten suositukset⁶⁰ tukevat komission elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevaa työtä ja ne on otettu huomioon valmisteltaessa tätä lainsäädäntöehdotusta. Jäsenvaltiot saavat apua myös kansalaisten suosituksista pyrkiessään saavuttamaan elintarvikejätteen vähentämistä koskevat EU:n tavoitteet.

Kansalaisten esittämissä 23 suosituksessa korostetaan tarvetta soveltaa laajaa elintarvikejärjestelmiä koskevaa lähestymistapaa, jolla osallistetaan kaikki toimijat ja vahvistetaan yhteistyötä koko elintarvikeketjussa. Tätä kokonaisvaltaista lähestymistapaa ehdotetaan myös seuraavissa kolmessa aiheessa, joita paneelin suosituksissa käsitellään: 1) yhteistyö elintarvikkeiden arvoketjussa: pelloilta pöytään, 2) elintarviketeollisuutta koskevat aloitteet ja 3) kuluttajakäyttäytymisen muutoksen tukeminen.

Kansalaisten suositukset heijastavat kolmea keskeistä toimintalinjaa, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava nopeuttaakseen elintarvikejätteen vähentämistä kansallisella tasolla ja saavuttaakseen tulevat tavoitteet. Myös jätepuitedirektiivissä vahvistettu elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskeva EU:n yleinen sääntelykehys sekä EU:n tasolla toteutettavat

⁶⁰ Elintarvikejätteen vähentämistä käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin [loppusuositukset](#), helmikuu 2023.

tukitoimenpiteet perustuvat näihin suosituksiin ja tukevat jäsenvaltioita tulevien tavoitteiden saavuttamisessa.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Tekstiilijäte

Yhteinen tutkimuskeskus antoi tärkeän tieteellisen panoksen vaikutustenarvioinnin kaikissa vaiheissa muun muassa arvioimalla asiakirjoja ja julkaisemalla asiaa koskevaa näyttöä.⁶¹

Komissio hankki ulkoisen tutkimuksen jätepuitedirektiivin tarkistamista vuonna 2023 koskevien toimintavaihtoehtojen vaikutustenarvioinnin tueksi – erityissopimus nro 090202/2021/861277/ENV.B.3. Vaikutustenarviointia tuettiin myös useilla asiantuntijoiden tekemillä ja teknistä apua koskevilla tutkimuksilla, jotka luetellaan vaikutustenarvioinnin liitteessä.

Elintarvikejäte

Edellä esiteltujen alustavan vaikutustenarvioinnin ja julkisten ja kohdennettujen kuulemisten lisäksi elintarvikejätettä koskevan vaikutustenarvioinnin tukena hyödynnettiin seuraavaa asiantuntemusta:

- Yhteinen tutkimuskeskus antoi tärkeän tieteellisen panoksen laatimalla kaksi raporttia, joissa esitetyllä analyysillä tuettiin jätepuitedirektiivin tarkistamista koskevan vaikutustenarvioinnin laatimista erityisesti elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden asettamisen toteuttamiskelpoisuuden osalta:
 - Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, *Setting the scene for an EU initiative on food waste reduction targets*, 2023⁶²;
 - Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, *Assessing the economic, social and environmental impacts of food waste reduction targets. A model-based analysis*, 2023⁶³.
- Eurostat julkaisi 25. lokakuuta 2022 ensimmäisen elintarvikejätteen määrää Euroopan unionissa koskevan tilastollisen seurannan, jota tuettiin lisäselvityksillä elintarvikejätteen määrää EU:ssa koskevista tiedoista. Tietojen kuvaus ja tulkinta sekä menetelmä ovat saatavilla elintarvikejätettä käsittelevältä Eurostatin Statistics Explained -verkkosivulta⁶⁴. Tiedot on päivitetty viimeksi maaliskuussa 2023.

⁶¹ [Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus, Circular economy perspectives in the EU Textile sector, 2021](#) ja Euroopan komissio, Yhteinen tutkimuskeskus: *Techno-scientific assessment of the management options for used and waste textiles*, 2023 (laadittavana).

⁶² De Laurentiis, V., Mancini, L., Casonato, C., Boysen-Urban, K., De Jong, B., M'Barek, R., Sanyé-Mengual, E. ja Sala, S., *Setting the scene for an EU initiative on food waste reduction targets*. Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2023, doi: 10.2760/13859, JRC133967.

⁶³ De Jong, B., Boysen-Urban, K., De Laurentiis, V., Philippidis, G., Bartelings, H., Mancini, L., Biganzoli, F., Sanyé Mengual, E., Sala, S., Lasarte-López, J., Rokicki, B. ja M'Barek, R., *Assessing the economic, social and environmental impacts of food waste reduction targets. A model-based analysis*. Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2023, doi: 10.2760/77251, JRC133971.

⁶⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Food_waste_and_food_waste_prevention_-_estimates. Tietokanta löytyy Eurostatin verkkosivustolta koodilla (env_wasfw).

• **Vaikutustenarviointi**

Ehdotukseen liittyy vaikutustenarviointi. Vaikutustenarvioinnissa on kaksi pitkälti erillistä osiota, joissa elintarvikejätettä ja tekstiilijätettä käsitellään erikseen, koska niillä on ratkaistavien ongelmien, asetettujen tavoitteiden ja yksilöityjen vaihtoehtojen suhteen erilaisia erityispiirteitä, joihin ei voitu soveltaa samaa lähestymistapaa.

Kun sääntelyntarkastelulautakunnan 17. maaliskuuta 2023 antamassa ensimmäisessä kielteisessä lausunnossa esitetyt kommentit oli otettu huomioon ja tarvittavat muutokset ja lisäykset tehty, vaikutustenarviointi sai 26. toukokuuta 2023 myönteisen lausunnon tietyin varauksin.

Sääntelyntarkastelulautakunnan yksityiskohtaiset huomautukset ja se, miten ne on otettu huomioon, esitetään tämän ehdotuksen liitteenä olevan vaikutustenarvioinnin liitteessä I olevassa taulukossa 1.

Vaikutustenarviointiin koottiin analysoitavaksi kaikki mahdolliset toimenpiteet, jotka olivat tulleet esille ulkopuolisen konsultin toimittamissa tiedoissa, sidosryhmien työpajoissa, julkisessa verkkokuulemisessa ja kohdennetuissa haastatteluissa. Nämä erilaiset, monimutkaiset ja usein toisiinsa liittyvät toimenpiteet ryhmiteltiin kolmeen toimintavaihtoehtoon, joita verrataan nykykehitysskenaarioon.

Tekstiilejä koskevat kolme toimintavaihtoehtoa voidaan tiivistää seuraavasti:

- Vaihtoehto 1 – Tässä vaihtoehdossa jäsenvaltioita tuetaan nykyisten säännösten täytäntöönpanossa ja noudattamisen valvonnassa siten, että sovelletaan määritelmiä yhdenmukaisemmin, määritellään erilliskeräystä ja jätehuoltoa koskevan vastuun osoittamista koskevia toimintatapoja hyväksymällä ei-sitovia ohjeita ja suosituksia ja käytetään komission nykyisiä valtuuksia antaa sekundäärilainsäädäntöä sekä parannetaan olemassa olevia ohjausta ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa varten perustettuja sidosryhmäfoorumeja. Tällä vaihtoehdolla puututaan kaikkiin ongelmatekijöihin ja edistetään molempia erityistavoitteita, mutta sen vaikutus on todennäköisesti pienempi, koska toimenpiteet rajoittuvat luonteeltaan ei-sitoviin välineisiin.
- Vaihtoehto 2 – Tässä vaihtoehdossa asetetaan lisää sitovia sääntelyvaatimuksia jätehuollon suorituskyvyn parantamiseksi jätehierarkian mukaisesti muuttamalla jättepuitedirektiiviä kohdennetusti. Muutosten tarkoituksena on asettaa jäsenvaltioille, tekstiilien tuottajille ja jätehuoltotoimijoille uusia toimintaan liittyviä velvoitteita. Niillä selvennettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin määritelmiä EU:n tasolla, selkeytettäisiin nykyisten raportointivelvoitteiden soveltamisalaa tietojen luotettavuuden parantamiseksi, samoin kuin erilliskeräysvelvoitteiden soveltamisalaa, ja asetettaisiin jätealan toimijoille uusia toimintaan liittyviä velvoitteita, joilla varmistetaan lajittelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys. Tämän vaihtoehdon keskeisessä toimenpiteessä jäsenvaltioille annetaan tehtäväksi perustaa tekstiilialan laajennettua tuottajavastuuta koskevia kansallisia järjestelmiä sekä yhdenmukaistaa niiden soveltamisalaa, tavoitteita ja keskeisiä organisatorisia ja toiminnallisia piirteitä. Vaihtoehdolla puututaan kaikkiin ongelmatekijöihin ja edistetään molempia erityistavoitteita.
- Vaihtoehto 3 – Jätehuollon suorituskykytavoitteiden asettaminen EU:n tasolla. Tämä vaihtoehto edellyttää jättepuitedirektiivin muuttamista siten, että siinä vahvistetaan jäsenvaltioille ja talouden toimijoille sitovat jätehuollon suorituskykytavoitteet, joilla

jätehierarkia toteutetaan. Soveltamisalojen ja määritelmien yhdenmukaistaminen olisi olennainen osa jätepuitedirektiivissä asetettavan tavoitteen määrittelyä ja myöhemmin annettavia täytäntöönpanosäädöksiä, joilla annetaan yksityiskohtaisemmat säännöt kuhunkin tavoitteeseen liittyvistä laskentamenetelmistä. Tällä vaihtoehdolla edistetään molempia erityistavoitteita ja puututaan kaikkiin ongelmatekijöihin, mutta se ei johtaisi vaihtoehdon 2 mukaiseen yhdenmukaistamiseen, koska siinä jätetään päätökset keinoista suoritustasojen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden tehtäviksi. Koska tekstiilijätteen syntymistä koskevat nykyiset tiedot eivät ole riittävän luotettavia, mikä johtuu osittain vaihtelevasta tulkinnasta siitä, ovatko kerätyt tekstiilit jätettä ja mitkä tekstiilit kuuluvat jäsenvaltioiden täytäntöönpanon piiriin, vaikutustenarvioinnissa tehdään selkoa sellaisen mekanismin toteuttamiskelpoisuudesta, jolla tavoitteet voitaisiin tulevaisuudessa asettaa, sekä kyseisen prosessin vaikutuksista (mutta ei varsinaisista tavoitetasoista). Keräystavoitteen asettamisen osalta esitetään tarkempi arvio, joka perustuu tavoitetasoltaan keskitasoa olevaan välitavoitteeseen. Toimenpide 3.6 koskee nimenomaisesti 50 prosentin keräystavoitteen asettamista tekstiileille: tavoitteen saavuttaminen parantaisi tekstiilien erilliskeräysastetta, mikä lisäisi uudelleenkäytön ja kierrätyksen astetta ja vähentäisi loppukäsittelyn astetta, mutta se aiheuttaisi myös hallinnollista rasitusta, ja nykyisellä, vuoteen 2025 ulottuvalla erilliskeräystä koskevalla velvoitteella saattaa olla vastaava vaikutus erilliskeräysasteeseen. Lisäksi eri asteita koskevat ennusteet vaihtelevat suuresti eri jäsenvaltioissa, mikä voi tehdä tavoitteen asettamisesta tässä vaiheessa haastavaa.

Vaikutuksia pk-yrityksiin arvioidaan osana vaikutusten arviointiprosessia. Pk-yritysedustajien verkoston niin kutsutun pk-yrityssuodattimen (*SME Filter*) mukaan tällä aloitteella on suuri kokonaisvaikutus pk-yrityksiin. Vaikutustenarviointiprosessin perustaksi määritellään tekstiilien arvoketjussa toimivien pk-yritysten eri luokat.

Tekstiilialan yrityksistä 88 prosenttia on mikroyrityksiä (0–9 työntekijää), 12 prosenttia muita pk-yrityksiä (10–249 työntekijää) ja loput 0,3 prosenttia suuria yrityksiä (yli 250 työntekijää). Pk-yritykset osallistuivat erittäin laajasti julkiseen kuulemiseen sekä kohdennettuihin kuulemisprosesseihin. Julkiseen kuulemiseen vastanneista yrityksistä 320 oli pk-yrityksiä ja 138 suuria yrityksiä. ”Yritysten” ja ”toimialajärjestöjen” luokissa pk-yrityksiltä saatiin 200 vastausta ja suurilta yrityksiltä 99 vastausta. Myös yksityiskohtaisia näkemyksiä ilmaisneiden suurten toimialajärjestöjen jäsenet ovat suureksi osaksi pk-yrityksiä, jotka edustavat hyvin tekstiilialan koostumusta vähittäiskaupan ja jätehuollon vaiheissa.

Yleisesti ottaen pk-yritykset totesivat kannanotoissaan, että jätteiden käsittelyä ei tällä hetkellä suunnitella laajamittaisesti. Suurin osa niistä oli samaa mieltä siitä, että tekstiilituotannon suunnittelua ja kulutusmalleja on muutettava, mikä johtaa laadukkaampien, pidempään kestävien tekstiilien tuotantoon. Pk-yritykset korostivat myös, että on tärkeää asettaa etusijalle jätteen syntymisen ehkäiseminen ja uudelleenkäyttö sekä tarve asettaa uudelleenkäyttöä ja sitä varten tapahtuvaa valmistelua koskevia tavoitteita ja parantaa erilliskeräysjärjestelmiä. Laajennetun tuottajavastuun osalta tärkeintä on pk-yritysten mukaan varmistaa, että laajennettua tuottajavastuuta koskevilla järjestelmillä toteutetaan jätehierarkia asettamalla jätteen syntymisen ehkäisemistä ja uudelleenkäyttöön valmistelua koskevia määrällisiä tavoitteita, varmistaa yhdenmukainen lähestymistapa laajennetun tuottajavastuun maksujen mukauttamiseen ympäristönäkökohtien perusteella ja terveeseen kilpailuun kierrätysmarkkinoilla, myöntää jätevirran käyttömahdollisuus uudelleenkäyttöä valmisteleville toiminnanharjoittajille sekä ottaa myös yhteiskunnalliset yritykset mukaan näiden järjestelmien kehittämiseen, hallinnointiin ja toimintaan keskeisinä sidosryhminä.

Lisäksi pk-yritykset kannattivat jätteeksi luokittelun päättymistä koskevien kriteerien yhdenmukaistamista EU:n tasolla – myös kierrätysteollisuus kannatti tätä – sekä yhdenmukaisuuden varmistamista muiden sääntelyaloitteiden, kuten tuotteiden ekologista suunnittelua ja jätteiden siirtoja koskevien asetusten, kanssa. Pk-yritykset huomauttivat myös, että tekstiilijätteen korkean erilliskeräystason saavuttamiseksi tarvitaan ohjeita ja että kuitujen lajittelu- ja esikäsittelykapasiteetin kehittäminen teknisesti kypsemmäksi on ratkaisevan tärkeää, jotta kulutusjätteen kierrätystä voidaan laajentaa. Jotkin pk-yritykset pohtivat tekstiilijätteen yhdenmukaistetun määritelmän tarvetta.

Sen lisäksi, että sidosryhmiltä kerättiin näyttöä mahdollisista pk-yrityksiin kohdistuvista vaikutuksista, tehtiin lisäarviointi, jossa käytettiin Eurostatin tietoja pk-yritysten koostumuksesta, liikevaihdosta ja jakautumisesta, jotta näihin yrityksiin kohdistuvat merkittävät vaikutukset voitiin tunnistaa. Konsultin toteuttamassa tutkimuksessa tarkasteltiin kunkin toimenpiteen erityisiä vaikutuksia pk-yrityksiin. Tässä suhteessa vaihtoehdon 1 toimenpiteet eivät todennäköisesti aiheuta merkittävää hallinnollista raskautta pk-yrityksille, mutta toimenpiteillä olisi samalla yksinkertaistettava pk-yrityksille asetettuja velvoitteita tekstiilien soveltamisalan yhdenmukaistamiseksi. Tässä vaihtoehdossa suunnitellulla ohjauksella ja tukea tarjoavalla alustalla olisi suurin vaikutus pk-yrityksiin kokonaisuutena. Vaihtoehtojen 2 ja 3 toimenpiteiden odotetaan aiheuttavan pk-yrityksille vähäisiä lisäkustannuksia. Eniten raskautta aiheuttava toimenpide, joka liittyy laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien soveltamiseen (toimenpide 2.9), kohdistuisi pk-yrityksiin, koska suurin osa tuottajista on pk-yrityksiä. Lisäksi raportointivelvoitteilla on pyritty ensisijaisesti tarkistamaan nykyisiä velvoitteita niiden tarkoituksenmukaisuuden ja koko tekstiilialaa koskevan tietopohjan parantamiseksi.

Tarpeettoman hallinnollisen ja säännösten noudattamisesta aiheutuvan raskautuksen välttämiseksi säädöstekstissä jätetään vaikutustenarvioinnissa ehdotetun mukaisesti mikroyritykset ja uudelleenkäyttösektori laajennetun tuottajavastuun soveltamisalan ulkopuolelle. Sekä uusia että käytettyjä tuotteita markkinoille saattavien uudelleenkäyttötoimijoiden tarvitsisi ottaa huomioon vain uudet tuotteet ja raportoida niistä. Tällaisten poissulkemisten kerrannaisvaikutuksena yli kymmenen työntekijän yrityksille aiheutuvat kustannukset nousisivat hieman ja suurin lisärasitus kohdistuisi yli 250 työntekijän yrityksiin.

Vaikutuksia kilpailukykyyn on arvioitu mahdollisuuksien mukaan määrällisesti ottaen huomioon vaikutukset kilpailukykyyn eri tyyppeihin.⁶⁵ Hintakilpailukyvyllä on tarkoitus kuvata niiden hintojen suhteellisia vaikutuksia, joita yritykset tai yritysryhmät pystyvät asettamaan markkinoilla. Dynaamisella kilpailukyvyllä tarkoitetaan tutkimukseen ja innovointiin kohdistuvia vaikutuksia, jotka mahdollistaisivat yritysten kilpailukykyaseman ylläpitämisen tai parantamisen ajan mittaan. Strategisella kilpailukyvyllä tarkoitetaan yritysten kykyä tyydyttää osittain raaka-aineiden tai tuotteiden kysyntänsä uudelleenkäytettyjen tai kierrätettyjen tekstiilien avulla EU:ssa. Vaikutukset kilpailukykyyn ovat joko myönteisiä tai neutraaleja.

⁶⁵ Yleiskatsaus kanavista, joiden kautta kiertotalous vaikuttaa kilpailukykyyn, esitetään julkaisuissa Flachenecker, F. (2018), *The causal impact of material productivity on macroeconomic competitiveness in the EU*, *Environmental Economics and Policy Studies* 20, s. 17–46, <https://doi.org/10.1007/s10018-016-0180-3>, sekä Flachenecker, F. ja Kornejew, M. (2019), *The causal impact of material productivity on microeconomic competitiveness and environmental performance in the EU*, *Environmental Economics and Policy Studies* 21, s. 87–122, <https://doi.org/10.1007/s10018-018-0223-z>

Elintarvikejätteen osalta toimintavaihtoehtoisissa keskityttiin vuoteen 2030 mennessä saavutettavien elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden eri tyyppisiin, tasoihin ja laajuuteen. Toimintavaihtoehdot voidaan tiivistää seuraavasti:

Vaihtoehto 1 perustuu jättepuitedirektiivin tarkistamiseksi vuonna 2014 tehdyssä ehdotuksessa⁶⁶ tarkasteltuihin vähimmäistavoitteisiin.

- Alkutuotantoa koskeva tavoite – ei tavoitetta
- Jalostusta ja valmistusta koskeva tavoite – 10 %
- Vähittäismyynti- ja kulutusvaiheita koskeva tavoite – 15 %

Vaihtoehto 2 on vaihtoehdon 1 kunnianhimoisempi muunnos, jonka enimmäistavoitetta harkittiin vuonna 2014 vähittäismyynti- ja kulutusvaiheiden osalta.

- Alkutuotantoa koskeva tavoite – ei tavoitetta
- Jalostusta ja valmistusta koskeva tavoite – 10 %
- Vähittäismyynti- ja kulutusvaiheita koskeva tavoite – 30 %

Vaihtoehdossa 3 otetaan huomioon kestävän kehityksen tavoitteissa 12.3 asetetut tavoitteet ja Food is Never Waste -koalition YK:n elintarvikejärjestelmiä käsitelleessä huippukokouksessa 2021 tekemät lisäsitoumukset.

- Alkutuotantoa koskeva tavoite – 10 %
- Jalostusta ja valmistusta koskeva tavoite – 25 %
- Vähittäismyynti- ja kulutusvaiheita koskeva tavoite – 50 %

Vaihtoehdot 1–3 koostuvat oikeudellisesti sitovista tavoitteista, eli niistä raportoidaan vuosittain ja jos tavoitteita ei saavuteta, ne voidaan panna täytäntöön rikkomusmenettelyillä.

Vaihtoehdossa 4 asetetaan kestävän kehityksen tavoitteen 12.3 mukaisen sitoumuksen tasoa vastaava vapaaehtoinen tavoite vähittäismyynti- ja kulutusvaiheiden osalta (eli 50 %:n vähennys) eikä aiemmille vaiheille aseteta numeroin ilmaistavaa tavoitetta. Tähän vaihtoehtoon ei sovellettaisi muita täytäntöönpanomekanismeja kuin elintarvikejätteen määrän vuotuista raportointia.

Vaikutusten analyysi osoitti, että kaikki vaihtoehdot tuottavat merkittäviä ympäristöhyötyjä. Hyötyjen suuruusluokka kasvaa vaihtoehdosta 1 vaihtoehtoon 3 tavoitteiden laajuuden ja tason myötä. Hyödyt olisivat pienimmät vaihtoehdossa 4. Suurin hyöty saadaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä (joskin sen määrä vaihtelee merkittävästi menetelmällisestä lähestymistavasta riippuen). Muissa tässä vaikutustenarvioinnissa huomioon otetuissa ympäristövaikutuksissa – maankäytössä, merten rehevöitymisessä ja vedenkäytössä – on nähtävissä samankaltainen malli, eli hyötyjen suuruusluokka kasvaa tavoitteiden laajuuden ja tason myötä.

Taloudellisten vaikutusten osalta elintarvikejätteen vähentämisen odotetaan vähentävän elintarvikkeiden kysyntää, mikä puolestaan voi aiheuttaa vähäisiä kielteisiä vaikutuksia elintarviketuotannon alalla (–3,6 % pessimistisimmän oletuksen mukaan) ja myönteisiä

⁶⁶ COM(2014) 397 final.

vaikutuksia muilla aloilla, jolloin tase on kokonaisuutena lievästi positiivinen (enintään 2,3 miljardia euroa).

Määrällisesti ilmaistavissa olevat sosiaaliset vaikutukset liittyvät vahvasti taloudellisiin vaikutuksiin, ja ne noudattavat samaa mallia. Mitä enemmän elintarvikejätettä vähennetään, sitä enemmän vaihtoehdot edistävät elintarvikkeiden kohtuuhintaisuutta ja kotitalouksille syntyviä säästöjä. Toisaalta maatalouselintarvikealan työllisyyteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten voimakkuus kasvaa vaihtoehdosta 1 vaihtoehtoon 3, mutta elintarvikealan uusien tehtäväprofiilien ja muilla talouden aloilla saatavien hyötyjen odotetaan kompensoivan ne.

Pk-yrityksiin kohdistuvien vaikutusten odotetaan olevan vähäisiä. Aloitteessa keskitytään asettamaan elintarvikejätteen vähentämistavoitteita jäsenvaltioille, eli sitä ei sovelleta yksittäisiin yrityksiin. Vaikka jäsenvaltioiden viranomaiset todennäköisesti tekevät yhteistyötä kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden kanssa, tähän mennessä havaitut toimet niissä maissa, jotka ovat toteuttaneet koordinoituja toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi, keskittyvät suuriin yrityksiin ja vapaaehtoiisiin toimenpiteisiin, joilla kannustetaan osallistumaan elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen valtion rahoituksen tuella. Kuulemisprosessissa pk-yritykset eivät ilmaisseet odottavansa tämän aloitteen aiheuttavan suorasti ongelmia, vaikka ne suhtautuvatkin varauksellisesti jäsenvaltioiden mahdollisiin tuleviin täytäntöönpanotoimiin.

Parhaaksi arvioitut vaihtoehdot

Sen perusteella, miten vaihtoehdot edistävät molempia päätavoitteita ja taloudellisten, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten vaikutusten välistä tasapainoa, ja ottaen huomioon kokonaiskustannukset ja -hyödyt siltä osin kuin ne on voitu laskea komissio arvioi vaihtoehdon 2 olevan vaihtoehdoista paras. Lisäksi voidaan kuitenkin harkita tekstiilijätteen keräystavoitteen asettamista (toimenpide 3.6) vaihtoehdon 2 toimenpiteiden täydentämiseksi. Näin ollen myös parhaaksi arvioituun vaihtoehtoon voisi sisältyä toimenpide 3.6. Muita tekstiilijätteen jätehuoltoa koskevia tavoitteita ei voida tässä vaiheessa asettaa, koska saatavilla ei ole kattavia, luotettavia tietoja.

Vaikutustenarvioinnissa todetaan, että tekstiilien erilliskeräystä koskevan 50 prosentin tavoitteen asettaminen helpottaisi tekstiilien arvoketjun eri toimijoiden, uudelleenkäyttöalan toiminnanharjoittajien ja jätehuoltotoimijoiden yhteistoimintaa, jotta varmistetaan jätehierarkian mukainen tekstiilien käsittely ja asetetaan etusijalle uudelleenkäyttö ja kuitukierrätys. Siinä todetaan myös, että tällaista tavoitetta saattaa olla syytä harkita huolellisesti, kun otetaan huomioon erilliskeräysasteiden nykyinen suuri vaihtelu eri puolilla EU:ta ja jätepuitedirektiivissä säädetty tällaisen jätteen erilliskeräystä koskeva yleinen velvoite. Kun otetaan huomioon nämä näkökohdat ja tehostetut säännöt, jotka koskevat erilliskeräyksen järjestämistä laajennetun tuottajavastuun avulla, sekä tavoite vähentää hallinnollista raskautta, lainsäädäntöehdotuksessa esitetty parhaaksi arvioitu vaihtoehto ei sisällä erilliskeräystä koskevaa tavoitetta.

Elintarvikejätteen osalta taloudellisten, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten vaikutusten sekä ehdotettujen vaihtoehtojen teknisen toteutettavuuden vertailun perusteella parhaaksi arvioitu vaihtoehto on vaihtoehto 2. Tämän vaihtoehdon odotetaan antavan jäsenvaltioille vahvan poliittisen sysäyksen ryhtyä toimiin, joilla vähennetään elintarvikejätettä kansallisella tasolla ja saavutetaan merkittäviä ympäristöhyötyjä, mutta se on samalla oikeasuhteinen ja toteuttamiskelpoinen. Asetettaessa oikeudellisesti sitovia elintarvikejätteen vähentämistavoitteita olisi näin ollen noudatettava vaiheittaista lähestymistapaa aloittaen kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista tasoa alhaisemmalta tasolta, jotta voidaan

varmistaa jäsenvaltioiden yhdenmukaiset toimet ja konkreettinen edistymisen tavoitteen 12.3 saavuttamisessa. Elintarvikejätteen määrien vuotuisen seurantaan perustuva jäsenvaltioiden edistymistä koskeva väliarviointi mahdollistaisi tavoitteiden mahdollisen mukauttamisen, jotta voidaan vahvistaa unionin panosta ja yhdenmukaistaa tavoitteet paremmin kestävä kehityksen tavoitteen 12.3 kanssa sekä osoittaa suunta vuoden 2030 jälkeen saavutettavalle edistymiselle.

• **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ehdotetuista toimenpiteistä aiheutuu vaihtelevasti hallinnollista rasitusta sekä viranomaisille että yrityksille. Tämä hallinnollinen rasitus liittyy pääasiassa sääntöjen noudattamisen valvontaan ja siitä raportointiin. Ehdotuksessa hyödynnetään kuitenkin mahdollisimman paljon digitalisaatiota hallinnollisen rasitteen keventämiseksi.

Ehdotetut elintarvikejätteen vähentämistä koskevat tavoitteet perustuvat jätetäydennysdirektiiviin jo sisältyviin toimenpiteisiin, joten niistä ei aiheudu hallinnollista lisärasitusta.

Parhaaksi arvioitu yhdistetty vaihtoehto	Vaikutuksen kuvaus	Kokonaistase
Vaihtoehto 2 – Lisäsääntelyvaatimukset + tekstiileitä koskeva tavoite (toimenpide 3.6) JA Vaihtoehto 2 elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden osalta	Taloudelliset vaikutukset • 913 miljoonaa euroa vuodessa lajitteluvaikeuksista • Rekisterien kehittämiskustannukset 2–12,3 miljoonaa euroa eri jäsenvaltioissa ja ylläpitokustannukset 11 200 ja 69 000 euroa jäsenvaltiota kohti vuodessa • 7,79 miljoonaa euroa vuodessa tuottajien laajennettua tuottajavastuuta koskevasta raportoinnista • 4,04 miljoonan euron kustannukset tuottajavastuujärjestöjen rekisterien toiminnasta ja tarkastuksista • 39,2 miljoonaa euroa vuodessa tekstiilien keräyksen, lajittelun ja käsittelyn lisäämisestä 50 prosentin keräystavoitteen saavuttamiseksi • 208 euroa toimivaltaista viranomaista kohti ja 78 euroa viejää kohti vuosittain kunkin tarkastuksen osalta • 750 000 euroa vuodessa EU:n yritysten suorittamasta EU:n raportointivelvoitteiden noudattamisesta • 26,5 miljoonan euron suuruinen kaatopaikkaveron menetys jäsenvaltioille muualle kuin kaatopaikoille toimitettavien tekstiilien vuoksi • Elintarvikkeiden kysynnän väheneminen 4,2 % ja maatalouselintarvikkeiden tuotannon arvon muutos –1,8 % sekä markkinahintojen lasku 0,1–2,6 % • Maataloustulojen väheneminen 4,2 miljardia euroa vuodessa Elintarvikejätteen vähentämisestä elintarvikeketjun toimijoille aiheutuvat mukautumiskustannukset yhteensä 2 miljardia euroa [41 euroa syntymättä jäävää]	Kustannukset: 975 miljoonaa euroa (nämä kustannukset voivat langeta kuluttajien, tuottajien tai molempien maksettaviksi) Elintarvikejätteen vähentämisestä EU:n taloudelle syntyvä lisäarvo yhteensä 1,6 miljardia euroa (0,016 %) Hyödyt: 656 miljoonan euron suora hyöty EU:n uudelleenkäyttö- ja kierrätysmarkkinoille uudelleenkäytettävistä ja kierrätettävistä tekstiileistä sekä laajennettuun tuottajavastuuseen tehtävistä investoinneista saatava 3,5–4,5 miljardin euron vuotuinen kokonaistuotto Säästöt kotitalouksien ruokamenoissa 439 euroa vuodessa (4 henkilön) kotitaloutta kohti Tekstiileistä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen lisävähennys 16 miljoonaa euroa vuodessa ja kasvihuonekaasupäästöjen lisävähennys kaikkiaan 62 miljoonaa tonnia vuodessa (ympäristösäästöt kokonaisuudessaan rahaksi

	elintarvikejätetonnia kohti] Tekstiilialalle aiheutuvat taloudelliset hyödyt • <u>Laajennettu tuottajavastuu</u>: Kierrätysinvestointien kokonaistuotto 3,5–4,5 miljardia euroa vuodessa (mukaan lukien muista toimenpiteistä ilmoitetut hyödyt) • <u>Lajittelun lisääminen</u>: 534 miljoonaa euroa uudelleenkäyttöarvoa vuodessa ja 94 miljoonaa euroa kierrätysarvoa vuodessa • <u>Keräämisen lisääminen</u>: 28 miljoonaa euroa vuodessa yhdistettyä uudelleenkäyttö- ja kierrätysarvoa Elintarvikejätteen vähentämisen taloudelliset hyödyt • EU:n taloudelle syntyvä lisäarvo yhteensä 1,6 miljardia euroa (mukaan lukien edellä mainitut kustannukset) • Säästöt kotitalouksien ruokamenoissa 439 euroa vuodessa (4 henkilön) kotitaloutta kohti Ympäristöhyödyt • 16 miljoonaa euroa tekstiilijätteestä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen sekä huonon jätehuollon vuoksi ilmaan, veteen ja maaperään muutoin vapautuvien saastepäästöjen vähentymisestä • Kasvihuonekaasujen vähentyminen 3,9 miljoonalla (EU:ssa) ja 12,6 miljoonalla (EU:n ulkopuolella) tonnilla (mukaan lukien rebound-ilmiö) TAI 62 miljoonaa tonnia vältettyä kasvihuonekaasupäästöjä (laskematta mukaan rebound-ilmiötä) • Huonon jätehuollon vuoksi ilmaan, veteen ja maaperään muutoin vapautuvien saastepäästöjen vähentyminen • Maankäyttöön kohdistuvan vaikutuksen vähentyminen 2,2 miljoonaa pistettä • Merten rehevöitymisen vähentyminen 532 miljoonalla typpiekvivalenttikilogrammalla • Veden niukkuuden väheneminen 80 miljardilla kuutiometrillä vuodessa • Kokonaisympäristösäästöt rahaksi muunnettuina 9–23 miljardia euroa Sosiaaliset hyödyt • 8 740 uutta työpaikkaa, jotka liittyvät tekstiileihin ja EU:n jätteiden kolmansissa maissa aiheuttamien sosiaalisten vaikutusten lieventämiseen (ei nettovaikutusten arviointia; ks. tarkat tiedot ja taustaoletukset liitteestä 4) • Jopa 135 000 menetettyä työpaikkaa maatalouselintarvikesektoreilla (odotetaan korvautuvan muilla sektoreilla)	muutettuina ovat 9–23 miljardia euroa) 8 740 jätehuollon alalla luotua työpaikkaa, mutta maatalouselintarvikesektoreilla 135 000 menetettyä työpaikkaa (odotetaan korvautuvan muilla sektoreilla) Yleinen toimivuus, tehokkuus ja johdonmukaisuus: positiivinen
--	--	---

- **Perusoikeudet**

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia perusoikeuksien suojeluun.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Säädösehdotukseen sisältyvässä rahoitusmallinnuksessa esitetään tämän ehdotuksen yksityiskohtaiset talousarviovaikutukset sekä tarvittavat henkilöstö- ja hallintoresurssit.

Euroopan komissio – tarkemmin sanottuna ympäristöasioiden pääosasto ja terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto – vastaa direktiiviin liittyvistä neuvotteluista perinteisellä yhteispäätösmenettelyllä, sen yleisestä täytäntöönpanosta ja kaikkien siinä kaavailtujen täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten antamisesta. Muita tätä työtä tukevia pääosastoja ja virastoja ovat Yhteinen tutkimuskeskus ja Euroopan ympäristökeskus (EEA).

Ympäristöasioiden pääosaston tämänhetkisten rahoitusmallinnusten perustana ovat nykyinen 0,75 kokoaikavastaavaa työntekijää yhteispäätösmenettelyä ja täytäntöönpanoa varten sekä 3,0 uutta kokoaikaista sopimussuhteista toimihenkilöä suunniteltujen täytäntöönpanosäädösten laatimisen teknistä toteutusta varten.

Terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston rahoitusmallinnukset perustuvat nykyiseen 0,5 kokoaikavastaavaan työntekijään yhteispäätösmenettelyä ja jäsenvaltioissa tapahtuvan täytäntöönpanon seurantaan varten.

Komission henkilöstökustannuksiksi tulee yhteensä 2 033 000 euroa viimeisimpien julkisesti saatavilla olevien palkkataulukoiden perusteella.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ehdotus sisältää useita säännöksiä seurannan parantamiseksi. Vaikutustenarvioinnin liitteessä 14 esitetään yksityiskohtaisesti seuranta- ja arviointivälineet. Parhaaksi arvioidun toimintavaihtoehdon vaikutusta tekstiilijätteen ja tekstiilien jäännösjätteen syntymisen vähentämistavoitteiden saavuttamiseen seurataan toimenpiteessä 3.6 esitettyjen indikaattoreiden ja tavoitteiden avulla sekä parantamalla tekstiilejä koskevia tietovirtoja toimenpiteen 2.14 seurauksena. Toimenpiteen 2.14 avulla voidaan myös asettaa lisää suorituskykytavoitteita, joiden ei tällä hetkellä arvioida olevan toteuttamiskelpoisia vaihtoehdossa 3. Seuranta perustuu vuotuisiin tietoihin laajennettua tuottajavastuuta koskevissa järjestelmissä uudelleenkäyttöön valmistelluista tekstiileistä (toimenpide 2.14, ks. lähemmin liite 10).

Elintarvikejätteen osalta seuranta perustuu nykyisiin raportointivelvoitteisiin eli jäsenvaltioiden vuotuisen raportointiin syntyneen elintarvikejätteen määristä (jätepuitedirektiivin 37 artiklan 3 kohta) ja Euroopan ympäristökeskuksen elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmien täytäntöönpanon edistymisen joka toinen vuosi tehtävään tarkasteluun (jätepuitedirektiivin 30 artikla).

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotetun direktiivin 1 artiklassa säädetään jätepuitedirektiivin ja erityisesti sen seuraavien artikloiden muutoksista:

Jätepuitedirektiivin 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään tarkistetuista poikkeuksista direktiivin soveltamisalasta, jonka ulkopuolelle jätetään ilmakehään joutuvat kaasumaiset päästöt sekä hiilidioksidi, joka on otettu talteen ja siirretty geologista varastointia varten tai varastoitu geologisesti.

Jätepuitedirektiivin 3 artiklassa vahvistetaan 'liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajaa', 'asettamista saataville markkinoilla', 'tuottajavastuujärjestöä', 'verkkoalustaa' ja 'kuluttajaa' koskevat uudet määritelmät.

Jätepuitedirektiivin 9 a artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi ja joilla tuetaan käyttäytymisen muutosta ja yhteistyötä toimitusketjussa (1 kohta), sekä määrittellään elintarvikejätteen vähentämistavoitteet, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava vuoteen 2030 mennessä (4 kohta).

Jätepuitedirektiivin 22 a artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden laajennettua tuottajan vastuuta koskevan järjestelmän käyttöönottamiseksi, sekä järjestelmän soveltamista koskevat yhdenmukaistetut säännöt, mukaan lukien järjestelmän soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tuottajien taloudellisen vastuun soveltamisala.

Jätepuitedirektiivin 22 b artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajarekisterin perustamiseksi laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien täytäntöönpanoa varten.

Jätepuitedirektiivin 22 c artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilialan tuottajavastuujärjestöjen perustamista ja niiden tehtävien määrittelyä varten.

Jätepuitedirektiivin 22 d artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat vaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilijätteen jätehuoltoa varten.

Jätepuitedirektiivin 29 a artiklassa säädetään niitä toimenpiteitä koskevista velvoitteista, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien ohjelmiansa tarkistamiseksi ja mukauttamiseksi, jotta vähennystavoitteet voidaan saavuttaa (1 kohta), ja elintarvikejätteen vähentämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten nimeämiseksi (2 kohta).

Jätepuitedirektiivin 37 artiklassa vahvistetaan niitä toimenpiteitä koskevat raportointivaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava tekstiilien osalta, ja säädetään jäsenvaltioiden raportointivaatimusten muuttamisesta Euroopan ympäristökeskukselle toimitettavien tuotteiden uudelleenkäyttöä koskevien tietovirtojen osalta.

Ehdotetun direktiivin 2 artiklassa säädetään jätepuitedirektiiviin tehtävien muutosten saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Ehdotetun direktiivin 3 artiklassa säädetään jätepuitedirektiiviin tehtävien muutosten voimaantulosta.

Ehdotetun direktiivin 4 artiklassa osoitetaan jätepuitedirektiiviin tehtävät muutokset jäsenvaltioille.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ja kiertotalouden toimintasuunnitelmassa³ kehoitetaan tehostamaan ja nopeuttamaan unionin ja jäsenvaltioiden toimia tekstiili- ja elintarvikealojen ympäristökestävyyden varmistamiseksi, koska ne kuuluvat eniten resursseja vaativiin aloihin, jotka aiheuttavat merkittäviä kielteisiä ulkoisia ympäristövaikutuksia. Näillä aloilla rahoituksen niukkuus ja tekniset puutteet haittaavat siirtymistä kiertotalouteen sekä hiilestä irtautumista. Elintarvike- ja tekstiiliteollisuus ovat eniten ja neljänneksi eniten resursseja kuluttavat alat⁴, eivätkä ne noudata kaikilta osin jätehierarkiassa vahvistettuja unionin jätehuollon perusperiaatteita, joiden mukaan jätteen syntymisen ehkäiseminen on asetettava etusijalle ja jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys toiselle sijalle. Nämä haasteet edellyttävät systeemisiä ratkaisuja, joissa sovelletaan elinkaariajattelua.
- (2) Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskevan EU:n strategian⁵ mukaan tarvitaan merkittäviä muutoksia, jotta voidaan siirtyä pois nykyisestä lineaarisesta tavasta, jolla tekstiilituotteita suunnitellaan, valmistetaan, käytetään ja poistetaan käytöstä, ja etenkin pikamuotia on rajoitettava. Strategiassa pidetään tärkeänä saattaa tuottajat vastuuseen tuotteidensa aiheuttamasta jätteestä ja ehdotetaan tekstiileille laadittavia laajennettua tuottajan vastuuta koskevia yhdenmukaistettuja EU:n sääntöjä, joihin sisältyy maksujen mukauttaminen ympäristönäkökohtien perusteella. Strategian

¹ EUVL C , , s. .

² EUVL C , , s. .

³ COM(2020) 98 final, 11.3.2020.

⁴ EU Transition Pathways (europa.eu).

⁵ COM(2022) 141 final, 30.3.2022.

keskeisenä tavoitteena on kehittää talousjärjestelmä keräystä, lajittelua, uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten sekä tarjota kannustimia tuottajille sen varmistamiseksi, että niiden tuotteet suunnitellaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti. Tätä varten siinä ehdotetaan, että merkittävä osa maksuista, joita tuottajat maksavat laajennetun tuottajan vastuun järjestelmiin, kohdennetaan jätteen synnyn ehkäisemiseen ja uudelleenkäyttöön valmisteluun. Lisäksi strategialla tuetaan tehokkaampia ja innovatiivisempia toimintatapoja biologisten luonnonvarojen kestävässä hoidossa, jotta elintarvikejätteen kiertoa ja hyödyntämistä sekä biopohjaisten tekstiilien uudelleenkäyttöä voidaan lisätä.

- (3) Elintarvikejätteen kielteisten vaikutusten vuoksi jäsenvaltiot sitoutuivat toteuttamaan toimenpiteitä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleiskokouksen 25 päivänä syyskuuta 2015 hyväksymän kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisesti, erityisesti pyrkimään kohti toimintaohjelmaan sisältyvää tavoitetta, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä on puolitettava maailmanlaajuinen elintarvikejätteen määrä henkeä kohti jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähennettävä ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa (mukaan lukien sadonkorjuun jälkeinen hävikki). Näiden toimenpiteiden tavoitteena oli elintarvikejätteen syntymisen ehkäiseminen ja vähentäminen primäärituotannossa, jalostus- ja valmistusteollisuudessa, vähittäismyynnissä ja muussa elintarvikkeiden jakelutoiminnassa, ravintoloissa ja ravitsemistoiminnassa sekä kotitalouksissa.
- (4) Euroopan tulevaisuutta käsitelleen konferenssin jatkotoimena komissio sitoutui antamaan kansalaispaneelille mahdollisuuden keskustella tietyistä keskeisistä ehdotuksista ja antaa niitä koskevia suosituksia ennen ehdotusten tekemistä. Tässä yhteydessä kutsuttiin koolle eurooppalainen kansalaispaneeli, joka laati joulukuun 2022 ja helmikuun 2023 välisenä aikana luettelon suosituksista⁶ keinoiksi tehostaa toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi unionissa. Koska kotitalouksien osuus unionissa syntyvästä elintarvikejätteestä on yli puolet, kansalaisten näkemyksillä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä on erityisen suuri merkitys. Kansalaiset suosittelivat kolmea keskeistä toimintalinjaa: yhteistyön vahvistamista elintarvikkeiden arvoketjussa, elintarvikeyrityksiä koskevia aloitteita ja kuluttajakäyttäytymisen muutoksen tukemista. Paneelin suosituksia käytetään jatkossakin komission yleisen työohjelman tukena elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisen yhteydessä, ja ne voivat toimia ohjenuorana jäsenvaltioiden auttamiseksi saavuttamaan elintarvikejätteen vähentämistavoitteet.
- (5) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/31/EY⁷ jätettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/12/EY⁸ soveltamisalan ulkopuolelle hiilidioksidi, joka on otettu talteen ja kuljetettu geologista varastointia varten tai varastoitu geologisesti direktiivin 2006/12/EY vaatimusten mukaisesti. Direktiivin 2009/31/EY säännöstä, jolla muutettiin direktiiviä 2006/12/EY, ei kuitenkaan sisällytetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/98/EY⁹, jolla direktiivi 2006/12/EY kumottiin. Sen vuoksi tähän direktiiviin sisällytetään oikeusvarmuuden varmistamiseksi direktiivin 2009/31/EY muutokset, jotka koskevat

⁶ Luettelo suosituksista esitetään kokonaisuudessaan vaikutustenarvioinnin liitteessä 16.

⁷ EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114.

⁸ EUVL L 114, 27.4.2006, s. 9.

⁹ EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3.

geologista varastointia varten talteen otetun ja kuljetetun tai geologisesti varastoidun hiilidioksidin jättämistä direktiivin 2008/98/EY soveltamisalan ulkopuolelle.

- (6) Tekstiilituotteiden tuottajien, verkkoalustojen ja tekstiilien laajennetun tuottajan vastuun täytäntöönpanoon liittyvien tuottajavastuujärjestöjen määritelmät on sisällytettävä direktiiviin 2008/98/EY, jotta selkeytetään näiden käsitteiden ja niihin liittyvien velvoitteiden soveltamisalaa.
- (7) Jäsenvaltiot ovat jossakin määrin laatineet kuluttajille ja elintarvikealan toimijoille suunnattua elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevaa materiaalia ja toteuttaneet asiaa koskevia kampanjoita. Niissä keskitytään kuitenkin lähinnä tietoisuuden lisäämiseen, ei niinkään käyttäytymisen muuttamiseen. Jotta voidaan hyödyntää kaikki mahdollisuudet vähentää elintarvikejätettä ja varmistaa edistymisen ajan mittaan, on kehitettävä käyttäytymistä muuttavia toimia, jotka räätälöidään jäsenvaltioiden erityisiin tilanteisiin ja tarpeisiin ja sisällytetään kaikilta osin elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskeviin kansallisiin ohjelmiin. Lisäksi olisi kiinnitettävä huomiota alueellisiin kiertotalousratkaisuihin, kuten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin ja kansalaisten sitoutumiseen ja mukautumiseen eri alueiden, kuten syrjäisimpien alueiden tai saarten, erityistarpeisiin.
- (8) Huolimatta elintarvikejätteen kielteisiä vaikutuksia ja seurauksia koskevan tietoisuuden lisääntymisestä, EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla tehdyistä poliittisista sitoumuksista ja vuonna 2015 hyväksytyn kiertotalouden toimintasuunnitelman jälkeen toteutetuista EU:n toimenpiteistä elintarvikejätteen syntyminen ei ole vähentynyt riittävästi, jotta YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 12.3 saavuttamisessa voitaisiin edistyä merkittävästi. Jotta voidaan varmistaa merkittävä panos kestävän kehityksen tavoitteen 12.3 saavuttamiseen, jäsenvaltioiden toteuttamia toimenpiteitä olisi tehostettava tämän direktiivin sekä muiden elintarvikejätteen syntymisen vähentämiseksi toteutettavien asianmukaisten toimenpiteiden täytäntöönpanon edistämiseksi.
- (9) Jotta tuloksia voitaisiin saavuttaa lyhyellä aikavälillä ja jotta elintarvikealan toimijoille, kuluttajille ja viranomaisille voitaisiin tarjota tarvittava pitkän aikavälin näkökulma, elintarvikejätteen syntymisen vähentämiselle olisi asetettava määrälliset tavoitteet, jotka jäsenvaltioiden olisi saavutettava vuoteen 2030 mennessä.
- (10) Unioni on sitoutunut kestävän kehityksen tavoitteessa 12.3 asetettuun tavoitetasoon, ja asettamalla elintarvikejätteen vähentämistavoitteita, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava vuoteen 2030 mennessä, luotaisiin voimakas poliittinen kannustin toimien toteuttamiseksi ja varmistettaisiin merkittävät ponnistelut kohti maailmanlaajuisia tavoitteita. Koska nämä tavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia, niiden olisi kuitenkin oltava oikeasuhteisia ja toteuttamiskelpoisia ja niissä olisi otettava huomioon sekä elintarvikeketjun eri toimijoiden (erityisesti mikro- ja pienyritysten) roolit että niiden valmiudet. Asetettaessa oikeudellisesti sitovia tavoitteita olisi näin ollen noudatettava vaiheittaista lähestymistapaa aloittaen kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista tasoa alhaisemmalla tasolla, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden yhdenmukaiset toimet ja konkreettinen edistymisen tavoitteen 12.3 saavuttamisessa.
- (11) Elintarvikejätteen vähentäminen tuotanto- ja kulutusvaiheissa edellyttää erilaisia lähestymistapoja ja toimenpiteitä, ja siihen osallistuu eri sidosryhmiä. Siksi toisaalta jalostus- ja valmistusvaiheelle ja toisaalta elintarvikkeiden vähittäismyynnille ja muulle jakelulle, ravintoloille ja ravitsemuspalveluille sekä kotitalouksille tulisi ehdottaa erillisiä tavoitteita.

- (12) Kun otetaan huomioon elintarvikeketjun jakelu- ja kulutusvaiheiden keskinäinen riippuvuus, erityisesti vähittäismyyntikäytäntöjen vaikutus kuluttajakäyttäytymiseen sekä kotona ja kodin ulkopuolella tapahtuvan elintarvikkeiden kulutuksen suhde, näille elintarvikeketjun vaiheille on suositeltavaa asettaa yksi, yhteinen tavoite. Erillisten tavoitteiden asettaminen kullekin näistä vaiheista aiheuttaisi tarpeetonta monimutkaisuutta ja rajoittaisi jäsenvaltioiden mahdollisuuksia toimia joustavasti silloin, kun niillä on tarve keskittyä erityisiin ongelmakohtiinsa. Jotta vältettäisiin se, että yhteisestä tavoitteesta aiheutuu kohtuuton rasite tietyille toimijoille, jäsenvaltioita kehoitetaan ottamaan huomioon suhteellisuusperiaate laatiessaan toimenpiteitä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- (13) Väestörakenteen muutokset vaikuttavat merkittävästi kulutetun ruoan määrään ja syntyvään elintarvikejätteeseen. Sen vuoksi yhteinen elintarvikejätteen vähentämistavoite, jota sovelletaan elintarvikkeiden vähittäismyyntiin ja muuhun jakeluun, ravintoloihin ja ravitsemispalveluihin sekä kotitalouksiin, olisi ilmaista joustavasti prosenttimääräisenä muutoksena elintarvikejätteen määrässä henkilöä kohti, jotta otetaan huomioon väestömuutokset.
- (14) Komission delegoidussa päätöksessä (EU) 2019/1597¹⁰ vahvistetun yhdenmukaistetun menetelmän perusteella ensimmäinen vuosi, jolta elintarvikejätteen määrää koskevia tietoja kerättiin, oli vuosi 2020. Sen vuoksi vuotta 2020 olisi käytettävä perustasona asetettaessa elintarvikejätteen vähentämistavoitteita. Niille jäsenvaltioille, jotka voivat osoittaa suorittaneensa elintarvikejätteen määrän määrittämiä ennen vuotta 2020 delegoidun päätöksen (EU) 2019/1597 mukaisilla menetelmillä, olisi sallittava aikaisemman perustason käyttö.
- (15) Sen varmistamiseksi, että maailmanlaajuisen tavoitteen saavuttamiseen tähtäävällä vaiheittaisella lähestymistavalla saavutetaan tavoitteet, elintarvikejätteen vähentämistä koskeville oikeudellisesti sitoville tavoitteille asetettuja tasoja olisi tarkasteltava uudelleen ja tarvittaessa tarkistettava jäsenvaltioiden ajan mittaan saavuttaman edistyksen huomioon ottamiseksi. Tämä mahdollistaisi tavoitteiden mahdollisen mukauttamisen, jotta voidaan vahvistaa unionin panosta ja yhdenmukaistaa tavoitteet paremmin vuoteen 2030 mennessä saavutettavan kestävän kehityksen tavoitteen 12.3 kanssa sekä osoittaa suunta vuoden 2030 jälkeen saavutettavalle edistymiselle.
- (16) Jotta voidaan varmistaa elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen liittyvien säännösten parempi, nopeampi ja yhdenmukaisempi täytäntöönpano, ennakoita täytäntöönpanon heikkouksia ja mahdollistaa toimien toteuttaminen ennen tavoitteiden saavuttamisen määräaikoja, vuonna 2018 käyttöön otettu varhaisvaroituskertomuksia koskeva järjestelmä olisi laajennettava kattamaan elintarvikejätteen vähentämistavoitteet.
- (17) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 191 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti on olennaisen tärkeää, että tiettyjä tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkineita unionin markkinoille saattavat tuottajat ottavat vastuun huolehtia näistä tuotteista niiden elinkaaren lopussa sekä niiden käyttöänsä pidentämisestä asettamalla käytetyt tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkineet saataville

¹⁰ Komission delegoitu päätös (EU) 2019/1597, annettu 3 päivänä toukokuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY täydentämisestä yhteisellä menetelmällä ja laatua koskevilla vähimmäisvaatimuksilla elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten (EUVL L 248, 27.9.2019, s. 77).

markkinoilla uudelleenkäyttöä varten. Saastuttaja maksaa -periaatteen noudattamiseksi on syytä asettaa tekstiilituotteista, tekstiileihin liittyvistä tuotteista ja jalkinetuotteista huolehtimista koskevat velvoitteet tuottajille, joilla tarkoitetaan myös valmistajaa, maahantuoja tai jakelijaa, joka käytetystä myyntitavasta riippumatta, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU¹¹ 2 artiklan 7 alakohdassa määritellyt etäsopimukset, asettaa tällaisen tuotteen ensimmäistä kertaa saataville ammattimaisesti omalla nimellään tai tavaramerkillään jonkin jäsenvaltion alueella. Laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvien tuottajien ulkopuolelle olisi jätettävä mikroyritykset ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat räätälit, jotka tuottavat yksilöllisiä tuotteita, koska näiden rooli tekstiilimarkkinoilla on vähäisempi, sekä toimijat, jotka saattavat markkinoille käytettyjä tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita tai tällaisista käytetyistä tuotteista tai niistä syntyvästä jätteestä saatavia tuotteita, jotta voidaan tukea unionissa muun muassa korjauksen, kunnostamisen ja alkuperäisen tuotteen tiettyjä toiminnallisia ominaisuuksia muuttavan uusiojalostuksen avulla tapahtuvaa uudelleenkäyttöä.

- (18) Tekstiilien erilliskeräyksen tosiasiallisessa tai suunnitellussa toteutuksessa on suuria eroja riippumatta siitä, käytetäänkö siinä laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä vai muita lähestymistapoja. Silloinkin, kun harkitaan laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä, niissä on suuria eroja muun muassa niiden piiriin kuuluvien tuotteiden ja tuottajien vastuun sekä hallintomallien suhteen. Sen vuoksi tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajien laajennettua tuottajan vastuuta koskeviin järjestelmiin olisi yleisesti sovellettava direktiivissä 2008/98/EY vahvistettuja laajennettua tuottajan vastuuta koskevia sääntöjä. Niitä olisi kuitenkin täydennettävä erityissäännöksillä, joissa otetaan huomioon tekstiilialan erityispiirteet, varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) suuri osuus tuottajista, yhteiskunnallisten yritysten rooli ja uudelleenkäytön merkitys tekstiilialan arvoketjun kestävyuden lisäämisessä. Niiden olisi myös oltava yksityiskohtaisempia ja yhdenmukaistettuja, jotta vältetään markkinoiden pirstoutuminen, jolla voisi olla kielteinen vaikutus alaan ja erityisesti mikroyrityksiin ja pk-yrityksiin, keräykseen, käsittelyyn ja kierrätykseen. Tällöin myös voitaisiin tarjota selkeitä kannustimia tekstiilituotteiden kestävään suunnitteluun ja niitä koskeviin kestäviin toimiin sekä parantaa uusioraaka-aineiden markkinoita. Tässä yhteydessä jäsenvaltioita kannustetaan harkitsemaan lupien myöntämistä useille tuottajavastuujärjestöille, koska tuottajavastuujärjestöjen välinen kilpailu voi hyödyttää kuluttajia, lisätä innovointia, alentaa kustannuksia, parantaa keräysastetta ja lisätä niiden tuottajien valinnanmahdollisuuksia, jotka haluavat tehdä sopimuksen tällaisten järjestöjen kanssa.
- (19) Kodintekstiilit ja vaatteet muodostavat suurimman osan unionissa tapahtuvasta tekstiilien kulutuksesta ja aiheuttavat eniten kestävä kehityksen vastaista ylituotantoa ja ylikulutusta. Kodintekstiilit ja vaatteet ovat myös kaikkien jäsenvaltioissa käytössä olevien erilliskeräysjärjestelmien painopisteenä yhdessä muun sellaisen vaatteista, vaatetustarvikkeista ja jalkineista syntyvän kulutusjätteen kanssa, joka ei pääasiassa koostu tekstiileistä. Sen vuoksi kodintekstiilituotteiden sekä vaatteiden, vaatetustarvikkeiden ja jalkineiden olisi kuuluttava perustettavan laajennettua tuottajan

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

vastuuta koskevan järjestelmän piiriin. Laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvien tuotteiden tuottajien oikeusvarmuuden varmistamiseksi kyseiset tuotteet olisi yksilöitävä viittaamalla neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87¹² liitteen I mukaisiin yhdistetyn nimikkeistön koodeihin.

- (20) Tekstiiliala on resurssi-intensiivinen. Vaikka sekä raaka-aineiden että tekstiilien tuotannon osalta suurin osa vaatteiden, jalkineiden ja kodintekstiilien unionissa tapahtuvan kulutuksen aiheuttamista paineista ja vaikutuksista toteutuu kolmansissa maissa, ne vaikuttavat maailmanlaajuisten ilmasto- ja ympäristövaikutustensa vuoksi myös unioniin. Näin ollen tekstiilijätteen syntymisen ehkäiseminen, valmistelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys voivat auttaa pienentämään alan ympäristöjalanjälkeä myös unionissa. Lisäksi tekstiilijätteen nykyinen resurssitehoton jätehuolto ei ole jätehierarkian mukaista ja aiheuttaa ympäristöhaittoja, muun muassa polttamisesta ja kaatopaikoille sijoittamisesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä, sekä unionissa että kolmansissa maissa.
- (21) Tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita koskevan laajennetun tuottajan vastuun tarkoituksena on varmistaa korkea ympäristön- ja terveydensuojelun taso unionissa, luoda talousjärjestelmä keräystä, lajittelua, uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä, erityisesti kuitukierrätystä, varten sekä tarjota kannustimia tuottajille sen varmistamiseksi, että niiden tuotteet suunnitellaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti. Tekstiilien ja jalkineiden tuottajien olisi rahoitettava kustannukset, jotka aiheutuvat keräyksestä, lajittelusta uudelleenkäyttöä varten ja uudelleenkäyttöön valmistelusta sekä kerättyjen käytettyjen tekstiilien ja jalkineiden ja tekstiili- ja jalkinejätteen kierrätyksestä ja muusta käsittelystä, mukaan lukien myymättä jääneet ja jätteeksi katsotut kulutustavarat, jotka on toimitettu jäsenvaltioiden alueella tämän muutosdirektiivin voimaantulon jälkeen. Näin voidaan varmistaa, että laajennettua tuottajan vastuuta koskevia velvoitteita ei sovelleta taannehtivasti ja että ne ovat oikeusvarmuuden periaatteen mukaisia. Kyseisten tuottajien olisi myös rahoitettava kustannukset, jotka aiheutuvat kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen koostumuskartoitusten tekemisestä, lajittelu- ja kierrätystekniikkoja koskevan tutkimuksen ja kehittämisen tukemisesta, erilliskeräystä, uudelleenkäyttöä ja muuta käsittelyä koskevasta raportoinnista sekä tekstiilien vaikutuksia ja kestäväää jätehuoltoa koskevasta tiedotuksesta loppukäyttäjille.
- (22) Tuottajien olisi vastattava kaikkien käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden ja tällaisista tuotteista syntyvän jätteen keräysjärjestelmien perustamisesta ja sen varmistamisesta, että ne lajitellaan myöhemmin uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten, jotta voidaan maksimoida käytettyjen vaatteiden ja jalkineiden saatavuus ja vähentää alempana jätehierarkiassa olevaan käsittelymuotoon päätyvien jätteiden määrää. Sen varmistaminen, että tekstiilituotteita voidaan käyttää ja uudelleenkäyttää pidempään ja että näin myös tapahtuu, on tehokkain tapa vähentää merkittävästi niiden ilmasto- ja ympäristövaikutuksia. Tällä on myös tarkoitus mahdollistaa kestävät, kiertotalouden mukaiset liiketoimintamallit, kuten uudelleenkäyttö, vuokraus ja korjaus, takaisinottopalvelut ja käytettyjen tuotteiden vähittäismyynti, jotka luovat uusia vihreitä laadukkaita työpaikkoja ja tarjoavat kansalaisille kustannussäästömahdollisuuksia. On olennaisen tärkeää saattaa tuottajat vastuuseen tuotteidensa aiheuttamasta jätteestä, jotta tekstiilijätteen syntyminen voidaan irrottaa

¹² EYVL L 256, 7.9.1987, s. 1.

alan kasvusta. Sen vuoksi tuottajien olisi myös vastattava kierrätyksestä ja asetettava etusijalle erityisesti kuitukierrätyksen laajentaminen sekä muut hyödyntämistoimet ja loppukäsittely.

- (23) Tuottajien ja tuottajavastuujärjestöjen olisi rahoitettava tekstiilien kierrätyksen laajentamista, erityisesti kuitukierrätystä, joka mahdollistaa useampien materiaalien kierrätyksen ja luo raaka-aineiden lähteen tekstiilien tuotantoa varten unionissa. On myös tärkeää, että tuottajat tukevat taloudellisesti tutkimusta ja innovointia sellaisten automaattisten lajittelu- ja koostumuksenerotteluratkaisujen tekniseksi kehittämiseksi, jotka mahdollistavat materiaaliseosten erottelun ja kierrätyksen sekä jätteen dekontaminaation ja siten laadukkaat kuitukierrätysratkaisut ja kierrätyskuidun hyödyntämisen. Tämän direktiivin noudattamisen helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tekstiilialan talouden toimijoiden, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, saatavilla on tietoa ja apua, jota olisi annettava ohjeiden, rahoitustuen, rahoituksen saatavuuden, erityisen johdolle ja henkilöstölle tarkoitetun koulutusmateriaalin tai organisatorisen ja teknisen avun muodossa. Jos tuki rahoitetaan valtion varoista, se voi olla SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea siinäkin tapauksessa, että se rahoitetaan kokonaan viranomaisen näille yrityksille määräämillä ja niiltä kantamilla maksuilla; tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että valtiontukisääntöjä noudatetaan. Yksityisten ja julkisten investointien hankkiminen kiertotalousnäkökohtien ja hiilestä irtautumisen edistämiseen tekstiilialalla on myös painopisteenä useissa unionin rahoitusohjelmissa ja etenemissuunnitelmissa, kuten kiertotalouskeskuksissa ja tietyissä Horisontti Eurooppa - puiteohjelman puitteissa järjestettävissä ehdotuspyynnöissä. Lisäksi on tarpeen arvioida tarkemmin, onko mahdollista asettaa tekstiilien kierrätystä koskevia unionin tavoitteita teknologian kehittämiseen ja kierrätysinfrastruktuuriin tehtävien investointien sekä tuotteiden kierrätystä helpottavan ekologisen suunnittelun tukemiseksi ja edistämiseksi.
- (24) Käytetyt tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkinetuotteet ja niistä syntyvä jäte olisi 1 päivästä tammikuuta 2025 alkaen kerättävä erillään muista jätevirroista, kuten metalleista, paperista ja kartongista, lasista, muovista, puusta ja biojätteestä, jotta säilytetään niiden uudelleenkäytettävyys ja mahdollisuus kierrättää ne korkealaatuisesti. Kun otetaan huomioon ympäristövaikutukset ja materiaalihävikki, jotka johtuvat siitä, että käytettyjä tekstiilejä ja tekstiilijätettä ei kerätä erikseen eikä näin ollen käsitellä ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla, käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden ja niistä syntyvän jätteen keräysverkoston olisi katettava jäsenvaltioiden koko alue, myös syrjäisimmät alueet, ja oltava lähellä loppukäyttäjää, eikä sitä saisi kohdentaa ainoastaan niille alueille ja niihin tuotteisiin, joiden osalta keräys on kannattavaa. Keräysverkosto tulisi järjestää yhteistyössä muiden jätehuollon ja uudelleenkäytön aloilla toimivien toimijoiden, kuten kuntien ja yhteiskunnallisten yritysten, kanssa. Uudelleenkäyttöön liittyvien merkittävien ympäristö- ja ilmastohyötyjen vuoksi keräysverkoston tarkoituksena olisi oltava ensisijaisesti uudelleenkäytettävien ja toissijaisesti kierrätettävien tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden kerääminen. Koska kuluttajia ei ole koulutettu erottamaan uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä tavaroita, keräysjärjestelmissä olisi logistista tehokkuutta ajatellen tarjottava keräysastioita, joihin kerätään sekä käytettyjä tuotteita että jätettä. Korkea keräysaste edistäisi tehokasta uudelleenkäyttöä ja laadukasta kierrätystä tekstiilien toimitusketjuissa, lisäisi laadukkaiden uusioraaka-aineiden hyödyntämistä ja tukisi tekstiilien lajittelu- ja käsittelyinfrastruktuuriin tehtävien investointien suunnittelua. Keräysverkoston ja tiedotuskampanjoiden tehokkuuden

todentamiseksi ja parantamiseksi olisi tehtävä ainakin NUTS 2 -tason säännöllisiä jätekoostumuksen kartoituksia kerätystä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä, jotta voidaan määrittää tekstiili- ja jalkinejätteen määrä tässä jätteessä. Lisäksi tuottajavastuujärjestöjen olisi laskettava erilliskeräysjärjestelmien suoritustaso ja saavutettu vuotuinen erilliskeräysaste ja asetettava nämä tiedot vuosittain julkisesti saataville.

- (25) Kun otetaan huomioon yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden toimijoiden keskeinen rooli nykyisissä tekstiilinkeräysjärjestelmissä ja niiden mahdollisuudet luoda paikallisia, kestäviä, osallistumiseen perustuvia ja osallistavia liiketoimintamalleja ja laadukkaita työpaikkoja unionissa EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelman¹³ tavoitteiden mukaisesti, laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien käyttönotolla olisi ylläpidettävä ja tuettava käytettyjen tekstiilien hallinnointiin osallistuvien yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden toimijoiden toimintaa. Näitä toimijoita olisi sen vuoksi pidettävä kumppaneina erilliskeräysjärjestelmissä, joilla tuetaan uudelleenkäytön ja korjaamisen laajentamista ja laadukkaiden työpaikkojen luomista kaikille, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille.
- (26) Tuottajien ja tuottajavastuujärjestöjen olisi osaltaan aktiivisesti annettava loppukäyttäjille, erityisesti kuluttajille, tietoa siitä, että käytetyt tekstiilit ja jalkineet ja tekstiili- ja jalkinejäte olisi kerättävä erikseen, että keräysjärjestelmiä on saatavilla ja että loppukäyttäjillä on tärkeä rooli jätteiden syntymisen ehkäisemisessä ja tekstiilijätteen ympäristön kannalta optimaalisen jätehuollon varmistamisessa. Näihin tietoihin olisi sisällytettävä muun muassa tiedot tekstiilien ja jalkineiden uudelleenkäyttöä varten toteutettujen järjestelyjen saatavuudesta, kestäväan kulutuksen ympäristöhyödyistä sekä tekstiilivaateteollisuuden ympäristö-, terveys- ja sosiaalisista vaikutuksista. Loppukäyttäjille olisi myös tiedotettava niiden tärkeästä roolista tietoon perustuvien, vastuullisten ja kestävien tekstiilien kulutusta koskevien valintojen tekemisessä ja tekstiili- ja jalkinejätteen ympäristön kannalta optimaalisen jätehuollon varmistamisessa. Näitä tietovaatimuksia sovelletaan kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevassa asetuksessa¹⁴ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1007/2011¹⁵ vahvistettujen, tekstiilituotteita koskevien tietojen antamista loppukäyttäjille koskevien vaatimusten lisäksi. Tietojen antamisessa kaikille loppukäyttäjille olisi hyödynnettävä nykyaikaista tietotekniikkaa. Tiedot olisi annettava sekä perinteisin keinoin, kuten sisä- ja ulkotiloihin esille pantavilla julisteilla ja sosiaalisen median kampanjoilla, että innovatiivisemmilla tavoilla, kuten QR-koodeilla, joiden avulla pääsee verkkosivustoille.
- (27) Tekstiilien kierron ja ympäristökestävyyden lisäämiseksi sekä haitallisten ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi asetuksessa .../... *[julkaisutoimisto lisää kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen viitenumeron ja toimielimet ja täydentää alaviitteen]*¹⁶ vahvistetaan sitovia tekstiilituotteiden ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia, joilla säännellään tekstiilien

¹³ COM(2021) 778 final, 9.12.2021.

¹⁴ EUVL lisää viitenumeron, kun asetus on hyväksytty.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1007/2011, annettu 27 päivänä syyskuuta 2011, tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta (EUVL L 272, 18.10.2011, s. 1).

¹⁶ EUVL lisää viitenumeron, kun asetus on hyväksytty.

ympäristökestävyyttä, uudelleenkäytettävyyttä, korjattavuutta ja kuitujen kierrätettävyyttä sekä tekstiilien pakollista kierrätyskuitupitoisuutta sen mukaan, mikä vaikutustenarvioinnin mukaan on hyödyllistä tekstiilien ympäristökestävyyden lisäämiseksi. Kyseisellä asetuksella säännellään myös huolta aiheuttavien aineiden esiintymistä, jotta ne voidaan minimoida ja jäljittää jätteen syntymisen vähentämiseksi ja kierrätyksen parantamiseksi ja jotta synteettisten kuitujen irtoamista ympäristöön voidaan ehkäistä ja vähentää mikromuovipäästöjen vähentämiseksi. Laajennettuun tuottajan vastuuseen liittyvien maksujen mukauttaminen on kuitenkin myös tehokas taloudellinen ohjauskeino, joka kannustaa kestävämpään tekstiilien suunnitteluun ja lisää siten tekstiilien kiertotalouden mukaista suunnittelua. Jotta ekologiselle suunnittelulle voitaisiin tarjota vahva kannustin ottaen samalla huomioon sisämarkkinoiden tavoitteet ja tekstiilialan pk-yritysvaltainen koostumus, on tarpeen yhdenmukaistaa laajennettuun tuottajan vastuuseen liittyvien maksujen mukauttamisperusteet asiaa koskevien ekologisten suunnittelun parametrien perusteella, jotta jätehierarkian mukainen tekstiilien jätehuolto olisi mahdollista. Ekosuunnittelukriteerien mukaisen maksujen mukauttamisen olisi perustuttava ekologista suunnittelua koskeviin vaatimuksiin ja niiden mittaamenetelmiin, jotka hyväksytään tekstiilituotteiden osalta kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen tai tekstiilituotteiden yhdenmukaistetuista kestävyyskriteereistä ja mittaamenetelmistä annetun muun unionin lainsäädännön nojalla siinä tapauksessa, että tällaista lainsäädäntöä annetaan. On aiheellista valtuuttaa komissio hyväksymään maksujen mukauttamista koskevat yhdenmukaistetut säännöt sen varmistamiseksi, että maksujen mukauttamista koskevat perusteet ovat kyseisten tuotevaatimusten mukaisia.

- (28) Jotta voidaan valvoa, että tuottajat täyttävät taloudelliset ja järjestelyjä koskevat velvoitteensa huolehtia jäsenvaltiossa ensimmäistä kertaa markkinoille saattamistaan käytetyistä tekstiilituotteista, tekstiileihin liittyvistä tuotteista ja jalkinetuotteista ja niistä syntyvästä jätteestä, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarpeen perustaa tuottajarekisteri, jota se hallinnoi ja johon tuottajat olisi velvoitettava rekisteröitymään. Rekisteröintiä koskevat vaatimukset ja rekisteröinnin muoto olisi yhdenmukaistettava mahdollisimman pitkälti koko unionissa, jotta rekisteröinti helpottuisi erityisesti silloin, kun tuottajat asettavat tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla eri jäsenvaltioissa. Rekisterissä olevien tietojen olisi oltava niiden toimijoiden saatavilla, jotka osallistuvat laajennettua tuottajan vastuuta koskevien velvoitteiden noudattamisen todentamiseen ja täytäntöönpanoon.
- (29) Koska tekstiilialan yrityksistä 99 prosenttia on pieniä ja keskisuuria yrityksiä, tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden laajennettua tuottajan vastuuta koskevan järjestelmän täytäntöönpanossa olisi pyrittävä vähentämään hallinnollista raskautta mahdollisimman paljon. Sen vuoksi laajennettua tuottajan vastuun täyttämisen olisi tapahduttava kollektiivisesti siten, että tuottajavastuujärjestöt kantavat vastuun yritysten puolesta. Tuottajavastuujärjestöjen olisi haettava jäsenvaltiolta lupa toiminnalleen ja dokumentoitava muun muassa se, että niillä on taloudelliset resurssit laajennetusta tuottajan vastuusta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi ja että ne kantavat tämän vastuun.
- (30) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065¹⁷ 30 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan tietyt sellaisten verkkoalustojen tarjoajat, jotka antavat

¹⁷ EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1.

kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita unionissa sijaitseville kuluttajille tarjoavien tuottajien kanssa, hankkimaan tuottajalta tietyt tunnistustiedot ja tuottajan antama omaehtoinen vakuutus, jossa tämä sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tuotteita tai palveluja, jotka ovat sovellettavien unionin oikeuden sääntöjen mukaisia, ennen kuin tuottaja voi käyttää verkkoalustan palveluja. Sen varmistamiseksi, että laajennettua tuottajan vastuuta koskevat velvoitteet pannaan tehokkaasti täytäntöön, olisi täsmennettävä, että asetuksen (EU) 2022/2065 3 luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvien verkkoalustojen tarjoajien olisi saatava kyseisiltä tuottajilta tiedot rekisteröinnistä tekstiilituottajien rekisteriin, jonka jäsenvaltio on velvollinen perustamaan tämän direktiivin nojalla, tuottajan rekisteröintinumero tai -numerot kyseisessä rekisterissä sekä tuottajan antama omaehtoinen vakuutus, jossa tämä sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita, joihin sovelletaan tässä direktiivissä säädettyjä laajennettua tuottajan vastuuta koskevia vaatimuksia. Asetuksen (EU) 2022/2065 IV luvussa vahvistettuja täytäntöönpanon valvontaa koskevia sääntöjä sovelletaan tällaisten alustojen tarjoajiin näiden jäljitettävyyssääntöjen osalta.

- (31) Jotta voitaisiin varmistaa, että tekstiilejä käsitellään direktiivissä 2008/98/EY säädetyn jätehierarkian mukaisesti, tuottajavastuujärjestöjen olisi huolehdittava siitä, että kaikkiin erilliskerätyihin tekstiileihin ja jalkineisiin sovelletaan lajittelutoimia, joiden tuloksena saadaan uudelleenkäyttöön soveltuvia tuotteita, jotka täyttävät niitä vastaanottavien käytettyjen tekstiilien ja kierrätysraaka-aineiden markkinoiden tarpeet unionissa ja maailmanlaajuisesti. Koska tekstiilien käyttöikä pidentämällä saadaan suurempia ympäristöhyötyjä, lajittelutoimien päätavoitteena olisi oltava uudelleenkäyttö ja vasta toissijaisena tavoitteena kierrätys siinä tapauksessa, että tuotteita ei ammattimaisen arvioinnin mukaan voida käyttää uudelleen. Komission olisi laadittava nämä lajittelua koskevat vaatimukset ensisijaisena toimenä osana uudelleenkäytettäviä ja kierrätettyjä tekstiilejä koskevia yhdenmukaistettuja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevia unionin kriteerejä. Vaatimusten olisi koskettava myös keräyspisteessä mahdollisesti tapahtuvaa alustavaa lajittelua. Tällaisilla yhdenmukaistetuilla kriteereillä on tarkoitus yhdenmukaistaa kerättyjä jakeita ja sellaisia materiaalien ja uusioraaka-aineiden virtoja, jotka kulkevat maiden rajojen yli lajittelua ja jätteen hyödyntämistä varten, sekä parantaa niiden laatua, mikä puolestaan helpottaisi uudelleenkäytön ja kierrätyksen arvoketjujen laajentamista. Loppukäyttäjiltä kerättyjä käytettyjä vaatteita, jotka uudelleenkäyttöalan toiminnanharjoittajien tai yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden toimijoiden keräyspisteessä suorittaman ammattimaisen arvion mukaan kelpaavat uudelleenkäyttöön, ei tulisi pitää jätteenä. Jos uudelleenkäyttö tai kierrätys ei ole teknisesti mahdollista, olisi edelleen sovellettava jätehierarkiaa ja vältettävä mahdollisuuksien mukaan erityisesti metaanipäästöjä aiheuttavien biohajoavien tekstiilien sijoittamista kaatopaikoille sekä otettava energia talteen, mikäli jäte poltetaan.
- (32) Käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen vienti EU:n ulkopuolelle on lisääntynyt tasaisesti, ja vienti muodostaa suurimman osan EU:ssa tuotetun kotitalouksista tulevan tekstiilijätteen uudelleenkäytön markkinoista. Koska kerätyn tekstiilijätteen määrä kasvaa merkittävästi sen jälkeen, kun erilliskeräys otetaan käyttöön vuoteen 2025 mennessä, on tärkeää tehostaa toimia, joilla torjutaan muuksi kuin jätteeksi vilpillisesti luokitellun jätteen laittomia siirtoja kolmansiin maihin, jotta varmistetaan korkea

ympäristönsuojelun taso. Asetuksen .../... [julkaisutoimisto lisää toimitelimen ja viitenumeron sekä täydentää jätteiden siirrosta annetun asetuksen alaviitteen]¹⁸ perusteella ja ottaen huomioon kotitalouksista tulevan tekstiilijätteen kestävä jätetuotantoa ja jätteiden laittomien siirtojen torjumista koskevan tavoitteen olisi säädettävä, että kaikki erilliskerätyt käytetyt tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkineet tuotteet lajitellaan ennen siirtoa. Lisäksi olisi säädettävä, että kaikkia erilliskerätyjä käytettyjä tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkineet tuotteita pidetään jätteenä ja niihin sovelletaan unionin jätelainsäädäntöä, myös jätteiden siirroissa, kunnes niille on suoritettu lajittelutoimenpide, jonka suorittaa uudelleenkäyttöä ja kierrätystä varten tapahtuvaan lajitteluun koulutettu toimija. Lajittelussa olisi noudatettava lajittelua koskevia yhdenmukaistettuja vaatimuksia, jotka tuottavat korkealaatuisen uudelleenkäytettävän jakeen, joka täyttää vastaanottavien käytettyjen tekstiilien markkinoiden tarpeet EU:ssa ja muualla maailmassa, ja lisäksi olisi vahvistettava kriteerit käytettyjen tavaroiden ja jätteen erottamiseksi toisistaan. Käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkineet tuotteiden siirtoihin olisi liitettävä tiedot, jotka osoittavat, että kyseiset tuotteet on lajiteltu tai valmisteltu uudelleenkäyttöä varten ja että ne soveltuvat uudelleenkäyttöön.

- (33) Jotta jäsenvaltiot voisivat saavuttaa tässä direktiivissä asetetut tavoitteet, niiden olisi tarkistettava elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia ohjelmiaan siten, että niihin sisällytetään uusia toimenpiteitä, joihin osallistuu useita julkisen ja yksityisen sektorin kumppaneita. Lisäksi niiden olisi toteutettava koordinoituja toimia, joilla puututaan nimenomaisesti erityisiin ongelmakohtiin sekä elintarvikejätettä synnyttäviin asenteisiin ja käyttäytymiseen. Näiden ohjelmien valmistelussa jäsenvaltiot voisivat hyödyntää elintarvikejätettä käsitelleen kansalaispaneelin suosituksia.
- (34) Selkeä vastuuvollisuus elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevista toimenpiteistä ja tällaisten toimenpiteiden hallinnointi ovat olennaisen tärkeitä, jotta varmistetaan muutosta edistävien toimien tehokas koordinoitu ja tässä direktiivissä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Koska monilla viranomaisilla on yhteinen toimintasuunnitelma ja elintarvikejätteen torjuntaan jäsenvaltioissa osallistuu useita eri sidosryhmiä, tarvitaan nimetty toimivaltainen viranomainen, joka vastaa toimien yleisestä koordinoinnista kansallisella tasolla.
- (35) Kuluttajien tuottaman yhdyskuntajätteen luettavan tekstiilijätteen jätetuotantoa koskevien tietojen tarkkuutta olisi parannettava unionin tasolla, jotta voidaan seurata tehokkaammin tuotteiden uudelleenkäyttöä, mukaan lukien tekstiilien uudelleenkäyttö ja valmistelu uudelleenkäyttöön. Tämä palvelisi myös suorituskykytavoitteiden mahdollista asettamista tulevaisuudessa. Uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäyttöön valmistelua koskevat tiedot ovat keskeisiä tietovirtoja, joiden avulla voidaan seurata jätteen syntymisen irrottamista talouskasvusta ja siirtymistä kestäväan, osallistavaan ja kiertotalouden periaatteiden mukaiseen talouteen. Sen vuoksi Euroopan ympäristökeskuksen olisi hallinnoitava näitä tietovirtoja.
- (36) Direktiivin 2008/98/EY 9 artiklan 8 kohdassa säädetty valta antaa delegoituja säädöksiä yhteisestä menetelmästä ja laatua koskevista vähimmäisvaatimuksista elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten olisi siirrettävä vähäisin

¹⁸ EUVL lisää viitenumeron, kun asetus on hyväksytty.

mukautuksin uuteen artiklaan, jossa käsitellään erityisesti elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä.

- (37) Jotta direktiivissä 2008/98/EY luetellut yhdistetyn nimikkeistön koodit olisivat neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteessä 1 lueteltujen koodien mukaisia, komissiolle olisi siirrettävä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti valta antaa säädöksiä, jotka koskevat direktiivin 2008/98/EY liitteeseen IV c tehtäviä muutoksia. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (38) Jotta voidaan varmistaa direktiivin 2008/98/EY yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovalta 22 b artiklan 4 kohdassa säädettyihin tietovaatimukseen perustuvan rekisteriin rekisteröinnin yhdenmukaistetun muodon, 22 c artiklan 3 kohdan a alakohtaa sovellettaessa käytettävien maksujen mukauttamisperusteiden sekä 22 c artiklan 6 kohdan c alakohdassa tarkoitetun erilliskeräysasteen laskenta- ja todentamismenetelmän osalta. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011¹⁹ mukaisesti.
- (39) Direktiiviä 2008/98/EY olisi sen vuoksi muutettava.
- (40) Koska jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli parantaa elintarvike- ja tekstiilijätteen jätehuollon ympäristökestävyyttä eivätkä varmistaa käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla vaan ne voidaan laajuutensa ja vaikutustensa vuoksi saavuttaa ainoastaan unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän toissijaisuusperiaatetta koskevan tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutokset

Muutetaan direktiivi 2008/98/EY seuraavasti:

- (1) Korvataan 2 artiklan 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) ilmakehään joutuviin kaasumaisiin päästöihin eikä hiilidioksidiin, joka on otettu talteen ja siirretty geologista varastointia varten tai varastoitu geologisesti

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY* mukaisesti;

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/31/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta (EUVL L 140, 5.6.2009, s. 114).”;

(2) Lisätään 3 artiklaan seuraavat kohdat:

”4 b) ’liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajalla’ valmistajaa, maahantuojaa tai jakelijaa tai muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, lukuun ottamatta niitä, jotka toimittavat markkinoille käytettyjä liitteessä IV c lueteltuja tekstiili- ja jalkinetuotteita sekä tällaisista käytetyistä tuotteista tai niistä syntyvästä jätteestä taikka niiden osista saatavia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita, yrityksiä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 10 henkilöä ja joiden vuotuinen liikevaihto ja taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa, sekä yksilöllisiä tuotteita tuottavia itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivia räätäleitä, jotka käytetystä myyntitavasta riippumatta, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU* 2 artiklan 7 kohdassa määritellyt etäsopimukset, joko

a) ovat sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon ja valmistavat liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita omalla nimellään tai tavaramerkillään tai suunnitteluttavat tai valmistuttavat niitä ja toimittavat niitä ensimmäistä kertaa omalla nimellään tai tavaramerkillään kyseisen jäsenvaltion alueella;

b) ovat sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon ja jälleenmyyvät kyseisen jäsenvaltion alueella omalla nimellään tai tavaramerkillään a alakohdassa tarkoitettujen muiden tuottajien valmistamia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita, joihin ei ole merkitty valmistajan nimeä, tuotenimeä tai tavaramerkkiä;

c) ovat sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon ja toimittavat ensimmäistä kertaa kyseisen jäsenvaltion alueella ammattimaisesti toisesta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta peräisin olevia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita; tai

d) myyvät liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita etäviestintävälineiden välityksellä suoraan loppukäyttäjille, mukaan lukien yksityiset kotitaloudet tai muut käyttäjät kuin yksityiset kotitaloudet, jäsenvaltiossa ja jotka ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan;

4 c) ’asettamisella saataville markkinoilla’ tuotteen toimittamista unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta;

4 d) ’tuottajavastuujärjestöllä’ oikeussubjektia, joka taloudellisesti taikka taloudellisesti ja toiminnallisesti huolehtii laajennettuun tuottajan vastuuseen kuuluvien velvoitteiden täyttämisestä tuottajien puolesta;

4 e) 'verkkoalustalla' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2022/2065** 3 artiklan i alakohdassa määriteltyä verkkoalustaa;

4 f) 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, joka toimii sellaisessa tarkoituksessa, joka ei liity hänen elinkeino- tai ammattitoimintaansa;

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1).”;

(3) Poistetaan 9 artiklan 1 kohdan g ja h alakohta sekä 5, 6 ja 8 kohta.

(4) Lisätään 9 a artikla seuraavasti:

”9 a artikla

Elintarvikejätteen syntymisen ehkäiseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet ehkäistäkseen elintarvikejätteen syntymistä primäärituotannossa, jalostus- ja valmistusteollisuudessa, vähittäismyynnissä ja muussa elintarvikkeiden jakelutoiminnassa, ravintoloissa ja ravitsemispalveluissa sekä kotitalouksissa. Näihin toimenpiteisiin on sisällyttävä seuraavat:
 - (a) kehitetään ja tuetaan käyttäytymistä muuttavia toimia elintarvikejätteen vähentämiseksi sekä tiedotuskampanjoita, joilla lisätään tietoisuutta elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä;
 - (b) yksilöidään ja korjataan elintarvikeketjun toiminnan tehottomuusongelmat ja tuetaan kaikkien toimijoiden välistä yhteistyötä varmistaen samalla ehkäisemistoimenpiteiden kustannusten ja hyötyjen oikeudenmukainen jakautuminen;
 - (c) edistetään elintarvikkeiden lahjoittamista ja muuta uudelleenjakelua ihmisten ravinnoksi siten, että etusijalle asetetaan ihmisravintona käyttö eläinten rehuna käyttöön ja sellaiseen uudelleenkäsitteilyyn nähden, jossa tuotetaan muita kuin elintarvikkeita;
 - (d) tuetaan koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä parannetaan rahoitusmahdollisuuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten ja yhteisötalouden toimijoiden kannalta.
- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki merkitykselliset toimitusketjun toimijat osallistuvat elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen elintarvikeketjussa oikeassa suhteessa niiden valmiuksiin ja rooliin nähden, ja keskityttävä erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvien suhteettomien vaikutusten estämiseen.
2. Jäsenvaltioiden on seurattava ja arvioitava elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien toimenpiteidensä täytäntöönpanoa, mukaan lukien 4 kohdassa tarkoitettujen elintarvikejätteen vähentämistavoitteiden noudattaminen,

määrittämällä elintarvikejätteen määrä 3 kohdan mukaisesti vahvistetun menetelmän perusteella.

3. Siirretään komissiolle valta antaa 38 a artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä tämän direktiivin täydentämiseksi yhteisellä menetelmällä ja laatua koskevilla vähimmäisvaatimuksilla elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten.
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat asianmukaiset toimenpiteet, jotta kansallisella tasolla saavutetaan seuraavat elintarvikejätteen vähentämistavoitteet viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2030:
 - (a) vähennetään elintarvikejätteen syntymistä jalostuksessa ja valmistuksessa 10 prosenttia verrattuna vuonna 2020 syntyneeseen määrään;
 - (b) vähennetään elintarvikejätteen syntymistä henkeä kohti vähittäismyynnissä ja muussa elintarvikkeiden jakelutoiminnassa, ravintoloissa ja ravitsemispalveluissa sekä kotitalouksissa yhteen laskettuna 30 prosenttia verrattuna vuonna 2020 syntyneeseen määrään.
5. Jos jäsenvaltio pystyy toimittamaan vuotta 2020 aikaisempaa viitevuotta koskevia tietoja, jotka on kerätty komission delegoidussa päätöksessä (EU) 2019/1597 elintarvikejätteen määrän yhdenmukaista määrittämistä varten vahvistettuihin menetelmiin ja laatua koskeviin vähimmäisvaatimuksiin verrattavissa olevilla menetelmillä, voidaan käyttää aikaisempaa viitevuotta. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille aikomuksestaan käyttää aikaisempaa viitevuotta 18 kuukauden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta ja toimitettava komissiolle tiedot ja niiden keräämisessä käytetyt määrittämismenetelmät.
6. Jos komissio katsoo, että tiedot eivät täytä 5 kohdassa säädettyjä edellytyksiä, se tekee kuuden kuukauden kuluessa 5 kohdan mukaisesti tehdyn ilmoituksen vastaanottamisesta päätöksen, jossa jäsenvaltiota pyydetään käyttämään viitevuotena joko vuotta 2020 tai muuta kuin jäsenvaltion ehdottamaa vuotta.
7. Komissio tarkastelee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027 edellä 4 kohdassa asetettuja tavoitteita, jotka on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä, jotta niitä voidaan tarvittaessa muuttaa ja/tai laajentaa koskemaan elintarvikeketjun muita vaiheita ja jotta voidaan harkita uusien tavoitteiden asettamista vuoden 2030 jälkeen. Tätä varten komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, johon liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.”;
 - (5) Korvataan 11 artiklan 1 kohdan kolmas virke seuraavasti:

”Jollei 10 artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, jäsenvaltioiden on perustettava erilliskeräysjärjestelmät ainakin paperille, metallille, muoville ja lasille.”;
 - (6) Korvataan 11 b artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Komissio laatii yhteistyössä Euroopan ympäristökeskuksen kanssa kertomuksia 9 a artiklan 4 kohdassa, 11 artiklan 2 kohdan c–e alakohdassa sekä 11 artiklan 3 kohdassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamisesta tapahtuneesta edistymisestä viimeistään kolme vuotta ennen kutakin niissä säädettyä määräaikaa.”;
 - (7) Lisätään 22 a – 22 d artikla seuraavasti:

Tekstiilialan laajennettua tuottajan vastuuta koskeva järjestelmä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajilla on laajennettu tuottajan vastuu liitteessä IV c luetelluista kodintekstiilituotteista, vaatteista ja vaatetustarvikkeista sekä jalkineista, vaatteista ja vaatetustarvikkeista, jäljempänä 'tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkinetuotteet', jotka ne asettavat ensimmäistä kertaa saataville jäsenvaltion alueella 8 ja 8 a artiklan mukaisesti.
2. Siirretään komissiolle valta antaa 38 a artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä tämän direktiivin liitteen IV c muuttamiseksi, jotta tämän direktiivin liitteessä IV c luetellut yhdistetyn nimikkeistön koodit saatetaan neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87* liitteessä 1 lueteltujen koodien mukaisiksi.
3. Jäsenvaltioiden on määriteltävä selkeästi 1 kohdassa tarkoitetun laajennettua tuottajan vastuuta koskevan järjestelmän täytäntöönpanoon, seurantaan ja todentamiseen osallistuvien asiaankuuluvien toimijoiden roolit ja vastuut.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajat kattavat kustannukset, jotka aiheutuvat seuraavista:
 - (a) käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden ja niistä syntyvän jätteen keräys ja myöhempi jätehuolto, joka sisältää seuraavat:
 - (1) kyseisten käytettyjen tuotteiden keräys uudelleenkäyttöön ja jätetuotteiden erilliskeräys uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten 22 c ja 22 d artiklan mukaisesti;
 - (2) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kerättyjen kuormien kuljettaminen lajiteltaviksi uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten 22 d artiklan mukaisesti;
 - (3) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kerättyjen kuormien lajittelu, uudelleenkäyttöön valmistelu, kierrätys ja muut hyödyntämistoimet sekä loppukäsittely;
 - (4) jäljempänä 22 c artiklan 5 ja 11 kohdassa tarkoitettuun keräysjärjestelmään kuuluvien yhteiskunnallisten yritysten ja muiden jätealan ulkopuolisten toimijoiden tuottaman jätteen 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu keräys, kuljetus ja käsittely;
 - (b) kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen jätekoostumuksen kartoitus 22 d artiklan 6 kohdan mukaisesti;
 - (c) tietojen antaminen tekstiili- ja jalkinetuotteiden kestävästä kulutuksesta, jätteen syntymisen ehkäisemisestä, uudelleenkäytöstä, valmistelusta uudelleenkäyttöön, kierrätyksestä, muusta hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä 22 c artiklan 13, 14 ja 17 kohdan mukaisesti;
 - (d) tietojen kerääminen ja raportointi toimivaltaisille viranomaisille 37 artiklan mukaisesti;
 - (e) tutkimuksen ja kehittämisen tukeminen lajittelu- ja kierrätysprosessien parantamiseksi erityisesti kuitukierrätyksen laajentamiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin valtiontukisääntöjen soveltamista.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajat kattavat tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetut kustannukset 22 c artiklan 5 ja 11 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspisteisiin jätettyjen käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä tällaisista tuotteista syntyvän jätteen osalta, jos kyseiset tuotteet on asetettu ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltion alueella [*julkaisutoimisto lisää tämän muutosdirektiivin voimaantulopäivän*] jälkeen.
6. Edellä 4 kohdassa tarkoitetut katettavat kustannukset eivät saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä kyseisessä kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamiseksi kustannustehokkaasti, ja ne on vahvistettava asianomaisten toimijoiden kesken läpinäkyvällä tavalla.
7. Noudattaakseen asetuksen (EU) 2022/2065 30 artiklan 1 kohdan d ja e alakohtaa jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseisen asetuksen 3 luvun 4 jakson soveltamisalaan kuuluvat verkkoalustojen tarjoajat, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia sellaisten tuottajien kanssa, jotka tarjoavat liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita unionissa oleville kuluttajille, saavat tuottajilta seuraavat tiedot:
 - (a) tiedot 22 b artiklassa tarkoitetusta tuottajan rekisteröinnistä rekisteriin siinä jäsenvaltiossa, jossa kuluttaja sijaitsee, sekä tuottajan rekisterinumero(t) kyseisessä rekisterissä;
 - (b) tuottajan antama omaehtoinen vakuutus, jossa se sitoutuu tarjoamaan ainoastaan sellaisia liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita, joiden osalta tämän artiklan 1 ja 4 kohdassa sekä 22 c artiklan 1 kohdassa tarkoitetut laajennettua tuottajan vastuuta koskevat vaatimukset täyttyvät siinä jäsenvaltiossa, jossa kuluttaja sijaitsee.
8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän artiklan 1 kohdassa säädetty laajennettua tuottajan vastuuta koskevat järjestelmät perustetaan [*julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on kolmekymmentä kuukautta tämän muutosdirektiivin voimaantulosta*] 8, 8 a ja 22 a–22 d artiklan mukaisesti.

22 b artikla

Rekisteri tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajista

1. Jäsenvaltioiden on perustettava liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajia koskeva rekisteri valvoakseen, että kyseiset tuottajat noudattavat 22 a artiklaa ja 22 c artiklan 1 kohtaa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että rekisterissä on muiden jäsenvaltioiden kansallisiin rekistereihin tuottajien rekisteröinnin helpottamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajien on rekisteröidyttävä 1 kohdassa tarkoitettuun rekisteriin. Tätä varten jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tuottajat toimittavat rekisteröintihakemuksen kuhunkin jäsenvaltioon, jossa ne asettavat liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita saataville markkinoilla ensimmäisen kerran.

3. Jäsenvaltiot voivat sallia tuottajien asettavan liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltion alueella ainoastaan, jos tuottajat tai valtuutuksen tapauksessa niiden laajennettua tuottajan vastuuta varten valtuutetut edustajat on rekisteröity kyseisessä jäsenvaltiossa.
4. Rekisteröintihakemuksen on sisällettävä seuraavat tiedot:
- (a) nimi, jolla tuottaja toimii jäsenvaltiossa, sen kyseisessä jäsenvaltiossa mahdollisesti käyttämät tavaramerkit ja tuotenimet sekä tuottajan osoite, mukaan lukien postinumero ja paikkakunta, katuosoite, maa, mahdollinen puhelinnumero, internet-osoite ja sähköpostiosoite sekä yhden yhteyspisteen nimi;
 - (b) tuottajan kansallinen tunnistuskoodi, mukaan lukien sen kaupparekisterinumero tai vastaava virallinen rekisterinumero, sekä unionin tai kansallinen verotunnistenumero;
 - (c) niiden liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden yhdistetyn nimikkeistön koodit, jotka tuottaja aikoo asettaa ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla kyseisen jäsenvaltion alueella;
 - (d) tuottajavastuujärjestön nimi, postinumero ja paikkakunta, katuosoite, maa, puhelinnumero, internet-osoite, sähköpostiosoite ja kansallinen tunnistuskoodi, kaupparekisterinumero tai vastaava virallinen rekisterinumero, unionin tai kansallinen verotunnistenumero sekä tuottajavastuujärjestön edustaman tuottajan toimeksianto;
 - (e) tuottajan tai tuottajavastuujärjestön ilmoitus siitä, että annetut tiedot pitävät paikkansa.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestö voi täyttää tämän artiklan mukaiset velvoitteet tuottajan puolesta.
- Jos tuottaja on nimennyt tuottajavastuujärjestön, kyseisen järjestön on soveltuvien osin täytettävä tämän artiklan mukaiset velvoitteet, jollei jäsenvaltio toisin määrää.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltainen viranomainen
- (a) vastaanottaa 2 kohdassa tarkoitetut tuottajien rekisteröintihakemukset sähköisen tietojenkäsittelyjärjestelmän kautta, jonka yksityiskohtaiset tiedot on asetettava saataville toimivaltaisten viranomaisten verkkosivustolla;
 - (b) myöntää rekisteröinnin ja antaa rekisteröintinumeron 12 viikon kuluessa siitä, kun kaikki 4 kohdassa säädetyt tiedot on toimitettu;
 - (c) voi vahvistaa rekisteröintivaatimuksiin ja - prosessiin liittyvät yksityiskohtaiset järjestelyt lisäämättä olennaisia vaatimuksia 4 kohdassa säädettyihin vaatimuksiin;
 - (d) voi periä tuottajilta kustannuksiin perustuvia, oikeasuhteisia maksuja 2 kohdassa tarkoitettujen hakemusten käsittelystä.
7. Toimivaltainen viranomainen voi evätä tai peruuttaa tuottajan rekisteröinnin, jos 4 kohdassa esitettyjä tietoja tai niihin liittyviä asiakirjoja ei toimiteta tai ne ovat puutteellisia tai jos tuottaja ei enää täytä 4 kohdan d alakohdassa säädettyjä vaatimuksia.

8. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tuottaja tai tapauksen mukaan tuottajavastuujärjestö ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle ilman aiheutonta viivytystä kaikista rekisteröintiinsä sisältyvien 4 kohdan d alakohdan mukaisten tietojen muutoksista ja mahdollisesta rekisteröinnissä yksilöityjen tekstiili- ja jalkinetuotteiden ensimmäistä kertaa markkinoilla saataville asettamisen pysyvästä lopettamisesta jäsenvaltion alueella. Jos tuottaja lakkaa olemasta, se poistetaan tuottajarekisteristä.
9. Jos tuottajarekisterin tiedot eivät ole julkisesti saatavilla, jäsenvaltioiden on varmistettava, että verkkoalustojen tarjoajat, jotka antavat kuluttajille mahdollisuuden tehdä etäsopimuksia tuottajien kanssa, voivat tarkastella rekisteriä maksutta.
10. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan rekisteriin rekisteröinnin yhdenmukaistettu muoto tämän artiklan 4 kohdassa säädettyjen tietovaatimusten perusteella. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

22 c artikla

Tekstiilialan tuottajavastuujärjestöt

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajat nimeävät tuottajavastuujärjestön, joka täyttää 22 a artiklassa säädetyt laajennettua tuottajan vastuuta koskevat velvoitteet niiden puolesta.
2. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tuottajavastuujärjestöt, joiden on tarkoitus täyttää laajennettua tuottajan vastuuta koskevat velvoitteet tuottajien puolesta 8 a artiklan 3 kohdan, 22 a artiklan, 22 b artiklan, 22 d artiklan ja tämän artiklan mukaisesti, saavat luvan toimivaltaiselta viranomaiselta.
3. Jäsenvaltioiden on edellytettävä tuottajavastuujärjestöjen varmistavan, että liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajien niille maksamat rahoitusosuudet
 - (a) perustuvat kyseisten tuotteiden painoon ja että niitä mukautetaan liitteessä IV c olevassa 1 osassa lueteltujen tekstiilituotteiden osalta niiden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen .../... *[julkaisutoimisto lisää kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen viitenumeron, kun se on hyväksytty]*** nojalla hyväksyttyjen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten perusteella, jotka ovat merkityksellisimpiä siltä osin kuin on kyse tekstiilijätteen syntymisen ehkäisemisestä ja tekstiilien käsittelystä jätehierarkian ja kyseisiä perusteita koskevien, mainitun asetuksen nojalla tai tekstiilituotteiden yhdenmukaistetuista kestävyyskriteereistä ja mittaamenetelmistä annetun muun unionin lainsäädännön perusteella hyväksyttyjen vastaavien mittaamenetelmien mukaisesti ja joilla varmistetaan tekstiilien ympäristökestävyyden ja kiertotalouden parantaminen;
 - (b) mukautetaan siten, että niissä otetaan huomioon tuottajavastuujärjestöjen uudelleenkäytöstä, uudelleenkäyttöön valmistelusta tai kierrätetystä tekstiilijätteestä peräisin olevien uusioraaka-aineiden arvosta mahdollisesti saamat tulot;

- (c) varmistavat tuottajien yhdenvertaisen kohtelun alkuperään tai kokoon katsomatta eivätkä aiheuta kohtuutonta rasitetta liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita vain pieninä määrinä tuottaville tuottajille, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina.
4. Sisämarkkinoiden vääristymisen välttämiseksi ja yhdenmukaisuuden varmistamiseksi 4 artiklan mukaisesti hyväksytyjen ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten kanssa, luettuna yhdessä asetuksen .../... *[julkaisutoimisto lisää kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen viitenumeron, kun se on hyväksytty]* 5 artiklan kanssa, komissio voi antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan maksujen mukauttamista koskevat perusteet tämän artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamiseksi. Tällainen täytäntöönpanosäädös ei koske rahoitusosuuksien tarkkaa määrittämistä, ja se hyväksytään tämän direktiivin 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt perustavat erilliskeräysjärjestelmän liitteessä IV c lueteltuja käytettyjä tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita sekä tällaisista tuotteista syntyvää jätettä varten sen jäsenvaltion alueella, jossa ne asettavat kyseiset tuotteet ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla, riippumatta tuotteiden luonteesta, materiaalikoostumuksesta, kunnosta, nimestä, tuotenimestä, tavaramerkistä tai alkuperästä. Erilliskeräysjärjestelmän on
- (a) mahdollistettava käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä tällaisista tuotteista syntyvän jätteen keräys 6 kohdan a alakohdassa tarkoitetuille toimijoille ja sisällettävä tarvittavat käytännön järjestelyt tällaisten käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä niistä syntyvän jätteen keräämiseksi ja kuljettamiseksi, mukaan lukien sopivien keräys- ja kuljetussäiliöiden tarjoaminen maksutta keräysverkostoon liitetyissä keräyspisteissä;
 - (b) varmistettava, että keräysverkostoon liitetyissä keräyspisteissä kerätyt käytetyt tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkinetuotteet sekä niistä syntynyt jäte kerätään maksutta sopivan tiheästi suhteessa keräyspisteiden kattamaan alueeseen ja kyseisissä keräyspisteissä yleensä kerättävään käytettyjen tekstiili- ja jalkinetuotteiden ja niistä syntyvän jätteen määrään;
 - (c) varmistettava, että yhteiskunnallisten yritysten ja muiden jätealan ulkopuolisten toimijoiden tuottama tekstiilituotteista, tekstiileihin liittyvistä tuotteista ja jalkinetuotteista syntynyt jäte kerätään maksutta keräysverkostoon liitetyistä keräyspisteistä.
- Tuottajavastuujärjestöjen väliseen koordinointiin sovelletaan unionin kilpailusääntöjä.
6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 5 kohdassa tarkoitettu keräysjärjestelmä
- (a) koostuu keräyspisteistä, jotka tuottajavastuujärjestöt ja niiden puolesta toimivat jätehuoltotoimijat perustavat yhteistyössä yhden tai useamman seuraavan toimijan kanssa: yhteiskunnalliset yritykset ja yhteisötalouden toimijat, jakelijat, viranomaiset tai niiden puolesta käytettyjä liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita sekä tällaisista tuotteista syntyntä jätettä keräävät kolmannet osapuolet sekä muut vapaaehtoiset keräyspisteet;

- (b) kattaa jäsenvaltion koko alueen, kun otetaan huomioon väestön koko ja väestötiheys, käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä tällaisista tuotteista syntyvän jätteen odotettu määrä sekä järjestelmän käytettävyyden ja läheisyys loppukäyttäjien kannalta, eikä rajoitu vain alueisiin, joilla kyseisten tuotteiden keräys ja myöhempi jätehuolto on kannattavaa;
 - (c) pitää yllä erilliskeräysasteen jatkuvaa kasvua, jotta saavutetaan teknisesti toteuttamiskelpoinen taso ottaen huomioon hyvät käytännöt.
7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 6 kohdan c alakohdassa tarkoitettu keräysaste lasketaan 8 ja 9 kohdan mukaisesti.
 8. Edellä 6 kohdan c alakohdassa tarkoitettu erilliskeräysaste lasketaan prosenttiosuutena, joka saadaan jakamalla 5 kohdan mukaisesti jäsenvaltiossa tiettyinä kalenterivuonna kerättyjen liitteessä IV c luetelluista tekstiilituotteista, tekstiileihin liittyvistä tuotteista ja jalkinetuotteista syntyneiden jätteiden paino sekalaisena yhdyskuntajätteenä tuotetun ja kerätyn tekstiilituotteista, tekstiileihin liittyvistä tuotteista ja jalkinetuotteista syntyneen jätteen painolla.
 9. Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan menetelmät tämän artiklan 6 kohdan c alakohdassa vahvistetun erilliskeräysasteen laskemiseksi ja todentamiseksi. Kyseiset täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
 10. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt eivät saa evätä yhteiskunnallisten yritysten eivätkä muiden uudelleenkäyttöalan toiminnanharjoittajien osallistumista 5 kohdan nojalla perustettuun erilliskeräysjärjestelmään.
 11. Rajoittamatta 5 kohdan a ja b alakohdan sekä 6 kohdan a alakohdan soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhteiskunnalliset yritykset saavat ylläpitää ja käyttää omia erilliskeräyspisteitään ja että niitä kohdellaan yhdenvertaisesti tai suosiavasti erilliskeräyspisteiden sijainnin suhteen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhteiskunnallisten yritysten ja yhteisötalouden toimijoiden, jotka kuuluvat 6 kohdan a alakohdan mukaisten keräysverkostoon liitettyjen keräyspisteiden piiriin, ei tarvitse luovuttaa kerättyjä käytettyjä liitteessä IV c lueteltuja tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita ja jalkinetuotteita tai niistä syntyneitä jätettä tuottajavastuujärjestöille.
 12. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 5, 6 ja 11 kohdan mukaisesti perustettuihin keräyspisteisiin ei sovelleta tässä direktiivissä säädettyjä rekisteröinti- tai lupavaatimuksia.
 13. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 8 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi tuottajavastuujärjestöt antavat loppukäyttäjille, erityisesti kuluttajille, seuraavat tiedot tekstiilien ja jalkineiden kestävästä kulutuksesta, uudelleenkäytöstä ja käytön jälkeisestä käsittelystä tuottajien jäsenvaltion alueella markkinoilla saataville asettamien liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden osalta:
 - (a) kuluttajien jätteen syntymisen ehkäisemistä edistävä rooli, mukaan lukien parhaat käytännöt, erityisesti edistämällä kestäviä kulutustottumuksia ja tuotteiden hyvää hoitoa käytön aikana;

- (b) käytettävissä olevat järjestelyt tekstiilien ja jalkineiden uudelleenkäyttöä ja korjaamista varten;
 - (c) kuluttajien rooli käytettyjen tekstiilien ja jalkineiden sekä tekstiili- ja jalkinejätteen erilliskeräyksen edistämiseksi;
 - (d) tekstiilituotannon, erityisesti pikamuodin käytäntöjen ja kulutuksen, tekstiili- ja jalkinejätteen kierrätyksen ja muun hyödyntämisen, loppukäsittelyn sekä epäasianmukaisen käytöstä poistamisen, kuten roskaamisen tai hävittämisen lajittelemattomana yhdyskuntajätteenä, ympäristöön, ihmisten terveyteen sekä sosiaalisiin ja ihmisoikeuksiin kohdistuvat vaikutukset.
14. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestö toimittaa 13 kohdassa tarkoitetut tiedot säännöllisesti, että tiedot ovat ajan tasalla ja että ne toimitetaan
- (a) verkkosivustolla tai muun sähköisen viestintävälineen kautta;
 - (b) julkisissa tiloissa tapahtuvan tiedotuksen avulla;
 - (c) tiedotusohjelmien ja -kampanjoiden yhteydessä;
 - (d) käyttäjien ja kuluttajien helposti ymmärtämällä kielellä laadittujen opasteiden avulla.
15. Jos useilla tuottajavastuujärjestöillä on jäsenvaltiossa lupa täyttää laajennettua tuottajan vastuuta koskevat velvoitteet tuottajien puolesta, jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt kattavat sen jäsenvaltion koko alueen, jossa olevasta käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä niistä syntyvän jätteen erilliskeräysjärjestelmästä on kyse. Jäsenvaltioiden on annettava toimivaltaisen viranomaisen tehtäväksi valvoa tai nimettävä riippumaton kolmas osapuoli valvomaan, että tuottajavastuujärjestöt täyttävät velvoitteensa koordinoitusti unionin kilpailusääntöjä noudattaen.
16. Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että tuottajavastuujärjestöt varmistavat hallussaan olevien tietojen luottamuksellisuuden, kun on kyse yritysten sisäisistä tiedoista tai yksittäisiin tuottajiin tai niiden valtuutettuihin edustajiin suoraan liittyvistä tiedoista.
17. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt julkaisevat verkkosivustoillaan 8 a artiklan 3 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi
- (a) vähintään vuosittain, jollei liikesalaisuudesta muuta johdu, tiedot jäsenvaltion alueella ensimmäisen kerran markkinoilla saataville asetettujen tuotteiden määrästä, käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden ja niistä syntyvän jätteen erilliskeräysasteesta, mukaan lukien myymättä jääneet tuotteet, tuottajavastuujärjestön saavuttamista uudelleenkäytetyn, uudelleenkäyttöön valmistellun ja kierrätetyn jätteen määrästä mainiten erikseen kuitukierrätysasteen sekä muulla tavoin hyödynnetyn, loppukäsittelyn tai viedyn jätteen määrästä;
 - (b) tiedot 18 kohdan mukaisesti valittujen jätehuoltotoimijoiden valintamenettelystä.
18. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt järjestävät syrjimättömän, avoimiin sopimuksentekoperusteisiin perustuvan valintamenettelyn, jolla ei aiheuteta kohtuutonta rasitetta pienille eikä keskisuurille yrityksille, hankkiakseen jätehuoltopalveluja 6 kohdan a alakohdassa tarkoitettuilta

jätehuoltotoimijoilta ja muilta jätehuoltotoimijoilta jätteen myöhempää käsittelyä varten.

19. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajavastuujärjestöt edellyttävät markkinoilla saataville asetettujen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden tuottajien raportoivan tiedot vuosittain.

22 d artikla

Tekstiilijätteen jätehuolto

1. Jollei 10 artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, jäsenvaltioiden on varmistettava 1 päivään tammikuuta 2025 mennessä tekstiilien erilliskeräys uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekstiilijätteen keräyksen, lastaamisen, purkamisen, kuljetuksen ja varastoinnin infrastruktuuri ja toiminnot sekä jätteen muu käsittely myös myöhemmissä lajittelu- ja käsittelytoimissa suojataan säältä ja muilta saastumislähteiltä, jotta estetään kerättyjen tekstiilien vahingoittuminen ja ristikontaminaatio. Erilliskerätyt käytetyt tekstiilit ja tekstiilijäte on seulottava erilliskeräyspisteessä muiden kuin kerättävien esineiden tai materiaalien tai saastumislähteitä olevien aineiden havaitsemiseksi ja poistamiseksi.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 22 c artiklan 5 kohdan mukaisesti erilliskerättävät käytetyt tekstiilituotteet, tekstiileihin liittyvät tuotteet ja jalkinetuotteet sekä niistä syntynyt jäte katsotaan kerättäessä jätteeksi.

Muiden tekstiilien kuin liitteessä IV c lueteltujen tuotteiden sekä myymättä jääneiden liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekstiilimateriaalien ja tekstiilituotteiden eri jakeet pidetään jätteen syntypaikassa erillään, jos tällainen erottaminen helpottaa myöhempää uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai kierrätystä, mukaan lukien kuitukierrätys, mikäli se on teknologisen kehityksen perusteella mahdollista.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 22 c artiklan 5 kohdan mukaisesti erilliskerätyihin käytettyihin tekstiilituotteisiin, tekstiileihin liittyviin tuotteisiin ja jalkinetuotteisiin sekä niistä syntyvään jätteeseen sovelletaan lajittelutoimia 4 artiklan 1 kohdassa vahvistetun jätehierarkian mukaisen käsittelyn varmistamiseksi.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 22 c artiklan 5 kohdan mukaisesti erilliskerättyjen käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden sekä niistä syntyvän jätteen lajittelutoimet täyttävät seuraavat vaatimukset:
 - (a) lajittelutoimen on tuotettava tekstiilejä uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäyttöön valmistelua varten;
 - (b) uudelleenkäyttötoimia varten tehtävässä lajittelussa tekstiilituotteet lajitellaan riittävän tarkasti siten, että suoraan uudelleenkäyttöön soveltuvat jakeet erotetaan niistä jakeista, jotka on tarkoitus valmistella uudelleenkäyttöön, ja tekstiilit kohdennetaan tietyille uudelleenkäyttömarkkinoille soveltamalla

ajantasaisia, vastaanottavien markkinoiden kannalta merkityksellisiä lajitteluperusteita;

- (c) tuotteet, joiden katsotaan olevan soveltumattomia uudelleenkäyttöön, lajitellaan kierrätystä ja, jos se on teknologisen kehityksen perusteella mahdollista, erityisesti kuitukierrätystä varten;
 - (d) uudelleenkäyttöä varten toteutettavien lajittelutoimien ja myöhempien hyödyntämistoimien tuotos täyttää 6 artiklassa tarkoitetut jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat kriteerit.
6. Jäsenvaltioiden on viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025 ja sen jälkeen joka viides vuosi tehtävä keräystä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä jätekoostumuksen kartoitus tällaisen jätteen sisältämän tekstiilijätteen osuuden määrittämiseksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset voivat saatujen tietojen perusteella vaatia tuottajavastuujärjestöjä toteuttamaan korjaavia toimia keräyspisteverkostonsa laajentamiseksi ja tiedotuskampanjoiden järjestämiseksi 22 c artiklan 13 ja 14 kohdan mukaisesti.
7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen erottamiseksi toisistaan jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkastaa sellaisten käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden siirrot, joiden epäillään olevan jätettä, käytettyjen liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden siirtoja koskevien 8 ja 9 kohdassa säädettyjen vähimmäisvaatimusten noudattamiseksi, ja että tällaisia siirtoja valvotaan tämän mukaisesti.
8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden ammattimaisesti järjestetyt siirrot täyttävät 9 kohdassa säädetyt tietojen kirjaamista koskevat vähimmäisvaatimukset ja että niihin liitetään vähintään seuraavat tiedot:
- (a) jäljennös laskusta ja sopimuksesta, joka liittyy tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden myyntiin tai omistusoikeuden siirtoon ja jossa todetaan, että kyseiset tuotteet on tarkoitettu uudelleenkäytettäväksi suoraan ja että ne ovat täysin käyttökelpoisia tähän tarkoitukseen;
 - (b) todiste tämän artiklan mukaisesti ja mahdollisesti 6 artiklan 2 kohdan nojalla vahvistettujen perusteiden mukaisesti suoritetusta ennakkolajittelusta tietojen jäljennöksen muodossa kunkin lähetyksessä olevan paalin osalta ja pöytäkirja, jossa on kaikki 9 kohdan mukaisesti kirjatut tiedot;
 - (c) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön, jolla on hallussaan käytettyjä tekstiilituotteita, tekstiileihin liittyviä tuotteita tai jalkinetuotteita ja joka järjestää ammattimaisesti käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden kuljetuksia, antama ilmoitus siitä, että mikään lähetyksen sisältämistä materiaaleista ei ole 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyä jätettä;
 - (d) todiste asianmukaisesta suojasta vahingoittumista vastaan kuljetuksen, lastaamisen ja purkamisen aikana, erityisesti riittävästä pakkausmateriaalista ja kuorman asianmukaisesta lastaamisesta.
9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkinetuotteiden siirrot täyttävät seuraavat tietojen kirjaamista koskevat vähimmäisvaatimukset:

- (a) lajittelua tai uudelleenkäyttöön valmistelua koskevat tiedot on kiinnitettävä turvallisesti mutta ei pysyvästi pakkaukseen;
 - b) näihin tietoihin on sisällytettävä seuraavat tiedot:
 - (1) paalissa olevien tuotteiden kuvaus, joka vastaa suurinta tekstiilituotteiden lajittelun tai uudelleenkäyttöön valmistelun yhteydessä käytettyä lajittelutarkkuutta, kuten vaatteiden tyyppi, koko, väri, se, kummalle sukupuolelle vaatteet on tarkoitettu ja materiaalkoostumus;
 - (2) lopullisesta lajittelusta tai uudelleenkäyttöön valmistelusta vastaavan yrityksen nimi ja osoite.
10. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset toteavat suunnitellun käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkineiden siirron koostuvan jätteestä, kustannukset, jotka aiheutuvat tarvittavista käytettyjen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkineiden analyysistä, tarkastuksista ja varastoinnista, voidaan veloittaa liitteessä IV c lueteltujen tekstiilituotteiden, tekstiileihin liittyvien tuotteiden ja jalkineiden tuottajilta, niiden puolesta toimivilta kolmansilta osapuolilta tai muilta siirtoa järjestäviltä henkilöiltä.
- * Neuvoston asetus (ETY) N:o 2658/87, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1987, tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista (EYVL L 256, 7.9.1987, s. 1).
- ** Asetus .../... (EUVL ..., s.) *[julkaisutoimisto lisää kestävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen julkaisutiedot].*”;
- (8) Kumotaan 29 artiklan 2 a kohta.
 - (9) Lisätään 29 a artikla seuraavasti:

”29 a artikla

Elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevat ohjelmat

- 1. Jäsenvaltioiden on viimeistään *[julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on kaksi vuotta tämän muutosdirektiivin voimaantulosta]* tarkistettava ja mukautettava elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia ohjelmiaan 9 a artiklan 4 kohdassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmiin on sisällytettävä vähintään 9 artiklan 1 kohdassa ja 9 a artiklan 1 kohdassa säädetty toimenpiteet sekä tarvittaessa liitteissä IV ja IV a luetellut toimenpiteet.
 - 2. Kunkin jäsenvaltion on nimettävä toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat elintarvikejätteen vähentämistoimenpiteiden koordinoinnista 9 a artiklan 4 kohdassa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, ja ilmoitettava asiasta komissiolle viimeistään *[julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on kolmen kuukauden kuluessa tämän muutosdirektiivin voimaantulosta]*. Tämän jälkeen komissio julkaisee nämä tiedot asiaa koskevalla EU:n verkkosivustolla.”;
- (10) Muutetaan 37 artikla seuraavasti:
 - (a) Korvataan 3 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava Euroopan ympäristökeskukselle 9 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanoa koskevat tiedot ja 22 c artiklan 17 kohdan a alakohdassa tarkoitetut tiedot joka vuosi. Jäsenvaltioiden ei tarvitse toimittaa 9 artiklan 4 kohdan mukaisia

määrällisiä tietoja tekstiilien uudelleenkäytöstä. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 9 a artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoa koskevat tiedot joka vuosi.”;

(b) Korvataan 7 kohta seuraavasti:

”7. Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa säädetään, missä muodossa tämän artiklan 1 ja 3–5 kohdassa tarkoitetut tiedot toimitetaan. Toimittaessaan tietoja 11 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan täytäntöönpanosta jäsenvaltioiden on käytettävä jätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY täytäntöönpanoa koskevien jäsenvaltioiden kertomusten pohjana käytettävästä kyselylomakkeesta 18 päivänä huhtikuuta 2012 annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä vahvistettua muotoa. Kehitettäessä muotoa elintarvikejätettä koskevien tietojen toimittamiselle on otettava huomioon 9 a artiklan 3 kohdan mukaisesti kehitetty menetelmä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään tämän direktiivin 39 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.”;

(11) Muutetaan 38 artikla seuraavasti:

(a) Korvataan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

”2. Siirretään komissiolle 4 päivästä heinäkuuta 2018 viiden vuoden ajaksi 7 artiklan 1 kohdassa, 9 a artiklan 3 kohdassa, 11 a artiklan 10 kohdassa, 27 artiklan 1 ja 4 kohdassa sekä 38 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Siirretään komissiolle *[julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka on kahdeksantoista kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä]* viiden vuoden ajaksi 22 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Komissio laatii siirrettyä säädösvaltaa koskevan kertomuksen viimeistään yhdeksän kuukautta ennen tämän viiden vuoden kauden päättymistä. Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 7 artiklan 1 kohdassa, 9 a artiklan 3 kohdassa, 11 a artiklan 10 kohdassa, 22 a artiklan 2 kohdassa, 27 artiklan 1 ja 4 kohdassa sekä 38 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan kyseisessä päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.”;

(b) Korvataan 6 kohta seuraavasti:

”6. Edellä olevan 7 artiklan 1 kohdan, 9 a artiklan 3 kohdan, 11 a artiklan 10 kohdan, 22 a artiklan 2 kohdan, 27 artiklan 1 ja 4 kohdan sekä 38 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaika jatketaan kahdella kuukaudella.”;

(12) Lisätään liite IV c tämän direktiivin liitteen mukaisesti.

2 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [*julkaisutoimisto lisää päivämäärän, joka kahdeksantoista kuukautta tämän muutosdirektiivin voimaantulosta*]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säädökset komissiolle kirjallisina.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

1.2. Toimintalohko(t)

1.3. Ehdotus/aloite liittyy

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.4.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

1.4.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

1.4.4. Tulosindikaattorit

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehityksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikankohdan odotetuista virheriskitasoista

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehysten otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset

3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

3.2.3.1. Henkilöresurssien arvioitu tarve

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehysten kanssa

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta

1.2. Toimintalohko(t)

09 Ympäristö ja ilmastomuutos

1.3. Ehdotus/aloite liittyy

☒ uuteen toimeen

☐ uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen⁸⁶

☒ käynnissä olevan toimen jatkamiseen

☐ yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.4.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Jätepuidedirektiivin muuttamisen yleiset tavoitteet tekstiilien ja elintarvikkeiden osalta ovat seuraavat:

- vähentää ympäristö- ja ilmastovaikutuksia, parantaa ympäristön laatua ja parantaa tekstiilijätehuoltoon liittyvää kansanterveyttä jätehierarkian mukaisesti,

- vähentää elintarvikejätteen syntymiseen liittyviä elintarvikejärjestelmien ympäristö- ja ilmastovaikutuksia. Ehkäisemällä elintarvikejätteen syntymistä myös edistettäisiin ruokaturvaa.

1.4.2. Eriyistavoite (Eriyistavoitteet)

Tekstiilijätteen osalta tällä ehdotuksella pyritään parantamaan tekstiilijätehuoltoa jätepuidedirektiivissä vahvistetun jätehierarkian mukaisesti siten, että jätteen syntymisen ehkäiseminen, tekstiilien valmistelu uudelleenkäyttöön ja kierrätys asetetaan etusijalle muihin hyödyntämisvaihtoehtoihin ja loppukäsittelyyn nähden. Lisäksi tavoitteena on panna täytäntöön saastuttaja maksaa -periaate.

Elintarvikejätteen osalta erityistavoitteena on antaa jäsenvaltioille selkeä vastuu elintarvikejätteen vähentämisen nopeuttamisesta kestävän kehityksen tavoitteen 12.3 mukaisesti ja varmistaa, että kaikki jäsenvaltiot reagoivat asiaan riittävästi ja johdonmukaisesti.

1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen

Odotettavissa olevat tulokset:

- tekstiilijätteen vähentyminen, tekstiilien uudelleenkäytön, uudelleenkäyttöön valmistelun ja kierrätyksen lisääntyminen, kannustimet suunnitella tekstiilit

⁸⁶

Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

uudelleenkäyttöön, uudelleenkäyttöön valmisteluun ja kierrätykseen sopiviksi (laajennetun tuottajan vastuun avulla) sekä taloudellisten mahdollisuuksien luominen uudelleenkäyttöä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä varten EU:ssa tarvittavan infrastruktuurin lisäämiseksi

- 656 miljoonan euron lisähyöty EU:n uudelleenkäyttö- ja kierrätysmarkkinoille uudelleenkäytettävistä ja kierrätettävistä tekstiileistä sekä laajennettuun tuottajavastuuseen tehtävistä investoinneista saatava 3,5–4,5 miljardin euron vuotuinen kokonaistuotto

- tekstiilien kasvihuonekaasupäästöjen lisävähennys, 16 miljoonaa euroa vuodessa

- 8 740 uutta työpaikkaa jätehuoltoon

- elintarvikejätteen syntymisen vähentäminen 10 prosentilla elintarvikkeiden jalostus- ja valmistusvaiheissa ja 30 prosentilla vähittäiskaupassa, ravitsemispalveluissa ja kotitalouksissa (vuoteen 2030 mennessä)

- kokonaislisäarvo EU:n taloudelle 1,6 miljardia euroa (sisältää edellä mainitut kustannukset)

- säästöt kotitalouksien elintarvikemenoissa 439 euroa vuodessa kotitaloutta kohden (4 henkilöä)

- useiden elintarvikkeisiin liittyvien ympäristövaikutusten väheneminen – esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt, merten rehevöityminen, maankäyttö ja veden niukkuus – kokonaisarvo arviolta 9–23 miljardia euroa; tähän sisältyy myös kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen arviolta 16,5–62 miljoonalla tonnilla

1.4.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Edistymistä ja tavoitteiden saavuttamista mittaavat indikaattorit ovat seuraavat:

- kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen koostumuksen kartoitus tekstiilijätteen osuuden määrittämiseksi

- tiedot, jotka koskevat käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen valmistelua uudelleenkäyttöön

- tiedot tuottajavastuujärjestön saavuttamasta liitteessä IV c lueteltujen käytettyjen tekstiilien ja jalkineiden sekä niistä syntyvän jätteen erilliskeräysasteesta sekä uudelleenkäytön, uudelleenkäyttöön valmistelun ja kierrätyksen asteesta

- elintarvikejätteen syntymisen vähentäminen vuoteen 2030 mennessä 10 prosentilla elintarvikkeiden jalostus- ja valmistusvaiheissa ja 30 prosentilla vähittäiskaupassa, ravitsemispalveluissa ja kotitalouksissa

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Tarpeet olisi täsmennettävä täytäntöönpanosäädöksillä kolmen vuoden aikajänteellä. Säädöksiin sisältyvät seuraavat:

- täytäntöönpanosäädökset, joilla vahvistetaan yhdenmukaistettu malli rekisteriin rekisteröimistä varten

- mahdolliset delegoidut säädökset liitteessä IV c lueteltujen yhdistetyn nimikkeistön koodien muuttamiseksi niiden mukauttamiseksi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteessä I lueteltuihin koodeihin ja oikeusvarmuuden takaamiseksi laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvien tuotteiden osalta
- mahdollinen täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan tuottajavastuujärjestöjä koskevat perusteet tuottajien niille maksamien maksuosuuksien osalta
- täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan erilliskeräysasteen laskenta- ja todentamismenetelmä
- 37 artiklan nojalla hyväksytyt täytäntöönpanosäädökset, joissa vahvistetaan kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamismuoto niiden mukauttamiseksi sen 3 kohdassa säädettyihin vaatimuksiin
- elintarvikejätettä koskevia vaatimuksia ei ole (koska tarvittavat ennakoedellytykset on jo hyväksytty jätepuitedirektiivin vuoden 2018 tarkistuksessa ja sitä seuranneessa johdetussa oikeudessa)

1.5.2. *EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.*

Koska tekstiilien arvoketju on taloudellisesta, ympäristöllisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta luonteeltaan rajat ylittävä, tekstiilien myynti, kulutus ja käsittely elinkaaren päättyessä liittyvät kiinteästi sisämarkkinoiden ja maailmanlaajuisten arvoketjujen toimintaan. Suuri riippuvuus raaka-aineista korostaa, että on tärkeää edistää kiertotalouteen perustuvia liiketoimintamalleja, jotta voidaan vähentää primaariraaka-aineiden käyttöä ja lieventää kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Keräys-, lajittelu- ja kierrätysjärjestelmiä on laajennettava, jotta ne ovat valmiit tulevaa erilliskeräysvelvoitetta ja sen kokonaisvaltaista täytäntöönpanoa varten, koska useat sääntelyn ja markkinoiden toiminnan puutteet, jotka vaikuttavat kaikkiin jäsenvaltioihin ja tekstiilien arvoketjun toimijoihin, estävät tällä hetkellä riittävän keräys-, lajittelu- ja kierrätyskapasiteetin tarjoamisen. Tekstiilien jätehuoltoa koskevan EU:n yhteisen lähestymistavan puuttuminen uhkaa aiheuttaa tai pahentaa entisestään sääntelyn hajanaisuutta ja jäte- ja materiaalivirtojen häiriöitä ja haitata siten tekstiilien (tekstiilituotteiden, käytettyjen tekstiilien ja tekstiilijätteen) rajat ylittävää liikkumista sekä koordinoituja toimia ja nopeita investointeja kaikkialla EU:ssa. Se, että saastuttaja maksaa -periaatetta sovelletaan eri tavoin tekstiilialan laajennettua tuottajan vastuuta koskevissa kansallisissa järjestelmissä, aiheuttaa suuria riskejä siitä, että sääntelyn hajanaisuus ja alan sidosryhmien, pääasiassa pk-yritysten, hallinnollinen rasitus lisääntyvät. EU:n toimilla puututaan tehokkaammin rajat ylittäviin ulkoisiin ympäristövaikutuksiin, kuten kasvihuonekaasupäästöihin ja tekstiilien (ja muuksi kuin jätteeksi vilpillisesti luokitellun jätteen) vientiin kolmansiin maihin, koska keskeiset ongelmatekijät liittyvät sääntelyn puutteisiin, jotka johtuvat yhdenmukaistettujen määritelmien puuttumisesta ja sääntelyn hajanaisuudesta sekä kaikkia jäsenvaltioita vaivaavasta rahoitusvajeesta.

Kaikki jäsenvaltiot tuottavat elintarvikejätettä, joka aiheuttaa merkittäviä rajat ylittäviä ulkoisia ympäristövaikutuksia. Elintarvikkeiden tuotanto, varastointi, kuljetus ja jalostus sekä elintarvikejätteen loppukäsittely aiheuttavat EU:ssa ympäristö- ja ilmastovaikutuksia (kuten kasvihuonekaasupäästöjä sekä

maankäyttöön, luonnon monimuotoisuuteen, vedenkäyttöön ja rehevöitymiseen kohdistuvia vaikutuksia). Lisäksi EU:hun tuotujen elintarvikkeiden tuotannolla voi olla merkittäviä maailmanlaajuisia ympäristö- ja ilmastovaikutuksia.

Elintarvikejätettä on vähennettävä johdonmukaisesti kaikkialla EU:ssa, jotta kaikissa jäsenvaltioissa varmistetaan luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö sekä ilmastoon, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvarojen käyttöön kohdistuvien kielteisten vaikutusten väheneminen, jonka hyödyt ulottuvat yli valtioiden rajojen. Se, että elintarvikejätteen vähentäminen edistää elintarvikejärjestelmää tehostamalla myös elintarviketurvaa kaikkialla EU:ssa, on tärkeä seikka.

Elintarvikkeilla käydään laajasti kauppaa EU:n markkinoilla, ja yli rajojen toimivat elintarvikeyritykset tarvitsevat johdonmukaisuutta ja selkeyttä tavoitetason suhteen, jotta ne voivat suunnitella elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia investointeja ja toimia. EU:n tasolla noudatettava koordinoitu lähestymistapa voi tuoda luotettavuutta ja jatkuvuutta ja tukea tällä tavoin uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa elintarvikealan toimijoiden keskuudessa elintarvikejätteen vähentämisen nopeuttamiseksi koko elintarvikkeiden arvoketjussa.

Asettamalla elintarvikejätteen vähentämistä koskevia tavoitteita, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava vuoteen 2030 mennessä, on tarkoitus vahvistaa toimia, joilla määritetään ja laajennetaan tehokkaita strategioita ja aloitteita sekä jäsenvaltioissa että niiden välillä yksinkertaistamalla elintarvikealan toimijoiden panosta erityisesti rajat ylittävien toimitusketjujen yhteydessä, auttamalla varmistamaan, että elintarvikejätteen syntymistä edistäviin tekijöihin (markkinat ja käyttäytyminen) puututaan johdonmukaisesti ja samanaikaisesti kaikissa jäsenvaltioissa edelläkävijöiden – joita toistaiseksi on vain vähän – toteuttamien toimien mukaisesti ja vauhdittamalla tehokkaiden elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien kansallisten strategioiden laatimista levittämällä hyviä käytäntöjä ja hyödyntämällä edelleen elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseen liittyvää EU:n tietämyspohjaa.

1.5.3. *Vastaavista toimista saadut kokemukset*

Jätepuitedirektiivissä vahvistetaan horisontaalisesti sovellettavia käsitteitä, jotka liittyvät jätteen syntymiseen ja jätehuoltoon, mukaan lukien jätteen käsittely, kierrätys ja hyödyntäminen. Direktiivillä luodaan jätehierarkia, jossa ensisijaisena tavoitteena on jätteen syntymisen ehkäiseminen ja vasta sen jälkeen tulevat uudelleenkäyttö ja kierrätys, muut hyödyntämisvaihtoehdot ja loppusijoittaminen kaatopaikalle. Direktiivissä myös veloitetaan jäsenvaltiot ottamaan käyttöön laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä, joiden avulla varmistetaan, että tuotteiden tuottajat kantavat vastuun tuotteidensa jätehuollosta. Kiertotalouden toimintasuunnitelmassa komissio sitoutui tarkistamaan jätepuitedirektiiviä tekstiilijätteen osalta.

Elintarvikejätteen osalta tämä on ensimmäinen sen syntymisen vähentämiseen tähtäävä tavoite, mutta muita jätelainsäädännössä asetettuja tavoitteita, joilla pyritään lisäämään jätteen kierrätystä tai vähentämään sen sijoittamista kaatopaikalle, pidetään yleisesti onnistuneina, koska ne tarjoavat selkeät tavoitteet ja oikeusvarmuuden kaikille toimijoille ja koko yhteiskunnalle ja antavat samalla jäsenvaltioille täyden joustovaran tarvittavien toimenpiteiden valinnassa. Kokemus on osoittanut, että edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa on seurattava ja että jäsenvaltioita on tuettava vaihtamalla parhaita käytäntöjä välineistä, joita kansallisella tasolla sovelletaan tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä tarjoamalla

ohjeistusta ja/tai muuttamalla asiaan liittyvän lainsäädännön asiaankuuluvia toimenpiteitä, jotta jätteen syntymisen ehkäiseminen helpottuisi (esim. puuttamalla mahdollisiin esteisiin).

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehityksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Aloite on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa, joka ohjaa EU:n elpymisstrategiaa. Vihreän kehityksen ohjelmassa todetaan edut, joita saadaan investoimalla unionin kilpailukykyiseen kestävyteen rakentamalla oikeudenmukaisempi, vihreämpi ja digitaalisempi Eurooppa. Tähän sisältyy kiertotalous, joka on tärkein materiaalien hyödyntämisen lisäämistä ja uusioraaka-aineiden laadun parantamista edistävä tekijä, sekä Pelloilta pöytään -strategia.

Euroopan komission tuki ja sitoutuminen kiertotalouden ja erityisesti tekstiilialan tutkimukseen katetaan Horisontti 2020:sta rahoitetuilla hankkeilla ja niiden toteuttamiseen myönnettävällä rahoituksella. Näiden hankkeiden tulokset tukevat ja edistävät tekstiilien kiertokäyttöä ja kierrätettävyyttä. Eurooppalaisten digitaali-innovointikeskittymien verkosto, jota rahoitetaan Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta, auttaa pk-yrityksiä ottamaan käyttöön digitaalisia välineitä, joilla tuetaan tekstiilien kiertokäyttöä ja kierrätettävyyttä, sekä vähentämään maatalouselintarvike- ja majoitusteollisuuden elintarvikejätettä. Ruokahävikkiä koskevia tutkimushankkeita rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta mutta myös Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleen kohdentamiseen

Teoriassa jäsenvaltioissa olisi voitu laatia kansallisia säädöksiä tekstiileistä. Voidaan kuitenkin todeta, että voimassa oleva (ja suunniteltu) lainsäädäntö ei takaisi sellaista yhdenmukaistamista EU-tasolla, joka estäisi sisämarkkinoiden pirstoutumisen.

Teoriassa jäsenvaltioissa olisi voitu laatia kansallisia säädöksiä tekstiileistä. Voidaan kuitenkin todeta, että voimassa oleva (ja suunniteltu) lainsäädäntö ei takaisi sellaista yhdenmukaistamista EU-tasolla, joka estäisi sisämarkkinoiden pirstoutumisen.

Euroopan ympäristökeskus valittiin tiedonkeruu- ja validointitehtäviin johtuen sen nykyisistä tehtävistä tuotteiden uudelleenkäyttöä koskevien tietovirtojen hallinnassa, sen erinomaisesta maineesta ja sen käytettävyydestä tietovirran hallintaan. Yhteydet valmistusteollisuuden data-avaruuksiin voivat auttaa vähentämään täytöntöönpano- ja transaktiokustannuksia.

Täytöntöönpanosäädösten laatimiseen liittyviä tehtäviä EU:n tasolla ei voida ulkoistaa.

Ehdotuksen luonne eli jäsenvaltioille asetetut oikeudellisesti sitovat tavoitteet tarkoittavat, että niihin liittyvät toimenpiteet rahoitetaan pääasiassa kansallisella tasolla.

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen kesto ja rahoitusvaikutukset

☐ **kesto on rajattu**

- ☐ toiminta alkaa [PP/KK]VVVV ja päättyy [PP/KK]VVVV.
- ☐ maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia VVVV–VVVV.

☒ **kesto ei ole rajattu**

- Käynnistysvaihe alkaa vuonna 2024 ja päättyy vuonna 2028,
- minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat⁸⁷

☒ **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

- ☒ yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään
- ☐ toimeenpanovirastoja

☐ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☐ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

- ☐ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille
- ☐ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)
- ☐ Euroopan investointipankille tai Euroopan investointirahastolle
- ☐ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille
- ☐ julkisoikeudellisille yhteisöille
- ☐ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut;
- ☐ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut;
- ☐ sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa SEU-sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä.
- *Jos käytetään useampaa kuin yhtä hallinnointitapaa, olisi annettava lisätietoja kohdassa "Huomautukset".*

Huomautukset:

Ei ole.

⁸⁷

Kuvaukset talousarvion eri toteuttamistavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla budjettipääosaston BUDGpedia-verkkosivuilla osoitteessa:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Ilmoitetaan sovellettavat aikavälit ja edellytykset.

Tämä rahoitus selvitys sisältää komission henkilöstömenot. Mahdollinen tarve vahvistaa Euroopan ympäristökeskusta huomioidaan tulevan säädösehdotuksen rahoitus selvityksessä, jossa otetaan huomioon myös synergiat. Tämän tyyppisiin kuluihin sovelletaan vakiosääntöjä.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle hallinnointitavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Ei sovelleta – vrt. edellä.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Ei sovelleta – vrt. edellä.

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisaikajankohdan odotetuista virheriskitasoista

Ei sovelleta – vrt. edellä.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Ilmoitetaan käytössä olevat ja suunnitellut ehkäisy- ja suojatoimenpiteet, esimerkiksi petostentorjuntastrategian pohjalta

Ei sovelleta – vrt. edellä.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyn otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehyn otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehyn otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM ⁸⁸	EFTA-mailta ⁸⁹	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta ⁹⁰	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoituksensa sidotut tulot
7	20 02 02 01 – Päätoimipaikat ja edustustot EU:ssa	EI-JM	EI	EI	EI	EI
7	20 02 01 01 – Sopimussuhteiset toimihenkilöt	EI-JM	EI	EI	EI	EI

- Uudet perustettaviksi esitetyt budjettikohdat

Ei sovelleta

⁸⁸ JM = jaksotetut määrärahat; EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.

⁸⁹ EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.

⁹⁰ Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioituista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

- ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.
- ☒ Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehysten otsake	7	”Hallintomenot”
--------------------------------------	---	-----------------

Tämän osan täyttämiseksi on käytettävä rahoitus selvityksen liitteessä (Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamista koskevista sisäisistä säännöistä (Euroopan komissiota koskeva pääluokka) annetun komission päätöksen liite 5) olevaa hallintomäärärahoja koskevaa selvitystä, joka on laadittava ennen rahoitus selvityksen laatimista. Liite ladataan DECIDE-tietokantaan komission sisäistä lausuntokierrosta varten.

Ympäristöasioiden pääosasto		2023	2024	2025	2026	2027	YHTEEN SÄ
☐ Henkilöresurssit		0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603
☐ Muut hallintomenot							
Ympäristöasioiden pääosasto YHTEENSÄ	Määrärahat	0,171	0,358	0,358	0,358	0,358	1,603

Ympäristöasioiden pääosaston kustannukset johtuvat yhteispäätös menettelystä ja täytäntöönpanosta sekä ehdotetuissa muutoksissa ehdotetuista eri täytäntöönpanosäädöksistä.

Nykyinen henkilöstö (0,75 kokoaikavastaavaa, AD) työllistetään täysimääräisesti muutettua direktiiviä koskeviin neuvotteluihin ja sen yleiseen täytäntöönpanoon sekä täytäntöönpanosäädösten eri valmistelu- ja laadintatöihin muutossäädöksessä ehdotettujen määräaikojen mukaisesti. Viimeksi mainittu edellyttää 0,33:a kokoaikavastaavaa (AD).

Lisäksi tarvitaan kolme sopimussuhteista työntekijää teknisten tehtävien suorittamiseen, mukaan lukien seuraavat:

- täytäntöönpanosäädökset, joilla vahvistetaan yhdenmukaistettu malli rekisteriin rekisteröimistä varten

- mahdolliset delegoidut säädökset liitteessä IV c lueteltujen yhdistetyn nimikkeistön koodien muuttamiseksi niiden mukauttamiseksi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteessä I lueteltuihin koodeihin ja oikeusvarmuuden takaamiseksi laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvien tuotteiden osalta
- mahdollinen täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan tuottajavastuujärjestöjä koskevat perusteet tuottajien niille maksamien maksuosuuksien osalta
- täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan erilliskeräysasteen laskenta- ja todentamismenetelmä
- 37 artiklan kohdan nojalla hyväksytyt täytäntöönpanosäädökset, joissa vahvistetaan kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamismuoto niiden mukauttamiseksi sen 3 kohdassa säädettyihin vaatimuksiin.

Terveiden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (SANTE)		2023	2024	2025	2026	2027	YHTEEN- SÄ
○ Henkilöresurssit		0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,427
○ Muut hallintomenot							
Pääosasto SANTE YHTEENSÄ	Määrärahat	0,086	0,086	0,086	0,086	0,086	0,430

Terveiden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston kustannukset johtuvat yhteispäätösmenettelystä ja jäsenvaltioiden suoriutumisen seurannasta. Ne vastaavat nykyistä henkilöstöä (AD).

Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKKEESEEN 7 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
---	---	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		2023	2024	2025	2026	2027	YHTEENSÄ
Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKKEIDEN 1–7 määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
	Maksut	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset			Vuosi N		Vuosi N+1		Vuosi N+2		Vuosi N+3		ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)						YHTEENSÄ	
	TUOTOKSET																	
	↓	Tyyppi i ⁹¹	Keski määr. kustan nukset	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Lkm	Kusta nnus	Luku määrä yhteen sä
ERITYISTAVOITE 1... ⁹²																		
– Tuotos																		
– Tuotos																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 1																		
ERITYISTAVOITE 2																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 2																		
KAIKKI YHTEENSÄ																		

⁹¹ Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

⁹² Kuten kuvattu kohdassa 1.4.2 ”Erityistavoitteet”.

3.2.3. Yhteenvedo arvioituista vaikutuksista henkilöresursseihin ja hallintomäärärahoihin

Hallintomäärärahojen arvioitu tarve komissiossa

- ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.
- ☒ Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	2023	2024	2025	2026	2027	YHTEENSÄ
--	------	------	------	------	------	----------

Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKE 7						
Henkilöresurssit	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
Muut hallintomenot						
Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKE 7, välisumma	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033

Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKKEESEEN 7 sisällyttämättömät⁹³	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta
Henkilöresurssit						
Muut hallintomenot						
Monivuotisen rahoituskehiksen OTSAKKEESEEN 7 sisällyttämättömät, välisumma	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta	Ei sovelleta

YHTEENSÄ	0,257	0,444	0,444	0,444	0,444	2,033
-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Henkilöresursseja ja muita hallintomenoja koskeva määrärahatarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetuilla pääosaston määrärahoilla ja/tai pääosastossa toteutettujen uudelleenjärjestelyjen tuloksena saaduilla määrärahoilla sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimeen hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

3.2.3.3. Henkilöstöresurssien arvioitu tarve komissiossa

- ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.
- ☒ Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

⁹³

Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

		2023	2024	2025	2026	2027
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)		1,5	1	1	1	1
20 01 02 03 (EU:n ulkopuoliset edustustot)						
01 01 01 01 (epäsuora tutkimustoiminta)						
01 01 01 11 (suora tutkimustoiminta)						
Muu budjettikohta (mikä?)						
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)			3	3	3	3
20 02 03 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa)						
XX 01 xx yy zz ⁹⁴	– päätoimipaikassa					
	– EU:n ulkopuolisissa edustustoissa					
01 01 01 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö - epäsuora tutkimustoiminta)						
01 01 01 12 (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö - suora tutkimustoiminta)						
Muu budjettikohta (mikä?)						
YHTEENSÄ		1,5	4	4	4	4

XX viittaa kyseessä olevaan toimintalohkoon eli talousarvion osastoon.

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	Pääosasto ENV: Nykyiset 0,75 kokoaikavastaavaa (AD) yhteispäätösmenettelyä varten ja nykyiset 0,33 kokoaikavastaavaa (AD) täytäntöönpanoa varten Pääosasto SANTE: Nykyiset 0,5 kokoaikavastaavaa (AD) yhteispäätösmenttelyä ja jäsenvaltioiden seurantaa varten.
Ulkopuolinen henkilöstö	Pääosasto ENV: Lisäksi tarvitaan kolme sopimussuhteista työntekijää teknisten tehtävien suorittamiseen, mukaan lukien seuraavat: - täytäntöönpanosäädökset, joilla vahvistetaan yhdenmukaistettu malli rekisteriin rekisteröimistä varten - mahdolliset delegoidut säädökset liitteessä IV c lueteltujen yhdistetyn nimikkeistön koodien muuttamiseksi niiden mukauttamiseksi neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteessä I lueteltuihin koodeihin ja oikeusvarmuuden takaamiseksi laajennetun tuottajan vastuun piiriin kuuluvien tuotteiden osalta - mahdollinen täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan tuottajavastuujärjestöjä koskevat perusteet tuottajien niille maksamien maksuosuuksien osalta - täytäntöönpanosäädös, jossa vahvistetaan erilliskeräysasteen laskenta- ja todentamismenetelmä - 37 artiklan kohdan nojalla hyväksytyt täytäntöönpanosäädökset, joissa vahvistetaan kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittamismuoto niiden mukauttamiseksi sen 3 kohdassa säädettyihin vaatimuksiin.

⁹⁴ Toimintamäärärahoista katettavan ulkopuolisen henkilöstön enimmäismäärä (entiset BA-budjettikohdat).

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Ehdotus/aloite

- ☒ voidaan rahoittaa kokonaan kohdentamalla menoja uudelleen monivuotisen rahoituskehyksen kyseisen otsakkeen sisällä.
- ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen kyseiseen otsakkeeseen sisältyvän kohdentamattoman liikkumavaran ja/tai monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa määriteltyjen erityisvälineiden käyttöä.

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät sekä ehdotetut välineet.

- ☐ edellyttää monivuotisen rahoituskehyksen tarkistamista.

Selvitys tarvittavista toimenpiteistä, mainittava myös kyseeseen tulevat rahoituskehyksen otsakkeet, budjettikohdat ja määrät

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotus/aloite

- ☒ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja
- ☐ rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi N ⁹⁵	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)			Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho								
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ								

⁹⁵

Vuosi N on ehdotuksen/aloitteen toteutuksen aloitusvuosi. ”N” korvataan oletetulla ensimmäisellä toteutusvuodella (esimerkiksi: 2021). Seuraavat vuodet täydennetään vastaavasti.

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

- ☒ Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.
- ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:

☐ vaikutukset omiin varoihin

☐ vaikutukset muihin tuloihin

tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin ☐

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus ⁹⁶						
		Vuosi N	Vuosi N+1	Vuosi N+2	Vuosi N+3	ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)		
Momentti								

Vastaava(t) menopuolen budjettikohta (budjettikohdat) käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen tapauksessa:

Muita huomautuksia (esim. tuloihin kohdistuvan vaikutuksen laskentamenetelmä/-kaava tai muita lisätietoja).

⁹⁶ Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.